

Slututvärdering av EMIN

Utvärderingen är genomförd av Splitvision Research på uppdrag av Ronneby kommun.

Februari 2024

Medfinansieras av
Europeiska unionen

EMIN

BIU
Blekinge Integrations- och Utbildningscenter

Ronneby
KOMMUN

SPLITVISION RESEARCH
ETNOGRAFISKA SAMHÄLLSUNDERSÖKNINGAR

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1. Inledning	10
1.1 Tack!.....	10
1.2 Förord	11
1.3 Kort om projektet EMIN	11
1.4 Om utvärderingsuppdraget	13
1.5 Slututvärderingens syfte.....	13
1.6 Metod och material	14
1.7 Läsanvisningar och begrepp	16
1.7.1 Generella läsanvisningar.....	16
1.7.2 Läsanvisningar gällande det statistiska resultatet	17
1.7.3 Begrepp	17
1.8 Disposition	18
2. Måluppfyllelse	19
2.1 Målet med projektet är väl uppfyllt.....	19
2.1.1 Projektmål	19
2.2 Indikatorer	19
2.2.1 Programindikatorer	20
2.2.2 Projektindikatorer	22
2.3 Principerna jämställdhet, icke-diskriminering och barnets bästa	23
3. EMINs arbetsätt och kultur	24
3.1 En stark utvecklings- & samverkanskultur.....	24
3.1.1 Ja och...-kultur	25
3.1.2 Innovation och nätverksbygge	25
3.1.3 Uppskalning	27
3.1.4 Plattform	28
3.1.5 Samverkan och samproduktion.....	30
3.2 Holistiskt och relationellt genomförande.....	31
3.2.1 Helhetsperspektiv	31
3.2.2 Individ i fokus – ur ett holistiskt perspektiv	32
3.2.3 Anpassad pedagogik för undervisning online	32

4. Resultat från insatser	36
4.1. Det analytiska ramverket	37
4.2 Framgångsfaktorer	40
4.2.1 I linje med viktiga parametrar enligt forskningen	42
4.3 Krafttag Asyl	43
4.3.1 Effekter av <i>Krafttag Asyl</i>	43
4.3.2 Deltagarnas beskrivning av asylsituationen	45
4.3.3 Koordinatorsutbildning	45
4.3.4 Slutsatser och lärdomar	49
4.4 eHälsa Vux	51
4.4.1 eHälsa Vux har arbetat på flera nivåer	51
4.4.2 Vägar vidare	53
4.4.3 Stöd genom konsultativa samtal med enskilda individer och team	57
4.4.4 Slutsatser och lärdomar	61
4.5 BIU Online 3.0	63
4.5.1 Kurserna gör skillnad	63
4.5.2 Slutsatser och lärdomar	67
4.6 Hälsa Skola Jobb	68
4.6.1 Effekter av Hälsa Skola Jobb	69
4.6.2 Slutsatser och lärdomar	74
5. Utredning av förutsättningar för långsiktigt ägarskap	76
5.1 Utredningen av förutsättningar	76
5.1.1 Ägande och finansiering	77
5.1.2 Utlysningar	79
5.1.3 Omvärldsanalys	80
5.1.4 Krav på ägandet	81
5.1.5 Synliggöra styrkorna i EMINs affärsmodell och plattform	82
5.1.6 Sammanställning av teknisk IT-utveckling och drift	83
5.2 Reflektion och analys av utredningsarbetet	84
5.2.1 Komplext och silofierat	84
5.2.2 Ser styrkan med den digitala värdekedjan i kommuners operativa arbete	85
6. Slutsats, reflektion och rekommendationer	86
6.1 Slutsats och reflektion	86
6.2 Rekommendationer	88
Referenslista	90
Om Splitvision Research	95

Sammanfattning

EMIN

EMIN (*Europeiska Migrations- och Integrationsnätet*) är medfinansierat via EUs Asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF)¹. **Projektägare** är Ronneby kommun och samverkanspartner är Linnéuniversitetet, RF-SISU Blekinge och Storumans kommun. Projekttiden omfattar 2023-01-01 till 2024-01-31.

EMIN är ett projekt inom Blekinge Integrations- och utbildningscenter (BIU) med en verksamhet som bottnar i att stärka individer i att förstå, hantera och komma in i de svenska samhällssystemen. Målet är att fler nyanlända snabbare ska få rätt förutsättningar för att bli en del av samhället. EMIN och BIU tillhandahåller främst insatser online och arbetar över hela Sverige. I dagsläget arbetar ca 50 personer på BIU. Tillsammans behärskar personalen fler än 25 olika språk.

Om utvärderingen

Utvärderingen av EMIN har genomförts i form av en löpande utvärdering (följeforskning). Arbetet har genomförts med både kvalitativa metoder (intervjuer och observationer) och kvantitativa metoder (enkäter och verksamhetsdata). I utvärderingen har både målgrupper, (tredjelandsmedborgare med uppehållstillstånd och asylsökande), kunder och samverkansaktörer i form av kommundienstämman, styrgruppsrepresentanter, representanter från Linnéuniversitetet, RF-SISU, AMIF med flera ingått. Vi har också löpande haft möten med och intervjuat medarbetare hos EMIN. Utvärderingen har genomförts av Splitvision Research under perioden april 2023 till januari 2024.

Resultat

Utvärderingen visar entydigt på att de insatser som gjorts inom ramen för projektet EMIN har haft **god kvalitet, god förankring** i målgruppens behov och situation samt hög **effektiveringsgrad**. Insatserna har **genererat goda resultat** för deltagarna från målgruppen (asylsökande och nyanlända tredjelandsmedborgare).

Samtliga uppsatta mål, projektindikatorer och programindikatorer har uppnåtts, med en enstaka avvikelser.

---

¹ Asyl- migrations- och integrationsfonden kommer fortsättningsvis i rapporten att benämnas AMIF.

Områden som utmärker sig i resultatet från insatserna

Insatserna inom projektet har omfattat följande fyra områden:

- Krafttag Asyl
- eHälsa Vux
- BIU Online 3.0
- Hälsa Skola Jobb.

Inom dessa områden har flera utbildningsinsatser genomförts. Insatserna är inom områdena: förberedande, förebyggande/hälsofrämjande, stödjande/coachande och etablerande. Insatserna har genomförts både lokalt, regionalt och nationellt.

I resultatet av EMINs insatser vill vi särskilt lyfta fram sju områden som tydligt utmärker sig.

1. EMIN gör skillnad för målgruppen

Det är tydligt att EMINs utbildningar och insatser gör stor skillnad för individerna i deras integrationsprocess.

Utvärderingen visar att det är nio av tio (90 %) av deltagarna som uppger att de efter att ha deltagit i utbildningen eller insatsen kan ta bättre beslut om sin framtid.

Resultatet visar entydigt på att de deltagare som tagit del av flera insatser (fått insatser utifrån ett mer holistiskt perspektiv) har än högre måluppfyllelse och än högre nöjdhet. För de personer som deltagit i flera insatser uppger samtliga (100 %) att de efter insatserna kan ta bättre beslut om sin framtid.

Det är nästan sju av tio (69 %) som uppger att de har fått med sig kunskaper och färdigheter, "blivit stärkta", inom minst två områden enligt AMIFs specifikation av integrationsprocessen.²

Det som tydligt visar sig i både intervjuer med målgruppen och i de öppna enkätsvaren är att effekten av insatserna är förberedande, förebyggande/hälsofrämjande, stödjande/coachande samt etablerande och därmed blir insatserna en accelerator för studier, arbetsmarknadsetablering och integration.

EMINs deltagare blir med andra ord mer delaktiga i samhället, bättre rustade, mer matchningsbara och kan ta mer aktiva beslut om sin framtid och sin yrkeskarriär efter insatserna.

---

² I Migrationsverkets direktiv gällande programindikatorer – specifikt mål 2 stipuleras att deltagaren ska ha angett att insatsen gett dem kunskaper eller färdigheter inom minst två av följande fem områden för att målet med insatsen ska vara uppfyllt. De fem områdena är: 1. Integration på arbetsmarknaden, 2. Inläring av svenska, 3. Relationer med lokalbefolkningen/samhället och aktivt deltagande i samhället, 4. Boende, 5. Hälsa. För mer information om hur indikatorn har mätts, se kapitel 2 *Måluppfyllelse* i avsnitt *Programindikator 4*.

2. Flera delar i EMINs arbetssätt bidrar till det goda resultatet

I vår analys av resultatet kan vi konstatera att det är flera delar i EMINs arbetssätt som sammantaget bidrar till att göra skillnad för målgruppen, där EMIN:

- Arbetar nära målgruppen.
- Har en pedagogik för att undervisa i kontexter med flerspråkighet.
- Har en pedagogik och didaktik som är anpassad för studiehandledning/undervisning online.
- Har en väl fungerande utvecklingsprocess för att ta fram och vidareutveckla utbildningar.
- Ger varje deltagare stöd utifrån sina respektive behov – tack vare elevhälsoteamet.
- Erbjuder anpassade insatser som särskilt stödjer varje deltagare att bli stärkt i integrationsprocessens mångdimensionalitet³ och/eller sin studieprogression.
- Erbjuder förberedande och orienteringskapande insatser som gör att målgruppen når skolframgång och blir en del av samhället.

3. EMIN ligger rätt i tiden

EMIN ligger helt rätt i tiden. Det finns en **mognad** hos kommuner och målgruppen tredjelandsmedborgare i att använda undervisning och elevhälsa online. Digital fjärrundervisning och digitala möten är inte längre något främmande.

Det råder också en **vilja att samverka** bland kommuner och regioner, med ett påtagligt **behov** av att identifiera kostnadseffektiva lösningar för att möta de **samhällsutmaningar** som vi står inför. I olika samverkansforum lyfter SKR vikten av samverkan och digitalisering för att klara av välfärdens utmaningar⁴.

Det är väsentligt att garantera en högkvalitativ skola och en framgångsrik integration, **oavsett var i Sverige människor bor**.

Flera kommuner och **regioner står inför utmaningar** som inkluderar *kompetensbrist, demografiska förändringar, ekonomiskt motstånd* samt *varierande förutsättningar*. Det är också nödvändigt att hantera invånarens höga förväntningar på ett genomtänkt sätt.

EMIN möter väl upp mot ovanstående behov samt den **efterfrågan av handlingskraft** som många beskrivit behövs i Sverige när det gäller digitalisering inom offentlig sektor⁵. EMINs plattform erbjuder effektiva, geografiskt oberoende och individanpassade insatser som stödjer tredjelandsmedborgare under hela integrationsprocessen.

---

³ Diaz, J. A. (1997).

⁴ Sundström, Patrik. (2022).

⁵ Magnusson, Johan. (2023). samt Lindgren, Mats (Kairos Future) (2023, 15 augusti).

4. EMIN stärker demokratin

Ett av de största hoten mot demokrati är okunskap, oförståelse och utanförskap. Statsvetaren Robert A. Dahl lyfter att en liberal **demokrati förutsätter kunniga medborgare**⁶.

Inom EMINs insatser erbjuds delaktighet, inkludering, kunskap och förståelse. Det görs genom att utbilda, diskutera och ge utrymme för gemensam reflektion.

Utvärderingens resultat visar att EMINs insatser bidrar till ökad förståelse för det svenska samhället, svenska värderingar och normer, det svenska utbildningssystemet samt ger ökade kunskaper i det svenska språket.

Majoriteten av deltagarna har också beskrivit att de blivit sedda och bekräftade i samband med EMINs insatser.

Både asylsökande och nyanlända blir därmed bättre rustade och får en ökad motståndskraft mot desinformation och mot att bli missledda eller påverkade av kriminella krafter.

5. EMIN avlastar inom regional hälsa och sjukvård

Utvärderingens resultat visar att EMINs arbete med förebyggande hälsoinsatser gör stor skillnad för deltagarna inom flera områden. De bidrar till ökad kunskap hos deltagarna samt förändrade beteenden som leder till en bättre fysisk och psykisk hälsa samt livskvalitet. Exempelvis får de ökade kunskaper om hälsa, det svenska sjukvårdssystemet, egenvård samt samband mellan kost, motion och hälsa. Flera av deltagarna har också beskrivit att de fått en mer nyanserad syn på psykisk ohälsa, att ämnet inte är lika tabubelagt samt att de fått med sig metoder för att kunna hantera stress och ångest.

Insatser med information och kunskap om hälsa och motion påverkar inte bara deltagarna utan får också effekter för deras familjer och barn enligt deltagarna.

Detta sammantaget resulterar med stor sannolikhet i att EMINs insatser inom området leder till minskad belastning på regionernas akut- och primärvård.

6. De vuxna deltagarnas lärande stärks av ett elevhälsoteam

Utvärderingens resultat visar att elevhälsoteamets insatser (eHälsa Vux) har bidragit till att stärka flera delar av EMINs utbud. Elevhälsoteamet har bidragit till att identifiera och minska de barriärer som begränsar deltagarnas möjligheter till en god studieprogression, integration och matchning mot arbetsmarknad.

Elevhälsoteamet har arbetat på flera olika nivåer, både med att ta fram breda eller riktade insatser och utbildningar och att arbeta mer riktat i specifika ärenden, exempelvis arbeta rådgivande och stödjande för lärar-team på skolor eller riktade insatser till ett urval av elever. Stora delar av elevhälsoteamets arbete har skett online, i hela landet och därmed bidragit till en mer jämlik hälsa oberoende av i vilken kommun eller region de nyanlända bor. Under projekttiden har elevhälsoteamet tagit fram en triageringsmodell för att åstadkomma en effektiv hantering av ärenden.

---

⁶ Dahl, Robert A. (1998).

Elevhälsoteamet är ett tvärprofessionellt team bestående av kurator, lärare, psykolog, sjuksköterska samt studie- och yrkesvägledare. Till teamet har också två kulturlänkar funnits knutna som hjälper till att överbygga den kulturella aspekten och kunskapen i elevhälsoteamet.

7. Stärker kommuners förmågor på flera nivåer

Utvärderingen visar att EMIN tillsammans med hela BIUs utbud stärker kommuners förmågor att:

- Erbjudna **jämlik utbildning** oberoende av var i Sverige som de nyanlända bor. EMINs utbildningar och insatser finns öppna, online att delta i för deltagare från alla kommuner i Sverige.
- Kunna uppfylla och erbjuda två lagstadgade insatser: studiehandledning på modersmål⁷ och samhällsorientering⁸ för samtliga kommuner i landet. Idag erbjuds samhällsorientering online på 25 olika språk. Under projekttiden har EMINs tjänster använts av 50 kommuner i Sverige. (Dessa insatser ingår i BIUs ordinarie utbud och är inte en specifik EMIN-insats).
- Erbjudna sina specifika utbildningsinsatser till andra kommuner genom EMINs plattform (transaktions- och logistiksystem). Det kan exempelvis vara att erbjuda samhällsorientering på minoritetsspråk från Sudan som *beja*, *fur* och *guhayna* och låta andra kommuner ta del av erbjudandet och därmed också kunna dela på kostnader.
- Genom EMINs plattform (transaktions- och logistiksystem) få möjlighet att dela på resurser och samproducera nya utbildningar.

Utrett förutsättningarna

Ett av EMINs projektmål (projektindikator 3) har varit att: *Utreda förutsättningar för ett långsiktigt ägarskap och förvaltning av plattformen.*

Det har genomförts en gedigen utredning av förutsättningar, där EMIN också under perioden sökt potentiella ägare och/eller finansiärer. I vår utvärdering konstaterar vi att EMIN mötts av en utmaning i och med att EMINs insatser skär både igenom flera olika myndigheters och kommuners ansvarsområden samt att det omfattar både integrationsarbete och utbildning. Det har inte varit någon aktör som valt att ta ett helhetsansvar, även om det ligger i flera av aktörernas intresse och uppdrag att säkerställa att vår välfärd sker på ett kostnadseffektivt och jämlikt sätt, oberoende av var i Sverige invånarna bor.

---

⁷ Skollagen (SFS 2010:800) 3 kap 12 paragrafen; Skolförordningen (SFS 2011:185) 5 kap 4 paragrafen; Gymnasieförordningen (2010:2039) 9 kap 4 paragrafen; Förordning om vuxenutbildning (2011:1108).

⁸ SFS 2013:156.

Erbjuder en väl testad, fullskalig, kostnadseffektiv plattform

Verksamheten har framgångsrikt tagit sig förbi pilot- och testfaser och erbjuder nu en fullskalig plattform som kan användas lokalt, regionalt och nationellt, där kommuner kan vara både bidragande och bidragstagande. Hela affärsmodellen har som grund att bidra till välfärden på ett effektivt och kostnadseffektivt sätt, utan vinstintressen.

Den plattform som vidareutvecklats under EMIN-projektet, och dess fokus på förmågor, visar tydligt på sin potential att kunna erbjuda och utveckla olika former av välfärdsinsatser lokalt, regionalt och nationellt. I plattformen ingår, utöver den tekniska lösningen och "transaktions- och logistiksystemet", även kulturen, den mellanmänniska organisationen, relationer, lärande- och kunskapsmiljöer.

EMINs modell är en "öppen tjänstemodell", där kommuner kan samproducera sociala välfärdstjänster på ett nytt sätt och tillgängliggöra dessa för medborgarna samt sprida dessa effektivt över hela landet. Det innebär att ett stort tjänsteutbud kan göras tillgängligt till alla kommuner oavsett storlek eller geografisk placering. Samproduktioner innebär stora effektivitetsvinster och nationell likvärdighet. För att EMIN ska kunna nå sin fulla potential behövs dock extern finansiering.

1. Inledning

1.1 Tack!

Vi vill börja med att tacka alla er som ställt upp, blivit intervjuade, delat med er av era livsberättelser om att komma till ett nytt land, att vara i asylprocessen och era erfarenheter av EMIN.

Tack också alla tjänstepersoner i olika roller som ställt upp och blivit intervjuade och tack alla som besvarat enkäter (deltagare, tjänstepersoner och medarbetare), som varit behjälpliga i att förmedla enkäter, tagit fram verksamhetsdata samt låtit oss vara med på undervisning och aktiviteter.

Av anonymitetsskäl har vi inte omnämnt er eller era verksamheter.

Utan allt detta stöd och engagemang hade inte denna utvärdering varit möjlig att genomföra! Tack!

1.2 Förord

EMIN har varit ett intressant, intensivt och komplext projekt att utvärdera, med en stor spännvidd (allt från innovationsarbete till implementering). Varje del i projektet är värt en utvärdering i sig. Det har varit ont om tid då projektet bara sträckt sig under 13 månader och där vi varit med under tio av dessa (april 2023 till idag, januari 2024).

EMIN har en öppen, transparent och inbjudande kultur där alla besökare tas väl emot, vilket även vi har fått uppleva.

1.3 Kort om projektet EMIN

EMIN (*Europeiska Migrations- och Integrationsnätet*) är medfinansierat via EUs Asyl-, migrations- och integrationsfond (AMIF)⁹. **Projektägare** är Ronneby kommun och samverkanspartner är Linnéuniversitetet, RF-SISU Blekinge och Storumans kommun. Projekttiden omfattar 2023-01-01 till 2024-01-31.

EMIN är ett projekt inom Blekinge Integrations- och utbildningscenter (BIU) med en verksamhet som bottnar i att stärka individer i att förstå, hantera och komma in i de svenska samhällssystemen. Målet är att fler nyanlända snabbare ska få rätt förutsättningar för att bli en del av samhället. EMIN och BIU tillhandahåller främst insatser online och arbetar över hela Sverige. I dagsläget arbetar ca 50 personer på BIU. Tillsammans behärskar personalen fler än 25 olika språk.

EMIN ingår som en del av ett större koncept, BIU Online¹⁰.

BIU har tidigare genomfört AMIF-projekt (BIU Online samt BIU Online 2.0) under perioden 2016–2022. Projekten genomfördes med syfte att utveckla bland annat studiehandledning online på modersmål, vilket genomfördes med positiva resultat.¹¹

I sin projektansökan för EMIN beskriver BIU att forskning och utredningar påvisar att ojämlik hälsa, brist på likvärdighet inom utbildning, samt en svag etablering för nyanlända på arbetsmarknaden, försvårar integrationen. De beskriver att ingen enskild aktivitet kan lösa problemet med att skapa likvärdiga förutsättningar för målgruppen, utan EMIN behöver följa individen och tillföra individanpassade och sammanhängande insatser inom olika områden när och där det behövs.

---

⁹ Asyl- migrations- och integrationsfonden kommer fortsättningsvis i rapporten att benämnas AMIF.

¹⁰ BIU Online är en del av ordinarie verksamhet, där både EMIN och modersmålsundervisning, samhällsorientering, studiehandledning på modersmål ingår.

¹¹ Persson, Martin; Larsson, Bengt Arne. (2018) samt Persson, Martin; Dahlberg, Lars. (2023).

För att lösa dessa prioriterade problem fokuserar EMIN på:

1. En gemensam, samproducerande digital värdekedja runt individen för att tillhandahålla skraddarsydda integrationsåtgärder till målgruppen.
2. En användarvänlig och skalbar digital arbetsmodell och plattform samt utreda förutsättningar för hur denna kan ägas och förvaltas i framtiden där en analys av IT-utveckling och drift ingår.

Inom EMIN-projektet har fyra insatsområden ingått:

- **Krafttag Asyl** som är en förberedande insats riktad till asylsökande och syftar till att bryta passiviteten samt stärka och stötta dem i asylprocessen.
- **eHälsa Vux** som är en förebyggande och hälsofrämjande insats riktad till vuxna tredjelandsmedborgare. Insatsen syftar till att ge deltagarna bättre hälsa och ökade kunskaper om det svenska sjukvårdssystemet.
- **Samhällsinformationskurser** som är stödjande/coachande insatser (BIU Online 3.0). En stor del av EMINs samhällsinformationskurser är olika former av orienteringskurser som utgör ett komplement till och förberedelse inför det som kommunernas ordinarie vuxenutbildning erbjuder.
- **Hälsa Skola Jobb**, där elever inom gymnasieskolans Introduktionsprogram fått ta del av hälsofrämjande insatser som varvats med matchning, coaching och mentorskap. Genomfördes i samverkan med RF-SISU.

Mer information om EMIN och BIU finns att tillgå på Blekinge Integrations- och utbildningscenters webbplats: www.biuonline.se

1.4 Om utvärderingsuppdraget

Rollen som följeforskare/ löpande utvärderare har omfattat både en formativ och en summativ del. Den **formativa delen** har utgjorts av att stötta projektledningen genom kontinuerlig dialog om utfall och resultat ur både ett inifrån- och ett utifrånperspektiv av process, resultat och samverkan. I den rollen har vi haft kontinuerliga möten med projektledning, varit med på ledningsgruppsmöten, införsäljningsmöten med mera. Den **summativa delen** har omfattat att i slutet av projektet summera upp projektets måluppfyllelse och effekter, vilket har resulterat i denna slutrapport. Det finns även en halvtidsrapport daterad september 2023.

I vårt arbete har vi använt oss av det som inom etnologin kallas *rörligt sökarljus*¹², vilket innebär att vi är öppna för att anpassa insamling och fokus utifrån de insikter som nås under människors berättelser och under arbetets gång. Det har kommit väl till pass när vi har "hängt med" i projektets snabba tempo och utvecklingsfokus. Därav har vissa delar i utvärderingen under gång prioriterats bort och andra har lagts till.

1.5 Slututvärderingens syfte

Slututvärderingen har ett summativt perspektiv. Det innebär i praktiken att summera och värdera projektets resultat och måluppfyllelse samt att analysera genomförandet och förutsättningarna för projektet att bidra till effektmålen.

---

¹² Ehn, Billy & Lövgren, Orvar (1996).

1.6 Metod och material

Utvärderingen har genomförts med **etnografisk metodik** och baseras huvudsakligen på djupintervjuer och observationer och det som inom etnologin kallas rörligt sökarljus¹³. Det innebär att vi har ett öppet förhållningsätt och navigerar oss framåt i våra intervjuer och i vår analys utifrån de berättelser vi tar del av och utifrån hur projektet utvecklas.

Insikter om projektet har inhämtats med både **kvalitativa** och **kvantitativa metoder (mixed methods)**. Det innebär att vi genomfört djupintervjuer, varit med och "skuggat" vid utbildningstillfällena och aktiviteter riktade till målgruppen samt varit med på EMINs interna möten och styrgruppsmöten. Löpande under projektet har vi haft samtal med EMINs coacher och koordinators för insatsområdena. Vi har genomfört enkätundersökningar riktade till deltagare på kurser och insatser, till lärarna på EMIN samt deltagare på koordinatorsutbildningen. Därtill har vi analyserat verksamhetsdata samt gått igenom delar av EMINs mötesdokumentation, rapporter etc.

Djupintervjuer

Uppskattningsvis har vi genomfört ett 150-tal intervjuer med deltagare, kunder (tjänstepersoner inom kommun och region), medarbetare på EMIN, styrgruppsrepresentanter, samverkanspartners samt andra projektintressenter.

Alla intervjuer har genomförts med en semistrukturerad metodik, vilket innebär att intervjuerna genomförts mer som ett samtal, där intervjun strukturerats utifrån ett antal områden vi önskar få svar inom. I intervjuerna styr den intervjuades berättelse stor del av samtalet.

Enkäter

Tio enkätundersökningar har genomförts, se tabell 1.1. Enkäterna har bestått av både skalfrågor och öppna frågor. EMINs team har varit mycket behjälpliga i att stödja oss i att formulera frågorna så att de passat målgruppen på bästa sätt.

I enkäterna som riktat sig till målgruppen tredjelandsmedborgare har det varit möjligt att besvara de öppna enkätfrågorna på valfritt språk. Svaren har sedan översatts till svenska av EMINs studiehandledare. Enkätundersökningarna har genomförts via EMINs lärplattform och har gjorts tillgängliga för deltagarna både mejlledes och med stöd av studiehandledare.

---

¹³ Ibid.

Insats	Antal svarande och svarsfrekvens
Enkäter till deltagare i kurser/insatser	
Samhällsinformationskurser under hösten 2023: -Aktivitetsrapportering -Arbetsmarknadskurs - Datorkurs grund - Hushållsekonomi -Matematik de fyra räknesätten -Matematik Problemlösning -Personlig utveckling -Studieteknik -Upptäck vård och omsorg	149 av 313 (48 % svarsfrekvens)
Vägar vidare våren 2023 (en grupp genomfördes under våren 2023)	5 av 5 (100 % svarsfrekvens)
Vägar vidare Hösten 2023 (två grupper genomfördes under hösten 2023, en grupp med 9 deltagare och en grupp med 6 deltagare)	12 av 15 (80 % svarsfrekvens)
eHälsa Vux-kurs om kost, motion och levnadsvanor (genomfördes med två grupper på Navigatorcentrum, här är enbart tredjelandsmedborgare medräknade)	3 av 5 (60 % svarsfrekvens)
Hälsa Skola Jobb (Ronneby, Karlshamn, Olofström genomfördes hösten 2023)	23 av 30 (77 % svarsfrekvens)
Sommarskolan 2023	40 tredjelandsmedborgare
Effekten av eHälsa Vux enskilda möten med deltagarna	27 tredjelandsmedborgare
Enkät till tjänstepersoner som deltagit i kurs	
Faciteringskurs för koordinatörer (Förväntningarna inför insatsen)	32 av 51 (63 % svarsfrekvens)
Faciteringskurs för koordinatörer (Effekterna av insatsen)	28 av 42 (67 % svarsfrekvens)
Enkät till EMINs studiehandledare	
Om EMINs fjärrundervisning och EMIN-pedagogiken	28 av 37 (76 % svarsfrekvens)

Tabell 1.1. Enkätundersökningar som genomförts under utvärderingen vars resultat legat till grund för utvärderingens resultatredovisning.

I vissa fall omfattas EMINs insatser av för små grupper för att kunna särredovisas. Av den anledningen bör inte olika insatsers resultat ställas gentemot varandra. De visar mer på en indikation och riktning för insatsen i fråga.

Ett av frågeområdena som ställts till samtliga deltagare, tredjelandsmedborgare, som deltagit i en kurs alternativt aktivitet, är om **aktiviteten varit till hjälp för deras integration**. Denna fråga ingår som en av AMIFs programindikatorer som ska följas upp i AMIF-projekt inom programområde 2. I *kapitel 2 Måluppfyllelse* avsnitt *Programindikator 4*, beskrivs hur detta värde beräknas fram.

Vi har erhållit samstämmiga beskrivningar från både de kvalitativa djupintervjuerna och de kvantitativa enkätsvaren. I det kvalitativa intervjumaterialet finns det också en samstämmig bild oberoende av vilken profession som aktörerna som har beskrivit insatsens betydelse och effekt för målgruppen eller för den egna verksamheten haft.

I *kapitel 4, Resultat av insatser*, beskriver vi i avsnitt *4.1 Vårt analytiska ramverk* hur vi övergripande arbetat med analys av insamlat material.

I vår formativa roll som utvärderare har vi under projekttiden lagt stort arbete på att genomföra en omvärldsanalys kring projektets olika infallsvinklar. Delar av denna omvärldsanalys har vävts in i rapporten.

1.7 Läsanvisningar och begrepp

1.7.1 Generella läsanvisningar

Vi rekommenderar läsaren att ta del av rapporten i sin helhet. Men för den otålige läsaren, rekommenderar vi att åtminstone ta del av *Sammanfattning* och det avslutande kapitlet *Slutsats, reflektion och rekommendationer*.

De beskrivningar och citat som används i rapporten är representativa för vad flera av de intervjuade har uttryckt eller exemplifierar situationer som beskrivits av flera. I några av citaten har vi lagt till ledord för att citaten ska kunna bli förståeliga.

I referenslistan i slutet av rapporten listas referenser på litteratur, rapporter, artiklar, webbplatser, länkar till YouTube-klipp med mera i sin helhet, vilket innebär att namn på författare, när verket publicerades, verkets titel samt källa presenteras (enligt APA). Listan sorteras utifrån efternamn i bokstavsordning. Inne i själva rapporten skrivs referenserna mer kortfattat med namn och år.

Rapporten har faktagranskats av EMIN. Eventuella fel och misstag som ändå kvarstår i rapporten är dock givetvis utvärderarnas ansvar.

1.7.2 Läsanvisningar gällande det statistiska resultatet

Vid redovisning av enkätsvar, exempelvis i vissa av illustrationerna i kapitel 4 förekommer "n", vilket åsyftar antal personer som besvarat en enkätfråga.

Vi vill göra er uppmärksamma på att vissa procentsatser som redovisas i rapporten kan skilja sig åt, beroende på om frågan redovisas per samtliga deltagare i EMINs hela utbud eller om de avgränsas och presenteras för en specifik insats. Ett exempel är frågan om insatsen varit till hjälp för deras integration, där 69 % av samtliga deltagare uppgett jakande svar. Ser vi enbart till de deltagare som tagit del av samhällsinformationskurserna är motsvarande procentsats 64 %.

Vi önskar också förtydliga att resultaten som redovisas i rapporten avser de deltagare som deltagit i EMINs insatser och som är tredjelandsmedborgare.

1.7.3 Begrepp

BIU. I rapporten använder vi BIU (Blekinge Integrations- och utbildningscenter) alternativt BIU Online på två olika sätt. Dels med syftning till verksamheten/organisationen, dels med syftning till medarbetarna.

Deltagare åsyftar de elever (tredjelandsmedborgare) som deltar i EMINs kurser/utbildningar/insatser.

EMIN – I rapporten använder vi EMIN på tre olika sätt. Dels med syftning till projektet EMIN, dels med syftning till verksamheten/organisation, dels med syftning till medarbetarna/EMINs team.

Iterativt och agilt är två metoder för att hantera och genomföra projekt, speciellt vid innovations- och utvecklingsarbeten.

Iterativt arbetssätt handlar främst om att dela upp utvecklingsarbetet i mindre delar, så kallade iterationer, där man arbetar i loopar och testar av för att sedan börja om på nytt och iterera en ny loop.

Även med ett **agilt arbetssätt** arbetar man i kortare cykler (loopar). Man har metoder för att arbeta mer lättroligt och föränderligt, där man utifrån en flexibel plan anpassar arbetet utifrån hur insikter och utvecklingsprocessen faller ut.

Kund åsyftar tjänsteperson/kommun som av EMIN beställer insatser till sina elever.

Lärare och studiehandledare – I rapporten använder vi begreppet lärare alternativt studiehandledare för de personer som undervisat i EMINs och BIUs kurser/insatser.

Målgrupp åsyftar gruppen elever/deltagare som EMINs tjänster vänder sig till. Då EMIN är ett AMIF-finansierat projekt omfattar målgruppen tredjelandsmedborgare.

Online-undervisning. I rapporten använder vi begreppet *online-undervisning* synonymt med *fjärrundervisning*.

Tredjelandsmedborgare (TLM) åsyftar personer som inte är medborgare i ett EU-land, men som har laglig bosättning eller håller på att förvärva laglig bosättning i Sverige (vilket innebär att de har tillfälligt eller permanent uppehållstillstånd).

1.8 Disposition

Denna rapport är disponerad som följer.

Kapitel 2 – Måluppfyllelse

I detta kapitel beskrivs EMINs måluppfyllelse av projektmål, projektindikatorer och programindikatorer.

Kapitel 3 – EMINs arbetssätt och kultur

Här beskrivs de framgångsfaktorer som präglar EMINs arbetssätt och kultur som i sin förlängning möter de integrationsutmaningar som EMIN definierar i sin ansökan (ojämlik hälsa, brist på likvärdighet inom utbildning samt svag etablering för nyanlända på arbetsmarknaden). I kapitlet presenteras EMINs utvecklingsmodell samt uppskalningsmodell. I kapitlet lyfts också fem bärande principer för värdeskapande som vi ser varit viktiga delar i EMINs utveckling av en digital värdekedja.

Kapitel 4 – Resultat från insatser

I detta kapitel presenteras resultat från EMINs fyra insatsområden Krafttag Asyl, eHälsa Vux, BIU Online 3.0 och Hälsa Skola Jobb. Fokus ligger till stor del på de effekter som insatserna har för målgruppen tredjelandsmedborgare. I kapitlet presenteras också några lärdomar från projektet. Kapitlet är i stor utsträckning deskriptivt till sin karaktär, där vår ambition har varit att ni som läsare ska få en hög grad av närvarokänsla i några av EMINs verksamheter.

Kapitel 5 – Utredning av förutsättningar för långsiktigt ägarskap

I kapitlet beskrivs och utvärderas EMINs arbete med att utreda förutsättningar för ett långsiktigt ägarskap och förvaltning av plattformen.

Kapitel 6 – Slutsats, reflektion och rekommendationer

Här presenteras våra slutsatser och reflektioner samt de rekommendationer vi önskar lyfta.

2. Måluppfyllelse

2.1 Målet med projektet är väl uppfyllt

Som utvärderare bedömer vi projektet EMIN som framgångsrikt, att målet med projektet är väl uppfyllt och att samtliga program- och projektindikatorer är uppfyllda, med en enstaka avvikelse.

EMIN har under projektet tydligt arbetat med det de har beskrivit i sin ansökan och det som AMIF har beviljat medel för.

2.1.1 Projekt mål

Projektets mål har varit att:

Fortsätta tillhandahålla skräddarsydda integrationsåtgärder till målgruppen, öka kunskapen om plattformen hos potentiella ägare och förvaltare samt utreda förutsättningar för ett långsiktigt ägarskap och förvaltning av plattformen.

För att nå målet har EMIN arbetat utifrån följande två prioriterade områden:

- En gemensam, samproducerande digital värdekedja runt individen för att tillhandahålla skräddarsydda integrationsåtgärder för målgruppen.
- En användarvänlig och skalbar digital arbetsmodell och plattform samt utreda förutsättningar för hur denna kan ägas och förvaltas i framtiden, där en analys av IT-utvecklingen och drift ingår.

Som utvärderare bedömer vi projektet EMIN som framgångsrikt och att målet med projektet är väl uppfyllt. Detta då EMINs medarbetare har spridit kunskap om plattformen, de har arbetat med olika kontakter och utrett förutsättningarna för ägarskap och förvaltning, de har förbättrat och förfinat och använt tiden till att bredda och nyansera den digitala värdekedjan runt individen för att kunna tillhandahålla skräddarsydda integrationsåtgärder till målgruppen, de har tagit fram en tydlig uppskalnings- och utvecklingsmodell.

2.2 Indikatorer

Flera av EMINs projektmål har fokus på innovation och utveckling, att ta fram nya lösningar, att göra saker på ett sätt som inte gjorts tidigare. En sådan kontext kan, parallellt med att ha höga ambitionsmål, göra att det blir svårt att sätta exakta värden på vad utfallet ska bli. Därför är vår inställning att för innovations- och utvecklingsprojekt bör indikatorvärden ses som ambitions- och viljeriktningar.

2.2.1 Programindikatorer

Programindikatorer för *specifikt mål 2 Laglig migration och integration* har fokus på att stärka och utveckla laglig migration till medlemsstaterna i enlighet med deras ekonomiska och sociala behov samt främja och bidra till en ändamålsenlig integration av och social delaktighet för tredjelandsmedborgare.¹⁴

Programindikator 1.

Antal lokala och regionala myndigheter som fått stöd för att genomföra integrationsåtgärder

Målvärdet för indikatorn var 50 kommuner.

Indikatorn är uppfylld, då **50 kommuner** under projekttiden **fått stöd** av EMIN¹⁵. Kommunerna har en spridning över hela landet.

Programindikator 2.

Antal deltagare (tredjelandsmedborgare) som har fått stöd

Målvärdet för indikatorn var 1 000 deltagare.

Indikatorn är uppfylld med att **1 020 unika tredjelandsmedborgare fått stöd** i något av EMINs insatsområden under projekttiden.

Insatsområdena utgörs av studiehandedning på modersmål och samhällsinformationsutbildningar (Hälsa Skola Jobb, sommarskolan, eHälsa Vux inklusive Vägar vidare, Krafttag Asyl samt kurserna¹⁶ Aktivitetsrapportering, Arbetsmarknadskurs, Datorkurs grund, Upptäck Vård och omsorg, Hushållsekonomi, Personlig utveckling, Studieteknik).¹⁷

Programindikator 3.

Antal deltagare (tredjelandsmedborgare) i samhällsinformationsutbildningar

Målvärdet för indikatorn var 200 deltagare.

Indikatorn är väl uppfylld med att det är **279 tredjelandsmedborgare som tagit del av samhällsinformationsutbildningar** under projekttiden¹⁸, vilket omfattar följande insatser:

- Hälsa Skola Jobb
- Sommarskola
- eHälsa Vux, inklusive Vägar vidare
- Krafttag Asyl
- Kurserna Aktivitetsrapportering, Arbetsmarknadskurs, Datorkurs grund, Upptäck Vård och omsorg, Hushållsekonomi, Personlig utveckling, Studieteknik.

---

¹⁴ Migrationsverket. (230524).

¹⁵ Uppgifter inhämtade från EMINs verksamhetssystem 240216.

¹⁶ Under våren 2023 räknades dessa kurser till studiehandedning, men från och med september 2023 räknades dessa kurser (efter avstämning med AMIF) till samhällsinformationsutbildningar.

¹⁷ Samhällsorientering är inte inkluderad i ovan redovisning, då den har en annan finansieringsform.

¹⁸ Uppgifter inhämtade från EMINs verksamhetssystem 240216.

Programindikator 4.

Antal deltagare som uppgett att samhällsinformationsutbildningen varit till hjälp för deras integration

Målvärdet för indikatorn var 150 deltagare.

Indikatorn är väl uppfylld med att **182 av samhällsinformationsutbildningarnas deltagare** som besvarat enkäten uppgett att **aktiviteten varit till hjälp för deras integration**. Baseras på de kursdeltagare som besvarat en enkät under sommaren och hösten 2023.

Ser vi till samtliga 534 deltagare som fått ta del av EMINs samhällsinformationskurser¹⁹, är det uppskattningsvis ca 370 deltagare²⁰ som blivit stärkta. Detta då den redovisade siffran ovan (182 st) enbart baseras på dem som besvarat enkäten, medan det uppskattade antalet är beräknat med en likvärdig procentsats på totala antalet deltagare.

Indikatorn har mätts genom att deltagarna fått besvara en enkät efter avslutad kurs eller insats.

För att uppfylla programindikator 4 och räknas som att insatsen varit till hjälp för deras integration ska deltagaren, enligt AMIF, ha angett minst två av fem områden (områdena 1–5 som syns till vänster i illustration 2.1) där aktiviteten varit till hjälp. För att fånga detta tillfrågades deltagarna om vad de lärt sig på kursen, där de fick fylla i en flervalsfråga. Svarade de ett av svaren inom respektive område A–E (enkätfrågorna A1–E2 som syns till höger i illustrationen nedan) räknades det som ett jakande svar inom motsvarande AMIFs område 1–5.

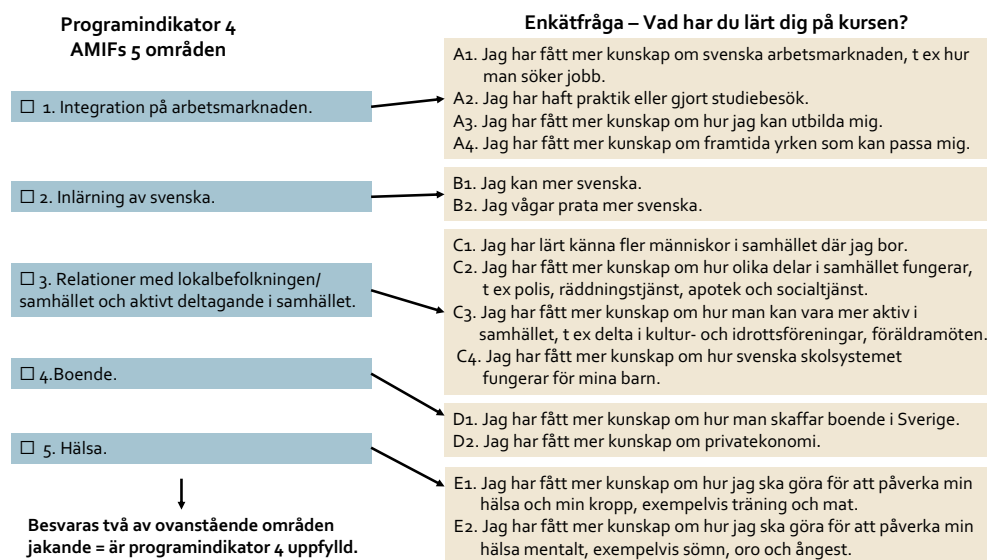

Illustration 2.1. Listning över AMIFs 5 områden samt vilka enkätfrågor de motsvarar.

¹⁹ Kurserna Aktivitetsrapportering, Arbetsmarknadskurs, Datorkurs grund, Upptäck Vård och omsorg, Hushållsekonomi, Personlig utveckling, Studieteknik.

²⁰ I enkäten framgår att 69 % uppger att kursen varit till hjälp för deras integration.

Motsvarande andel sett till de 534 deltagarna innebär att 368 deltagare skulle uppge att kursen varit till hjälp för deras integration.

2.2.2 Projektindikatorer

Projektindikator 1.

Antal studiehandledningsdeltagare som har förbättrat sina studieresultat

Målvärdet för indikatorn var ursprungligen 800 deltagare, men justerades i en avvikelserapportering till AMIF²¹ ner av BIU till att 160 studiehandledningsdeltagare ska ha förbättrat sina studieresultat.

Indikatorn är nästan uppfylld med att 144²² studiehandledningsdeltagare har förbättrat sina studieresultat.

Mot bakgrund av att svarsfrekvensen är så pass hög som 71 % (430 av totalt 602), kan vi anta att procentsatsen är representativ för de deltagare där lärarna inte skickat in ett omdöme. Applicerar vi andelen där lärarna har gjort en bedömning både före och efter kursen och förbättrat sina studieresultat (33 %) på samtliga 602 elever som tagit del av studiehandledning på modersmål under 2023 skulle det motsvara att **199 studiehandledningsdeltagare** har förbättrat sina studieresultat, **vilket innebär att indikatorn uppnåtts**.

Andelen studiehandledningsdeltagare som förbättrat sina studieresultat har mätts genom att se till betyg före och efter insatsen och/eller genom att deltagarens lärare har gjort en bedömning före och efter insatsen.

Avvikelseberapporteringen genomfördes då rimligheten och ambitionsnivån med indikatorn var för högt ställd.

I syfte att kunna sätta utfallet av insatsen och värdet av uppföljningen av resultatet i sin rätta kontext inkluderas nedan en beskrivning från Nihad Bunar som är professor på Specialpedagogiska institutionen vid Stockholms universitet, tillika styrelseordförande.

Han beskriver i en skriftlig kommentar²³ till EMIN att studiehandling på modersmål inom vetenskaplig forskning och policy anses som den viktigaste stödåtgärden för nyanlända elever, men att den svenska och motsvarande internationella forskningen har haft svårt att belägga studiehandledningens positiva effekter och att det hittills reducerats till ett kausalt förhållande mellan studiehandledning och elevens betyg och omdöme. Han välkomnar därför det underlag som EMIN tagit fram under året, då det underlättar förståelsen för studiehandledningens effekter på en aggregerad nivå.

Nihad Bunar beskriver även att EMINs idé att kombinera kvalitativa (lärarnas uppfattning om elevernas kunskapsprogression) med kvantitativa (systematisering av resultaten på en övergripande nivå) och longitudinella (sett över olika tidsperioder) perspektiv är innovativ och öppnar upp för uppföljningar och förfiningar av det metodologiska angreppssättet.

---

²¹ Inskickad av EMIN i januari 2024.

²² För 33 % (144/430) av eleverna där lärarna gjort en bedömning både före och efter kursen har de förbättrat sina studieresultat.

²³ Bunar, Nihad. (2024).

Projektindikator 2.

Antal tillfällen för kunskapsspridning om plattformen till kommuner och regioner samt potentiella framtida ägare och förvaltare av plattformen

Målvärdet för indikatorn var 100 tillfällen.

Indikatorn är väl uppfylld. Under projekttiden har EMIN haft **142 unika mötestillfällen för kunskapsspridning**²⁴ om plattformen till kommuner, regioner och potentiella framtida ägare och förvaltare av plattformen.

Projektindikator 3.

Utreda förutsättningar för ett långsiktigt ägarskap och förvaltning av plattformen

Målvärdet för indikatorn var genomförande av 1 utredning.

Indikatorn är uppfylld med att utredningen är genomförd. Se kapitel 5. *Utredning av förutsättningar för långsiktigt ägarskap* i denna rapport.

2.3 Principerna jämställdhet, icke-diskriminering och barnets bästa

När det gäller principerna om jämställdhet, icke-diskriminering och barnets bästa (barnkonventionen) är vår bedömning att **samtliga principer har beaktats och funnits med både i den dagliga verksamheten och i de insatser som utvecklats.**

Samtliga EMINs insatser har fokus på att stärka individen i sina rättigheter och skyldigheter, att öka kunskapen om det svenska samhället, öka delaktigheten i samhället för individerna samt öka förståelsen för och möjligheten att delta i de demokratiska processerna.

Utvärderingens resultat visar också att samtliga insatser stärker individerna i integrationsprocessens mångdimensionalitet²⁵ och stärker individerna att kunna ta bättre beslut om sin framtid, se kapitel 4. *Resultat från insatser.*

---

²⁴ Uppgifter inhämtade från EMINs verksamhetssystem 240216.

²⁵ Diaz, J. A. (1997).

3. EMINs arbetssätt och kultur

Genom att nära följa EMINs utveckling under nästan ett år kan vi konstatera att EMIN är en högpresterande och välskött verksamhet. Projektet EMIN har sina rötter i två tidigare projekt (BIU Online och BIU Online 2.0) och har kontinuerligt utvecklats samt förbättrats sedan 2016. Detta avspeglas tydligt i EMINs arbete samt den effektiva verksamhet och utvecklingskultur som har formats.

Det som särskilt utmärker sig inom EMIN är nyfikenhet, närhet till och engagemang för målgruppen samt ett starkt fokus på innovation. Verksamheten strävar efter att erbjuda en kvalitativ, likvärdig, resurseffektiv och jämlik integrationsprocess.

EMINs resultat utgörs både av den skillnad som gjorts för målgruppen, som visar på en hög verkningsgrad i de insatser som görs (beskrivs i kapitel 4. *Resultat från insatser*), men också av den kultur och de utvecklingsprocesser som förfinats.

I detta kapitel beskrivs de framgångsfaktorer som präglar EMINs arbetssätt och kultur som i sin förlängning möter de integrationsutmaningar som EMIN definierar i sin ansökan (ojämlik hälsa, brist på likvärdighet inom utbildning samt svag etablering för nyanlända på arbetsmarknaden).

3.1 En stark utvecklings- & samverkanskultur

Att besöka EMINs verksamhet fysiskt eller online är som att befinna sig på ett innovativt startupbolag, i positiv bemärkelse.

Det finns en stark hjärtrytm för hela projektet med milstolpar, veckomöten, säljmöten, styrgruppsmöten deadlines etc. Samtidigt finns det i harmoni med projektets hjärtrytm en egen hjärtrytm i varje värdeområde (*Krafttag Asyl, Hälsa Skola Jobb, eHälsa Vux, BIU Online*) och plattformens fyra hörnstenar (*Academy, extern kommunikation, ansökningsprocessen samt transaktions- och logistiksystemet*).

För flera av delarna i EMINs utbud finns bevis för att konceptet/tjänsterna är genomförbara, Proof of Concept (POC), att de "jackar in i" lokala, regionala och nationella ekosystem (*Minimum Viable Ecosystem, MVE*) (beskrivs mer i avsnitt 3.1.3). Under projektets gång har utbudet i den *digitala värdekedjan med skräddarsydda integrationsåtgärder till målgruppen runt individen* förstärkts och breddats. I följande avsnitt kommer kulturen och utvecklingsprocessen att beskrivas mer detaljerat.

3.1.1 Ja och...-kultur

Vid en inblick i EMINs verksamhet framgår det att det finns en **”Ja och...-kultur”**, **där alla ser möjligheter**. Det finns ett tillåtande klimat och en tillit till varandra i verksamheten.

Det är snabba beslut, där det finns en flexibilitet i att möta kundens och målgruppens behov. Det finns också en öppenhet och nyfikenhet i de olika insatsområdena för att samverka fram nya lösningar och erbjudanden i syfte att underlätta integrationsprocessen för tredjelandsmedborgare. Samverkan sker både inom verksamheten och med externa aktörer.

En av medarbetarna beskriver:

” Här på EMIN kan man inte säga att det är en person som själv löser allt. Nej, nej. Från första anställd till sista, alla bidrar till detta. Det är allt från kunden till hela vårt team som ligger bakom.”

Kulturen och arbetssättet på EMIN stämmer väl in med det Peter Senge i sin klassiker (*The Fifth Discipline*) beskrev utmärker en **lärande organisation**.²⁶

*En lärande organisation är en organisation som systematiskt strävar efter att förbättra sin förmåga att lära sig och anpassa sig till förändringar i sin omgivning. Detta innebär att organisationen har en kultur som uppmuntrar till kontinuerlig inlärning och utveckling av både enskilda individer och hela organisationen.*²⁷

De fem discipliner som, enligt Senge, utmärker en lärande organisation är: *systemtänkande, personlig mästring, tankemodeller, gemensamma visioner och teamlärande*.²⁸

3.1.2 Innovation och nätverksbygge

EMINs verksamhet arbetar nära målgrupp och kunder. De utgår ifrån *målgruppens behov och samhällsutmaningar*.

Utvecklingsarbetet sker *iterativt och agilt*, i loopar. Vi får det beskrivet av både kunder, målgrupp och medarbetare att det sker en kontinuerlig utveckling av utbildningar och tjänster.

EMINs koncept utvecklas utifrån ett *systemtänkande* och utformas för att lösa de *komplexa utmaningar* som finns i vårt samhälle samt i integrationsprocessen.

En av de unika delarna med EMINs koncept är att det finns en färdig plattform för uppskalning och nationell spridning av offentliga tjänster. Plattformen har idag fokus på integrationsutmaningar, men har också en stor potential att lösa andra

---

²⁶ Senge, Peter. (2000).

²⁷ Ibid.

²⁸ Ibid.

samhällsutmaningar (läs mer i avsnitt 3.1.4 nedan samt kapitel 5, Utredning av förutsättningar för långsiktigt ägarskap).

Plattformen bygger i sin förlängning på att det skapas ett distributionsnätverk i stället för ett decentraliserat eller centraliserat nätverk, se illustration 3.1. Samtliga aktörer kan både vara bidragande och bidragstagande.

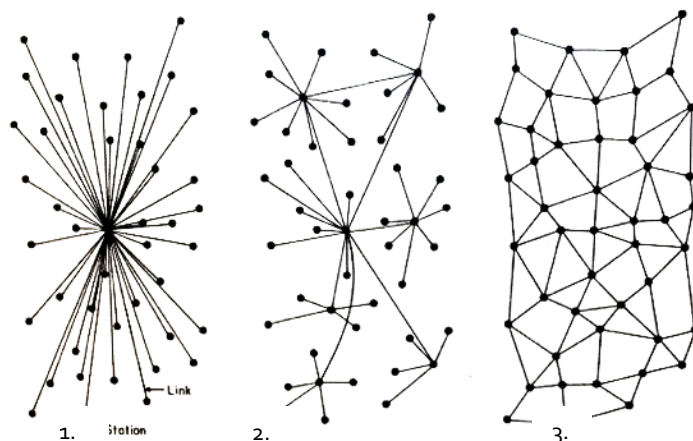

Illustration 3.1.

1. Centraliserat nätverk 2. Decentraliserat nätverk
3. Distributionsnätverk. Modellen togs fram av Paul Baran 1964.

EMINs arbete ligger i linje med följande citat, där innovationsforskare Malin Lindberg refererar till Schröder och Krüger apropå vad som karakteriserar social innovation inom utbildning:

Satsningar triggas ofta av tillkortakommanden inom det offentliga utbildningssystemet. Offentliga utbildningssystem har ofta svårt att få till stånd förändringar i den omfattning och takt som motiveras av aktuella samhällsutmaningar.²⁹

Det vi kan konstatera är att EMIN har ett arbetssätt och en kapacitet att snabbt kunna utveckla och skala upp insatser i den takt som efterfrågas. I nästa avsnitt beskrivs EMINs modell för utveckling och uppskalning.

---

²⁹ Schröder och Krüger (2019) i Bonnedahl, Karl Johan; Egan Sjölander, Annika; Lindberg, Malin. (Red.) (2022. s.102).

3.1.3 Uppskalning

EMIN har en tydlig modell för hur insatser och utbildningar effektivt kan skalas upp, se illustration 3.2. Först utvecklas idékoncepten och testas lokalt, därefter prövas koncepten regionalt för att sedan spridas nationellt.

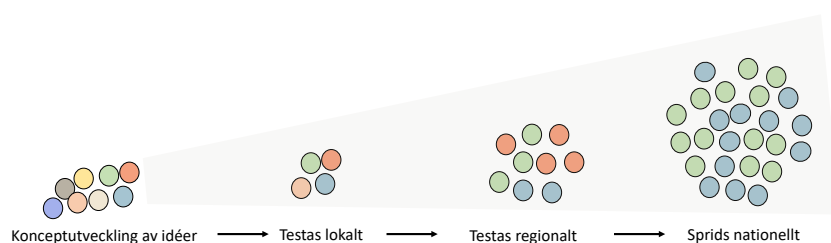

Illustration 3.2. av uppskalningsmodell.

Insatsområdena Hälsa Skola Jobb, Krafttag Asyl och eHälsa Vux har helt eller delvis skalats upp enligt EMINs uppskalningsmodell.

I resultatet av utvärderingen framgår styrkan med EMINs affärsmodell, där både en arbetsprocess och en färdig digital plattform finns tillgängliga för att möjliggöra en stabil och effektiv uppskalning av verksamheten. Inom EMIN benämns denna digitala plattform som "transaktions- och logistiksystemet".

I några av de insatser som testats lokalt har det framgått att den digitala undervisningen behöver kompletteras med fysiska aktiviteter på plats. Några av de insatser som har skalats upp under hösten har därför genomförts i "digifysisk form" (kombination av digitalt och fysiskt) för att dra lärdom av hur en sådan undervisning och uppskalning genomförs effektivt med god kvalitet, se mer i kapitel 4.

Som ett led i att kunna genomföra *Krafttag Asyls* erbjudande i en digifysisk version i hela landet togs det fram en utbildning, *Faciliteringskurs för samordnare* (i samverkan med Länsstyrelsen Skåne) för personer som möter asylsökande, se mer i kapitel 4.3 *Krafttag Asyl*.

Illustration 3.3 beskrivs utvecklingsprocessen från behov till färdig, uppskalad tjänst. Processen sker i loopar och kan delas in i tre steg:

Steg ett handlar om att utveckla en första version (*Minimum Viable Product, MVP*) för att kunna "testa" produkten eller tjänsten (bland annat med målgruppen) och få feedback för att kunna utveckla produkten vidare.

Steg två handlar om att identifiera och knyta an produkten eller tjänsten till det ekosystem där tjänsten eller produkten ska verka (*Minimum Viable Ecosystem, MVE*). Det vill säga vilka andra aktörer som är centrala att samverka med för att tjänsten eller produkten ska vara hållbar och överleva.

Steg tre handlar om att säkerställa och få bevis på att tjänsten, produkten eller konceptet är genomförbart och kan fungera i praktiken tekniskt, ekonomiskt, resultatmässigt samt att det finns en efterfrågan av tjänsten/produkten, (*Proof of Concept*, POC).

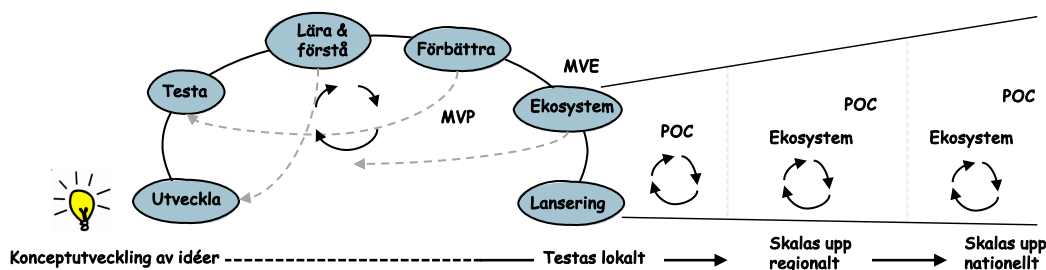

Illustration 3.3. över EMINs utvecklingsprocess.

3.1.4 Plattform

En viktig förutsättning för ett effektivt utvecklings- och uppskalningsarbete är plattformen med *transaktions- och logistiksystemet*. Plattformen är också grunden för att kunna erbjuda sömlösa kurser och insatser.

Möjligheter att jobba, skapa och dela med sig samt arbeta med användardriven innovation möjliggörs genom digitaliseringen och, i EMINs fall, genom den digitala samhällsplattformen³⁰.

Inom EMIN så beskrivs den "digitala samhällsplattformen" (även refererad till som bara plattformen) som "hela modellen" som innehåller applikationer, processer, arbetssätt (aktivitetsbaserat, samskapande, användardriven innovation), arbetsroller, ledarskap och affärsmodell med mera. Plattformen är med andra ord mer än bara ett tekniskt system. Den har snarare fokus på *förmåga* och innehåller kulturen, den mellanmänniska organisationen, relationer, lärande- och kunskapsmiljöer.

Plattformen i sig är öppen och kan användas till alla former av välfärdstjänster men i vår utvärdering har vi fokus på plattformen i relation till EMINs tjänster som utvecklas, samskapas, skalas upp och distribueras genom plattformen.

Transaktions- och logistiksystemet är motorn i affärsmodellen, grunden för att kunna leverera utbudet individanpassat och nationellt. Transaktions- och logistiksystemet brukar illustreras av EMIN enligt modellen nedan.

³⁰ Källa till detta avsnitt är fem filmer som tagits fram av EMIN och finns att tillgå på BIU Onlines webbplats, BIU Online (u.å.) samt EMINs ej publicerade utredningsunderlag "Utredning av förutsättningar för ett långsiktigt ägarskap och förvaltning av plattformen", BIU (2024).

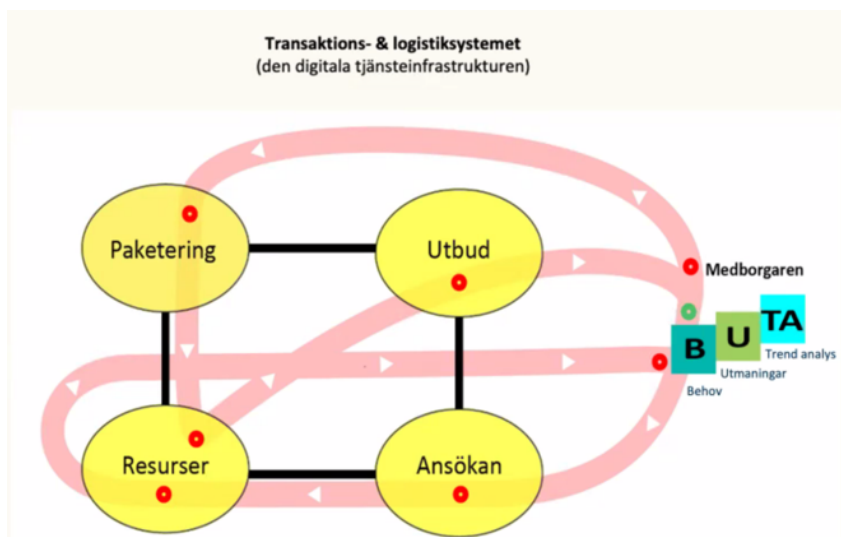

Illustration 3.4
Illustrationen är hämtad från EMINs presentationsmaterial.

Modellen för transaktions-och logistiksystemet ovan beskriver följande process:

1. Utgår ifrån **medborgarens behov** och de samhällsutmaningar som finns.
2. Medborgarens behov **utvecklas och paketeras till en tjänst** (digitalt alternativt digifysiskt).
3. Tjänsten resurssätts.
4. Tjänsten presenteras i **utbudskatalogen** för medborgaren/kunden.
5. Medborgaren/ kunden kan **beställa tjänsten i ansökan**.
6. Beställningen i ansökningsförfarandet kan **matchas** med efterfrågan i hela landet och kan därefter **samskapas och samlevereras** för en kostnadseffektiv leverans till både medborgare och beställare.

Grunden i modellen är att verksamheten (tjänsten) kommer till medborgaren. Hela processen bygger på en **flödeseffektivitet**³¹ för medborgaren (utgår från deras behov) i produktion och leverans.

³¹ Wittberg, Lennart. (2021). samt Modig, Niklas. (2016).

3.1.5 Samverkan och samproduktion

En viktig del i EMINs koncept är samskapande, samverkan och att alla parter ska både kunna vara bidragande och bidragstagande. Med att följa EMIN är det tydligt att projektet har gjort ett stort avtryck och lett till att EMIN fått många värdefulla kontakter i och utanför Sverige.

Under projekttiden har vi tagit del av resultatet från EMINs samarbeten och samskapande som de haft med olika aktörer i och utanför Sverige. Vi har också haft möjlighet att vara med vid några av dessa tillfällen.

Ett exempel på samskapande är den Koordinatorsutbildning som genomfördes inom projektet Krafttag Asyl. Utbildningen togs fram av projektledaren inom Krafttag Asyl med stöd av forskare på Linnéuniversitetet och erbjöds nationellt genom samarbete med Länsstyrelsen i Skåne och delfinansierades via Länsstyrelsens TIA-medel.

Projektpartners

I EMINs projektansökan skriver de:

För att kunna skapa det holistiska kraftnät av integrationsinsatser som EMIN eftersträvar, har BIU valt ut tre projektpartners som alla erbjuder ovärderliga kunskaper för att säkra måluppfyllelse. Dessa tre partners har mångårig erfarenhet av att samarbeta med BIU och relationer och tillit har byggts över tid.³²

Dessa tre projektpartners har varit:

- Linnéuniversitetet
- RF-SISU i Blekinge
- Storumans kommun (som har fungerat som en nod för samtliga kommuner i Västerbotten och Norrbotten som är involverade i projektet).

I de intervjuer vi genomfört med dessa projektpartners kan vi konstatera att samarbetet har fungerat bra och att samtliga EMINs projektpartners varit viktiga för projektets framgång. I utvärderingen har vi dock inte gått djupare och utvärderat dessa samarbeten.

---

³² EMINs projektansökan för AMIF-medel. (Sidan 2).

3.2 Holistiskt och relationellt genomförande

I analysen av EMINs **utveckling av en digital värdekedja** kan vi konstatera att det funnits fem bärande principer för värdeskapande:

- > Ett **helhetsperspektiv** (systemteoretiskt perspektiv på integrationsprocessen)
- > **Individen i fokus – ur ett holistiskt perspektiv**
- > **Anpassad pedagogik för undervisning online** (fjärrundervisning)
- > **Skalbarhet**
- > **Samproduktion**

Här nedan presenteras vår analys av: helhetsperspektivet, individen i fokus och undervisning online. För *skalbart* och *samproduktion* se tidigare avsnitt 3.1.

3.2.1 Helhetsperspektiv

I vår analys ser vi att EMINs insatser utvecklas och erbjuds utifrån ett helhetsperspektiv. EMIN har i sina insatser omfamnat hela integrationsprocessen, från asylprocessen till studier och arbetsmarknad. Processens olika faser omnämns inom EMIN som 1. Förberedande, 2. Förebyggande/hälsöfrämjande, 3. stödjande/coachande och 4. Etablerande.

Insatserna genomförs utifrån att processen ska bli så effektiv som möjligt ur både målgruppens och samhällets perspektiv. Det innebär att insatser och stöd genomförs både parallellt och sömlöst i syfte att studier och/eller integrationsprocessen ska kunna löpa på utan avbrott, det vill säga att det finns en *flödeseffektivitet*³³. I varje "fas" i integrationsprocessen finns också ett helhetstänk med att stötta asylsökande och nyanlända i integrationsprocessens mångdimensionalitet.

EMINs modell bygger också på att insatserna ska kunna erbjudas nationellt och därmed bidra till en jämlikhet gällande integration och studier.

Ytterligare en dimension av helhetsperspektivet är att det finns en intention att de insatser som erbjuds eller samskapas knyter an, kompletterar och samverkar med befintliga lokala, regionala och nationella ekosystem (se mer i föregående avsnitt 3.1).

---

³³ Wittberg, Lennart. (2021). samt Modig, Niklas. (2016).

3.2.2 Individen i fokus – ur ett holistiskt perspektiv

Stora delar av EMINs arbete handlar om att skapa en digital värdekedja med hjälp av skräddarsydda insatser utifrån individens unika behov, sett ur ett holistiskt perspektiv. EMINs insatser kombineras ofta med och kompletterar de insatser som deltagaren tar del av via sin kommuns sfi/vuxenutbildning alternativt arbetsmarknadsförvaltningen.

De skräddarsydda insatserna skapas genom att kombinera färdiga kurser från EMINs kurskatalog. Kurserna i katalogen är framtagna utifrån de behov av kunskaper och färdigheter som behövs för att få en bra studie- och integrationsprocess. Dessa består framför allt av olika former av orienteringskurser inom exempelvis studieteknik, hushållsekonomi eller hälsa. Kurserna kombineras utifrån varje individs unika behov när och där de behövs. Exempelvis kan en individ ha behov av utbildning i studieteknik som inte en annan individ har, likaså kan det finnas individuella behov av kunskaper i hälsa. Är individens hälsa eller studieteknik av olika anledningar dålig, faller ofta utbildningsresultatet och etablering på arbetsmarknaden försvåras.

I den digitala värdekedjan runt individen finns också en kontinuitet i att individerna möter lärare som "känner dem", har en relation till dem samt känner till deras unika förutsättningar och förväntningar på framtiden.

3.2.3 Anpassad pedagogik för undervisning online

Utvärderingen visar att EMIN har en pedagogik och didaktik som är utformad för online-undervisning³⁴. I de fall där undervisningen innehåller praktiska moment eller studiebesök har EMIN under projektet utvecklat en hybridform av undervisning, där de teoretiska momenten sker online, medan de praktiska delarna genomförs på plats lokalt.

Hela EMINs koncept med att kunna skala upp, samproducera och erbjuda kurser och insatser nationellt bygger på att undervisning sker online.

Den kritik som framförs mot fjärrundervisning, exempelvis i rapporter från Skolinspektionen³⁵ har sällan med *formen* fjärrundervisning att göra, utan handlar snarare om brister i att anpassa och utforma pedagogik och didaktik för just fjärrundervisning.

Det vi kan konstatera i EMINs lärares (studiehandledares och samhällskommunikatörers) beskrivning av hur de pedagogiskt och didaktiskt genomför undervisning online, är att de väl möter det som definierar en god undervisning (beskrivs mer ingående senare i detta avsnitt).

Bland de som deltagit i EMINs samhällsinformationskurser och svarat på enkäten om kursen var det endast 2 % som uppgav att de inte uppskattade att undervisningen genomfördes online. I de öppna svaren har majoriteten angett svar i linje med:

---

³⁴ I rapporten använder vi begreppet *online-undervisning* synonymt med *fjärrundervisning*.

³⁵ Exempelvis Skolinspektionen. (2023); Skolinspektionen (2021); Skolinspektionen (2020).

- *Det var bra online. Jag förstod allt läraren förklarade och visade i presentationer.* (Datakurs)
- *Det funkade jättebra.* (Datakurs)
- *Jättebra man skippar åka tåg/ buss till staden som kursen genomförs.* (Hushållsekonomi)
- *Det är bra tycker jag. Det fanns inget annat alternativ, men jag tycker att det funkade jättebra.* (Upptäck vård och omsorg)
- *Det går mycket bra.* (Upptäck vård och omsorg)
- *Det fanns ingen annan möjlighet, men jag tycker att det gick bra. Microsoft Teams funkar OK.* (Matematik de fyra räknesätten)
- *Bra och mycket flexibel.* (Personlig utveckling)
- *Det fanns inget annat alternativ, men jag tycker att det funkade jättebra.* (Personlig utveckling)
- *Jag önska mig att alla kurser skulle vara online.* (Personlig utveckling)
- *Det var bra på nätet. Det funkade bra.* (Personlig utveckling)

Det som tydligt kan utläsas i svaren ovan, och som vi också kan se i andra undersökningar där undervisning skett online, är att det är positivt att slippa resor och att kunna ta del av undervisningen i den miljö som passar individen bäst.

Med utgångspunkt från granskningar som Skolinspektionen genomfört³⁶ samt utifrån information på Skolverkets webbplats som berör studerande på sfi och vuxenutbildning, kan vi sammantaget se att följande krävs för att undervisningen både ska upplevas positiv och att den ska ge bra effekt (nå kunskapsmål och möta upp mot studieambitioner):

- Att verksamheterna verkar för social interaktion mellan lärare och elever och elever emellan.
- Att det finns en individanpassning och flexibilitet i undervisningen.³⁷
- Att undervisningen är verklighetsnära.
- Undervisning som stimulerar elevers möjligheter att lära sig och utveckla svenska som ett funktionellt andraspråk.
- En god studiemiljö, oavsett om den sker i hemmiljö eller på skolan.
- Tydliga mål med studierna (har en positiv inverkan på elevernas motivation).
- Möjlighet till lärarstöd.
- God studieteknik och motivation (lyfts som extra viktigt när undervisningens sker på distans).

Ovan punkter ligger också i linje med det som Martin Karlberg beskriver i sin utbildning till skolinspektörer, där han summerar Hatties forskning³⁸ om elevers prestationer och konstaterar att den är positiv för lärande och god kvalitet i undervisning.³⁹

---

³⁶ Ibid.

³⁷ Skolinspektionen. (2020, s.5).

³⁸ Hattie, John. A.C. (2008).

³⁹ Karlberg, Martin. (2015).

Vi kan tydligt se att lärarna (studiehandledarna) i sitt arbete väl möter upp mot punkterna ovan i sin undervisning online. I samtal med EMINs lärare betonas återkommande vikten av att **skapa goda relationer** med sina deltagare. De beskriver också att det är både **praktiska och pedagogiska delar** som krävs för en bra online-undervisning.

De **praktiska** förutsättningarna utgörs exempelvis av dator, bra internetuppkoppling, en lugn plats där undervisningen kan äga rum, att kameran är påslagen, att det fungerar så som i traditionellt klassrum, att både lärare och elever har tillgång till "tavlan".

De **pedagogiska delar** som behövs är exempelvis att lektionen är välplanerad innan, att lärare tänker in dialog, att inte lärar-monologer blir för långa så att det blir tråkigt, att deltagaren känner sig delaktiga, att det finns pauser (lättare att bli trött framför kameran), att det finns en tydlighet gentemot elever med klassrumsregler som exempelvis att mikrofonen ska vara avstängd om det är flera deltagare, att de räcker upp handen och att kameran är påslagen.

En av de intervjuade lärarna beskriver sin online-undervisning enligt följande:

” *Det är viktigt att inkludera alla. Om någon är tyst och inte pratar självmant är det bra att ställa frågor så att alla får möjlighet att vara delaktiga. Jag brukar dela in eleverna i grupper med diskussionsfrågor (breakout rooms) och sedan hoppa in i grupperna och diskutera med dem. Om det är någon som inte mår bra ber jag dem hänga kvar lite efter lektionen och pratar med dem. Alla deltagare ska känna sig delaktiga.”*

En annan lärare beskriver, liksom flera lärare har gjort, angående arbete med studiestöd på modersmål:

” *Vi säkerställer om det är språkliga förbistringar eller kunskapsluckor som gör att eleven har svårt med ett ämne. I undervisningen är vi noga med att eleven lär sig svenska begrepp. Men samtidigt är fokus på att eleven lär sig ämneskunskaper. Undervisningen sker på modersmål. Så klart det skiljer sig om det är sfi eller matematik. Är undervisningen i samhällsorientering så har vi en PowerPoint på svenska, men vi diskuterar på till exempel arabiska. Vi har en pedagogik för att lära sig språket och dess betydelser.*

I våra intervjuer med deltagare och i enkätsvar från deltagare kan vi konstatera att majoriteten av deltagarna beskriver att de blir sedda, bekräftade under lektionerna. Att de får en tillit till sin *förmåga att kunna lära sig*. Farhad Jahanmahan och Mats Trondman skriver i Inkludering och skolframgång: För nyanlända elever (2021) att det är en av tre faktorer som avser skolframgång. Jahanmahan och Trondman refererar till att "lära sig så att de lär sig att de kan lära sig" som *kognitiv självtilltro*.⁴⁰

---

⁴⁰ Jahanmahan, Farhad; Trondman, Mats. (2021)

I en enkät som genomfördes under utvärderingsperioden i syfte att få en bild av EMINs online-undervisning gav studiehandledarna följande svar, se tabell 3.1.

	Stämmer mycket väl	Stämmer ganska mycket	Stämmer lagom	Stämmer lite	Stämmer inte alls
Jag har ett tydligt mål för varje undervisningstillfälle vad mina elever ska lära sig/reflektera runt. (n=27)	78%	15%	7%	---	---
Jag förmedlar tydligt målet med undervisningstillfället till mina elever. (n=28)	71%	21%	7%	---	---
Jag följer i slutet av varje undervisningstillfälle upp målet med mina elever. (n=27)	48%	30%	11%	7%	4%
Jag anpassar alltid min undervisning utifrån de elever som är med på respektive lektion. (n=27)	63%	33%	4%	---	---
Jag har alltid med (för eleven) verklighetsnära uppgifter eller exempel i min undervisning. (n=28)	64%	25%	7%	4%	---
Jag arbetar aktivt med att stärka eleverna i svenska språket (oberoende av ämne jag undervisar i). (n=28)	71%	18%	7%	---	---
Jag arbetar aktivt för att eleverna ska kunna utbyta erfarenheter med varandra. (n=27)	70%	22%	4%	4%	---
Jag arbetar aktivt för att eleverna ska kunna lära känna varandra. (n=26)	65%	23%	12%	---	---
Jag arbetar aktivt för att eleverna ska ha en bra relation till mig som studiehandledare. (n=28)	79%	18%	4%	---	---

Tabell 3.1. Sammanställning av svar från studiehandledare angående deras online-undervisning. Resultatet baseras på svar från 28 deltagare. Svarsfrekvensen var 76 %.

4. Resultat från insatser

I detta kapitel presenteras resultat från insatser som genomförts under projektet. Det gäller:

- **Krafttag Asyl** som är en förberedande insats riktad till asylsökande och syftar till att bryta passiviteten samt stärka och stötta dem i asylprocessen.
- **eHälsa Vux** som är en förebyggande och hälsofrämjande insats riktad till vuxna tredjelandsmedborgare. Insatsen syftar till att ge deltagarna bättre hälsa och ökade kunskaper om det svenska sjukvårdssystemet.
- **Samhällsinformationskurser** som är stödjande/coachande insatser (BIU Online 3.0). En stor del av EMINs samhällsinformationskurser är olika former av orienteringskurser som utgör ett komplement till och förberedelse inför det som kommunernas ordinarie vuxenutbildning erbjuder.
- **Hälsa Skola Jobb**, där elever inom gymnasieskolans Introduktionsprogram fått ta del av hälsofrämjande insatser som varvats med matchning, coaching och mentorskap. Genomfördes i samverkan med RF-SISU.

Samtliga insatser visar genomgående på bra resultat gällande vilka effekter de leder till, där deltagarna efter insatsen i hög grad upplever att de kan ta bättre beslut om sin framtid och att insatsen varit till hjälp i deras integration. I avsnitt 4.3–4.6 presenteras mer om effekter, lärdomar och de slutsatser vi kan utläsa för EMINs olika insatsområden.

I vår analys kan vi konstatera att effekterna av insatserna är förberedande, förebyggande/hälsofrämjande, stödjande/coachande samt etablerande och därmed påskyndas deltagarnas process. Insatsen blir en accelerator för studier, arbetsmarknadsetablering och integration.

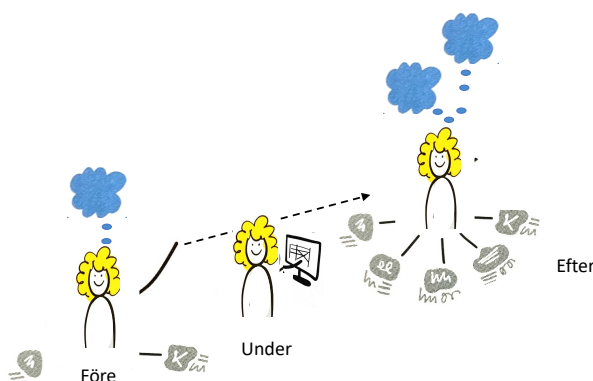
Innan vi går in på resultatet redovisar vi i nästkommande avsnitt hur vi har analyserat insatserna, det vill säga utvärderingens analytiska ramverk.

4.1. Det analytiska ramverket

I vår analys har vi använt oss av **etnografisk metodik** både vid insamling av data och vid analysen för att komma åt hur deltagarna upplever sin situation och vad de fått med sig från insatserna. Det innebär att komma åt vad insatserna skapar för värde både på mikro-, meso- och makronivå.

Vi har också tagit hjälp av **systemteoretiskt perspektiv**, att se delar som en helhet i ett system, där delarna påverkar varandra: människor, strukturer, beteenden, känslor, tankar, motivation, kultur, artefakter, miljö, ekonomin med mera.

I vårt angreppssätt analyserar vi vad som blir skillnad med utgångspunkt från **före, under** och **efter** insatserna. Vi har också fokus på om insatserna skapar handlingsutrymme, om deltagarna fått eller fått tillbaka sitt handlingsmandat.

Vi har analyserat insatsernas effekter utifrån **integrationsprocessens mångdimensionalitet**. Enligt integrationsforskaren och sociologen José Alberto Diaz⁴¹ består integrationsprocessens mångdimensionalitet av sju dimensioner: ekonomisk integration (strukturell integration), social integration, boendeintegration, politisk integration, familjeintegration, kommunikativ integration samt personlig integration. I vår analys av enkätresultaten gällande vad insatserna lett till så har vi tagit utgångspunkt från AMIFs fem integrationsområden, som är något snävare. AMIFs områden omfattar integration på arbetsmarknaden, inläring av svenska, relationer med lokalbefolkningen/ samhället och aktivt deltagande i samhället, boende samt hälsa.

⁴¹ Diaz, J. A. (1997).

För att synliggöra sambanden runt insatsernas effekter har vi använt **förändringsteori**, även kallad effektmodell, eller Theory of Change⁴². Teorin/modellen bygger på ett antagande om att det finns ett kausalt samband (orsakssamband) där resurser, aktiviteter, prestationer, effekter och nytta länkas samman.

Illustration 4.1.

Illustration över kausalt samband (orsakssamband) i förändringsteori där resurser, aktiviteter, prestationer, effekter och nytta länkas samman.

Utöver Diaz perspektiv på integrationsprocessens mångdimensionalitet har vi haft med oss ytterligare begrepp och förståelseramar som ligger till grund för hur vi närmar oss och analyserar materialet.

- Vi har haft med **Thomasteoremet**⁴³ som innebär att om människor uppfattar en situation som verklig, kommer de agera utifrån den uppfattningen, oavsett om den är objektivt sann eller inte.
- Det handlar om **socialt kapital** som Pierre Bourdieu⁴⁴ introducerade. Socialt kapital kan beskrivas som de tillgångar i form av en individs nätverk, aktuella eller potentiella, (familj, klass, klan, parti), men kan också bestå av nätverk som hålls samman enbart genom de utbyten av materiell eller kulturell art som sker mellan deltagarna. Den enskildes volym av socialt kapital beror på hur stort nätverk av relationer som hen effektivt kan mobilisera, och på den volym av kapital (ekonomiskt, kulturellt och symboliskt) som varje deltagare i detta nätverk förfogar över.
- Vi har haft med oss **självförståelseformer** som Nihad Bunar, Mirjam Hagström och Carlos Rojas beskriver i *Barn och ungdomar i stadens olikheter*⁴⁵, det vill säga hur deltagarna uppfattar sina nuvarande och framtida livsvillkor och livschanser.

⁴² Vedung, Evert. (2009).

⁴³ "Om människor definierar situationer som verkliga blir de verkliga till sina konsekvenser." Thomas, William Isaac & Thomas, Dorothy Swaine (1928, s.571-572).

⁴⁴ Bourdieu, Pierre. The forms of Capital refererad till i Richardson, John G. (Ed.) (1986).

⁴⁵ Bunar, N.; Hagström, M.; Rojas, C. (2021, s.8).

- Vi har också haft med oss Rachel Botsmans⁴⁶ resonemang om **tillitssprång** (*Trust Leap*), som kan beskrivas som att tillit är kontextuellt och att vi får förtroende av det familjära. Det familjära kan utgöra en brygga som gör det okända mindre okänt och som gör att vi vågar ta språnget till det okända.
- Vi har även haft med oss tankar om vårt demokratiska samhälle som berör bildning och **”att veta tillsammans”** som Sverker Sörlin⁴⁷ tar upp i *Till bildningens försvar: Den svåra konsten att veta tillsammans*. Det handlar om att **”veta någonting tillsammans”**, att ingå i sammanhang och därmed skapas en samhällsbyggande kraft där man i diskussioner med andra får ta del av normer, etik, empati, tolerans.

Vi har också tagit stöd av filosofen Jonna Bornemarks resonemang om en samtid som är under förändring, där hon i sin bok *Horisonten finns alltid kvar: Om det bortglömda omdömet*⁴⁸ beskriver att vi behöver **reflektera tillsammans** för att kunna sätta nuet i relation till ett större sammanhang för att kunna få förståelse.

- I vår analys har vi också tagit stöd av Karl Poppers⁴⁹ resonemang kring vikten av att säkerställa den fria demokratin (där det finns plats för kritik, fri debatt och fritt kunskapssökande) och vikten av att stärka **”demokratins väktare”**.

Även Åsa Wikforss⁵⁰ resonemang om **kunskapens centrala betydelse i ett fungerande folkstyre** har varit betydelsefullt. Wikforss argumenterar för att kunskapen krävs för att vi ska kunna granska den förda politiken, uppnå våra mål, fatta välgrundade beslut och hantera oenighet. När konspirationsteorier, kunskapsmotstånd och känsloladdad retorik tar över riskerar demokratin försvagas och på sikt gå under.

- Vi har också haft med oss pedagogikprofessor John Hatties⁵¹ tankar om kunskap, lärande och **synligt lärande** som han menar sker när lärare ser lärande ur ett elevperspektiv och hjälper eleverna bli sina egna lärare.

---

⁴⁶ Botsman, Rachel. (2017 samt 2012; juni 2016 och augusti 2016).

⁴⁷ Sörlin, Sverker. (2019).

⁴⁸ Bornemark, Jonna. (2020).

⁴⁹ Popper, Karl. (2020).

⁵⁰ Wikforss, Åsa. (2023) samt Wikforss, Åsa, Wikforss, Mårten. (2021).

⁵¹ Hattie, John. A.C. (2009).

4.2 Framgångsfaktorer

Det är ett anmärkningsvärt bra resultat som framkommer vid uppföljningen av EMINs insatser (se 4.3–4.6). I vår analys av resultatet kan vi konstatera att det är flera delar i EMINs arbetssätt som sammantaget ligger bakom framgången, där EMIN:

- **Arbetar nära målgruppen**
EMINs medarbetare är nära kopplade till målgruppen och har en djup förståelse för målgruppens situation. Genom att verka nära målgruppens miljö och upprätthålla en kontinuerlig dialog, säkerställer de att utbildningarna är relevanta. Det nära samarbetet med målgruppen är avgörande för att kunna skapa meningsfullt innehåll i utbildningarna.
- **Har en pedagogik för att undervisa i kontexter med flerspråkighet**
Medarbetarna har kunskaper och färdigheter i att undervisa i kontexter där det finns en flerspråkighet. Detta har de genom lång, samlad erfarenhet av att arbeta med studiehandledning på modersmål, samhällsorientering och modersmålsundervisning.
- **Har en pedagogik och didaktik för fjärrundervisning**
Medarbetarna tillämpar en pedagogik och didaktik som är anpassad för studiehandledning/undervisning online. Det utmärker sig genom att de arbetar aktivt för att skapa goda relationer mellan elever och mellan lärare och elever. De säkerställer att alla elever blir bekräftade och sedda och de arbetar på olika sätt med att skapa "trygga rum".
- **Har en väl fungerande utvecklingsprocess för att ta fram och vidareutveckla utbildningar**
EMIN har en utvecklingsprocess för att ta fram och vidareutveckla utbildningar, där de succesivt förbättrar och förfinar insatsernas innehåll i nära dialog med målgruppen (se 3.1.3 Uppskalning).
- **Ger varje deltagare stöd utifrån sina respektive behov – tack vare elevhälsoteamet**
EMINs medarbetare arbetar med att, utifrån ett holistiskt perspektiv, skapa en samlad värdekedja runt respektive individ, där varje individ har kunnat få ta del av insatser utifrån sina specifika behov.

Här har EMINs elevhälsoteam kunnat identifiera kunskapsluckor eller faktorer hos deltagare som utgör begränsningar i studieprogressionen och som påverkar deras studieresultat. De har därefter kunnat gå in med mer breda satsningar och kunnat komplettera med utbildningar utifrån deltagarnas behov.

- **Erbjuder anpassade insatser som särskilt stödjer varje deltagare att bli stärkt i integrationsprocessens mångdimensionalitet/ studieprogression**

Deltagarna får kunskaper och färdigheter som gör att de blir stärkta i sin integrationsprocess och studieprogression. Insatserna erbjuds utifrån individens specifika behov. I den digitala värdekedjan finns en palett av insatser och tjänsterna i sig kan erbjudas till många, vilket gör att det individanpassade kan genomföras och erbjudas kostnadseffektivt.

Det är tydligt att EMIN fokuserat på att få ett så bra flöde som möjligt i deltagarnas integrationsprocess och i etableringen inför deras fortsatta studier. Oavsett om det omfattar studiehandledning på modersmål, samhällsinformationsutbildningar eller samhällsorientering – det gemensamma målet för samtliga EMINs insatser är att få en flödeseffektivitet⁵² för deltagarna.

- **Erbjuder insatser som ger deltagarna skolframgång samt som utgör en språngbräda**

EMIN erbjuder insatser som har en förberedande, orienteringsskapande ansats som gör att målgruppen når skolframgång⁵³. Farhad Jahamanhan och Mats Trondman skriver i *"Jag vill aldrig tappa bort den nyckeln" – om skolan som möjlighetsstruktur för ensamkommande flyktingbarns skolframgång i Sverige*⁵⁴ om ensamkommande pojkar i 15-16-årsåldern. Vi ser att deras resonemang är tillämpligt även för EMINs målgrupp. Med skolframgång avser de:

- Att deltagarna lär sig så att de lär sig att de kan lära sig (kognitiv självtilltro).
- Att de når skolresultat som gör dem behöriga att studera vidare.
- Att de känner sig hemma i och erkända av skolverksamheten (skoltillhörighet).

- **Har en hög servicegrad i ansökningsförfarandet**

En viktig del som gjort att ansökningsförfarandet, kontakten med kunder, planering av kurstillfällen och arbetet med kurskatalogen har flutit på under utvecklingsprojektet, parallellt med att plattform och utbudsportfölj utvecklats, är det arbete som koordinatör för ansökningar genomfört. Koordinatörens engagemang och höga servicegrad har utgjort en central del för att det har fungerat smidigt.

---

⁵² Wittberg, Lennart. (2021).

⁵³ Jahamanhan, Farhad; Trondman, Mats. (2021).

⁵⁴ Ibid.

4.2.1 I linje med viktiga parametrar enligt forskningen

Att EMINs insatser lett till ett anmärkningsvärt bra resultat är inte förvånande om vi ser till vad som enligt forskningen utgör viktiga parametrar gällande integration. Det ligger helt i linje med EMINs arbetssätt. I Linköpings Universitets forskningsframställning *Perspektiv på integration och etablering – Kunskapsunderlag för ett strategiskt arbete med stöd till nyanlända*,⁵⁵ ger biträdande lektor på Centrum för kommunstrategiska studier, Erik Eriksson, en bild av vad som är viktigt för att föra ett ändamålsenligt och strategiskt integrationsarbete:

- Att integrationsinsatser är större än språkinläring och arbetsmarknadsinsatser och att de behöver anamma ett **holistiskt perspektiv**, där stödinsatserna tar hänsyn till den nyanländes hela livssituation, behov och intressen.
- Vikten av **individanpassade insatser** som är kvalificerade, sammanhållna och planerade med långsiktighet – utifrån individens etablering i samhället.
- Att arbetsmarknadspolitiska insatser är centrala, men att de bör **kombineras** med insatser inom andra områden och med insatser som riktas mot de strukturella och kontextuella förhållanden som hindrar integration.

Det som enligt vår utvärdering utgör det unika, styrkan med EMIN och EMINs plattform är att de gör individanpassningar, men med breda insatser (det vill säga som många kan ta del av).

Möjligheten och styrkan bygger på att det finns **volym i plattformen**. Modellen bygger på att det stora flertalet kommuner i Sverige är med och nyttjar plattformen. Det är då det blir flödeseffektivt. Det blir kostnadseffektivt för **tredjelandsmedborgaren** som får ta del av ett större utbud av tjänster, vilket gör att det kan skapas en än mer individanpassad värdekedja runt individen. Med att det blir flödeseffektivt för deltagarna blir det också flödesekonomiskt kostnadseffektivt för **utbildningsanordnarna** (som både kan bidra och vara bidragstagande), då de har möjlighet att ge rätt utbildningar till rätt personer (utan avbrott eller byten). Det blir också flödesekonomiskt kostnadseffektivt för **samhället**, då deltagarnas process där de går från att vara bidragstagare till att bli skattebetalare kortas.

Även andra kommuner och/eller regioner kan bidra med tjänster till plattformen. Exempel på en insats som lyftes in i plattformen under projektperioden är *”Den digitala resan”*⁵⁶. Anledningen var dels för att innehållet var bra, relevant och mötte ett behov, dels för att visa på hur enkelt det är att samskapa och tillgängliggöra utbildningen för hela Sverige via plattformen.

---

⁵⁵ Eriksson, Erik. (2019).

⁵⁶ ”Den digitala resan” är resultatet av ett tidigare AMIF-finansierat projekt som genomfördes 2020–2022 på uppdrag av Länsstyrelsen i Örebro Län tillsammans med partnerkommunerna Karlskoga-Degerfors, Laxå, Lindesberg och Örebro.

4.3 Krafttag Asyl

Krafttag Asyl riktar sig till personer som är i asylprocessen och som ännu inte fått uppehållstillstånd eller som fått avslag på sin ansökan. Tiden i väntan på uppehållstillstånd kan gå snabbt, men den kan också ta flera år.

Innan de har fått uppehållstillstånd har målgruppen inte rätt att studera sfi eller ta del av samhällsorientering. För vissa bland målgruppen kan denna period av väntan ha en nedbrytande effekt psykiskt. (Det kan även vara så att de redan mår dåligt på grund av resan till Sverige samt ursprungliga anledningen till flykten.)

Med *Krafttag Asyl* blir målgruppen delaktig i olika typer av lärande och aktiviteter som hjälper dem att inkluderas, lära sig svenska och börja planera för framtiden. De tar del av hälsoaktiviteter som hjälper dem må bättre fysiskt och mentalt, lär sig om grundläggande lagar och regler som asylsökande behöver känna till när de bor i Sverige, tar del av konstaktiviteter, gör studiebesök i närområdet.

Konceptet testades lokalt i Ronneby 2022 (före EMIN-projektet) med ett positivt resultat. Under våren 2023 vidareutvecklade projektkoordinatorn för *Krafttag Asyl* konceptet, där hon i dialogform stöttade och diskuterade med personer som är i asylprocessen (tredjelandsmedborgare). Under hösten testade hon att genomföra en grupp online med asylsökande som tillfrågades och rekryterades på plats i Migrationsverkets lokaler. Projektkoordinatorn har även testat och utvecklat nya moduler och övningar i kollegors insatser riktade till tredjelandsmedborgare.

I syfte att kunna skala upp *Krafttag Asyl* och testa ett digifysiskt koncept regionalt skapade och genomförde EMIN (*Krafttag Asyl* och *eHälsa Vux*) i samverkan med Länsstyrelsen Skåne under hösten 2023 en koordinatorsutbildning online, *Faciliteringskurs för koordinatörer*, för ett 40-tal personer som arbetar med asylsökande, se *Koordinatorsutbildning*.

4.3.1 Effekter av *Krafttag Asyl*

I vår analys kan vi konstatera att effekten av *Krafttag Asyl* har en hög verkningsgrad. Det tillstånd av passivitet och ibland även depression som flera av deltagarna vittnat om att de befunnit sig i när de påbörjat insatsen, har de med hjälp av *Krafttag Asyl* fått hjälp med att kunna ta sig vidare från.

Med insatsen har de fått hopp om framtiden. De har fått mer kunskap om samhället och vad de har för rättigheter, vilket gett dem en känsla av agensutrymme. Detta har beskrivits på följande sätt av en av deltagarna:

”

Vi kan inte påverka [vår situation], men vi vet att det kommer att fixa sig. Exempelvis när vi var asylsökande, vi hade inte mycket information om svenska samhället. Om det hände någonting med oss, vi blev tysta. Men efter att vi lärde oss, vi visste att det här är rättigheter till oss.”

Förutom den ökade kunskapen som nämnts ovan inverkar även det faktum att de blivit sedda och bekräftade, de har fått ökad kunskap om närområdet, ett utökat nätverk och de har genom olika aktiviteter fått hjälp att ta sig ut från hemmet för att involvera sig i olika aktiviteter som att öva svenska, besöka olika samhällsaktörer. De har även fått med sig verktyg för att till exempel kunna bearbeta och arbeta med sina känslor genom att sätta ord på dem.

Med hjälp av *Krafttag Asyls* insats har deltagarna kortat startsträckan så att de är mer förberedda när de väl får uppehållstillstånd, vilket kan underlätta när de börjar studera svenska och tar del av olika samhällsaktiviteter.

” *Krafttag Asyl gave us all a chance to know more, to communicate with Swedish people, to know more places we can join, that we can for example take our kids to. It gave us a lot of help in expressing ourselves and our emotions. Our bad emotions, our positive emotions through writing, through drawing, through handcraft. At the same time we could be relaxed, relieved. And we learned a lot about the Swedish society.*

The project itself was as if it was embracing us and giving us some kind of nice atmosphere in this dark atmosphere with the migration.”

I illustrationen nedan baseras orsakssambanden främst på den analys vi gjort från intervjuer med målgruppen.

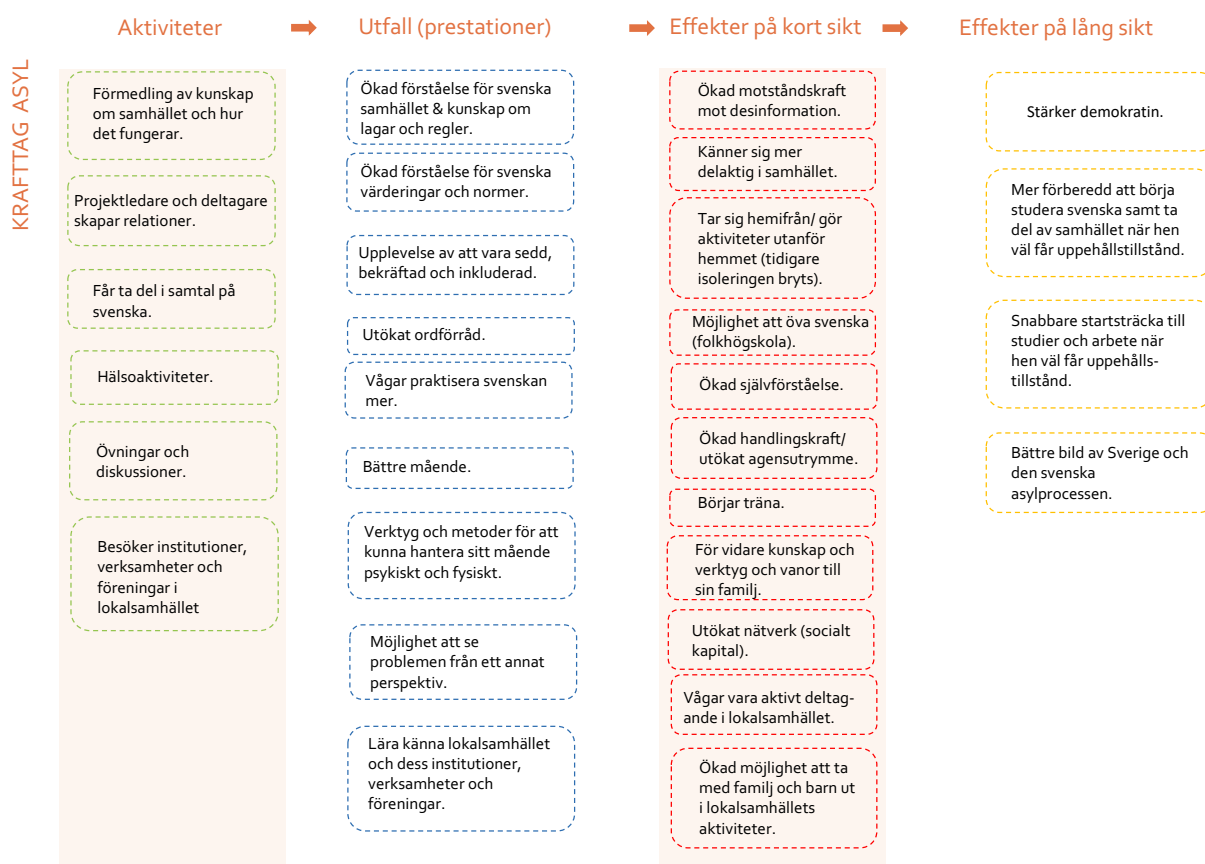

Illustration 4.2. Orsakskedja för Krafttag Asyl.

4.3.2 Deltagarnas beskrivning av asylsituationen

Det finns en utmaning för asylsökande som flera av de intervjuade deltagarna från *Krafttag Asyl*⁵⁷ beskriver. Utmaningen utgörs av att deras liv sätts på paus ”i väntan på” uppehållstillstånd. En av de intervjuade beskrev uppdraget:

”

Svenskar här, de är jättenoga med tiden. 1–5 minuter spelar stor roll. Men när det gäller asylsökande, det är inga problem. 5 år, 10 år. Tiden blir ingenting.”

En röd tråd i deltagarnas beskrivningar är frustrationen över att deras liv inte har någon betydelse i Sverige, där deltagarna beskriver den maktlöshet de står inför gällande sin situation i Sverige. De beskriver även att de har begränsad möjlighet att ta sig för aktiviteter så länge de inte har ett personnummer. Flera av dem beskriver att de till slut resignerat och blir passiva och vissa beskriver även att de blivit deprimerade.

Liknande mönster beskrivs i Svenska Röda Korsets rapport *Avslag på asylansökan. Upplevelser av att leva som asylsökande i Sverige*⁵⁸, där de tar upp att föräldrar beskriver att deras och deras barns fysiska och mentala hälsa påverkats negativt av asylprocessen och väntan i Sverige. De beskriver även att de asylsökande upplever att Migrationsverket inte lyssnar till dem. I Svenska Röda Korsets rapport nämns även problematiken med att avsaknaden av personnummer eller LMA-nummer begränsar vardagslivet, vilket de beskriver påverkar de asylsökandes välbefinnande och hälsa negativt och i förlängningen förtroendet för svenska myndigheter.

4.3.3 Koordinatorsutbildning

I syfte att kunna skala upp *Krafttag Asyl* och testa ett digifysiskt koncept regionalt skapade och genomförde EMIN (*Krafttag Asyl* och *eHälsa Vux*) i samverkan med Länsstyrelsen Skåne under hösten 2023 en koordinatorsutbildning online, Faciliteringskurs för koordinatörer, för ett 40-tal personer som arbetar med asylsökande.

Anledningar till att utbildningen togs fram var:

- Då *Krafttag Asyl* omfattas av både teoretiska delar, som kan genomföras online, och mer praktiska delar med studiebesök eller fysiska övningar, behöver en person finnas på plats lokalt för att kunna stödja deltagarna.
- Det finns få riktade kompetensutvecklingsinsatser för dem som arbetar med asylsökande och få tillfällen där koordinatörer/personer som arbetar med asylsökande kan diskutera och utbyta erfarenheter.
- Att samla erfarenheter av hur de kan skala upp *Krafttag Asyl*, som var ett lokalt projekt, till ett regionalt projekt, något som hela EMIN kunde dra nytta av.

---

⁵⁷ Även deltagare från EMINs insatser Vagar vidare och samhällsorientering med ny hälsodel beskriver detsamma.

⁵⁸ Olseke, Rickard. (2022).

Utbildningen omfattade sex tillfällen, där teman som motivation, flexibilitet, skapa en sammanhållen grupp, hantera trauma och negativitet behandlades. Under hösten genomfördes fem grupper, där utbildningsledarna förfinade och utvecklade utbildningen efter genomförandet av respektive grupp.

En tanke som finns inom EMIN är att *Krafttag Asyls* utbildning kan utföras direkt riktat till de asylsökande på asylboendena. För att kunna nå ut till hela Sverige, behöver *Krafttag Asyls* utbildning genomföras i en hybridversion. Tanken är att några tjänstepersoner på asylboendena utbildas till koordinators så de kan hålla i de mer praktiska delarna av utbildningen. De teoretiska delarna genomförs digitalt och hålls av *Krafttag Asyl* (EMIN).

Om koordinatorsutbildningen ”Faciliteringskurs för koordinators”

Koordinatorsutbildningen riktar sig till en bred målgrupp, både till de med övergripande ansvar och de som mer handgripligen arbetar med det dagliga mottagandet (det är också en stor bredd av professioner bland de tjänstepersoner som svarat på enkäten).

Bland de fem grupperna som tog del av koordinatorsutbildningen under hösten utgjordes några grupper av en hel arbetsgrupp och några grupper av olika deltagare från olika platser i Sverige (som inte kände varandra sedan innan). Vi kan konstatera att respektive förfarande har följande styrkor:

- I de fall där deltagarna kom från hela landet och där de inte kände varandra uttryckte de mer att de fick inspiration och insikter och förståelse för att olika kommuner arbetar med asylsökande på olika sätt. Själva interaktionen och deltagandet under utbildningen var avhängt de specifika individerna som deltog.
- I de fall där deltagarna utgjordes av en arbetsgrupp som redan kände varandra sedan tidigare beskrev de att de såg utbildningen som en möjlighet att kunna diskutera frågorna tillsammans och utvecklas vidare.

Bland några av deltagarnas svar skymtas ett gap mellan deras förväntningar och syftet med utbildningen, där de beskriver att de hade förväntat sig få mer kunskap om sin roll/arbetet i vardagen. I några fall misstänker vi att de har andra förväntningar på utbildningen då de blev inbokade till utbildningen via sin chef eller gruppledare och därför inte fick all information om utbildningens innehåll.

Effekter av koordinatorsutbildningen

Resultatet från utvärderingen visar att tjänstepersonerna upplever att det varit en relevant och bra utbildning med bra innehåll och där kvaliteten på undervisningen var bra (se illustration 4.3). Flera lyfter att de fått med sig ny kunskap från utbildningen:

”

Jag lärde mig vikten av att få berätta om sin egen upplevelse. Jag har inte riktigt förstått hur viktigt det är att man ska få berätta det. Att man ska få rita, måla, berätta, göra kartor. Det var nytt för mig. Men nu förstår jag det.”

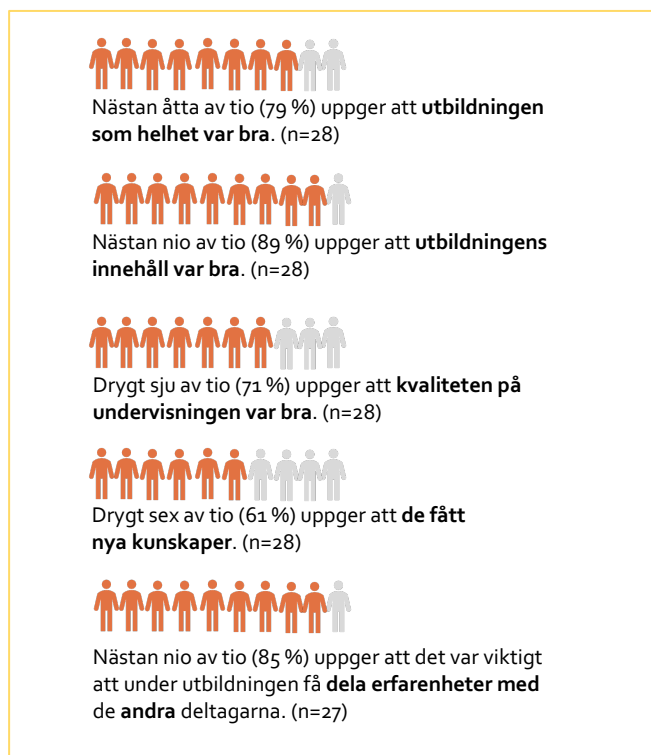

Illustration 4.3. Enkät svar från de fem grupper som tog del av *Faciliteringskurs för koordinatörer* under hösten 2023. 28 av 42 deltagare besvarade enkäten efter genomförd utbildning (67 % svarsfrekvens). För samtliga frågorna i illustrationen har de svarande angett svar på en 5-gradig skala, där 1 innebär stämmer inte alls och 5 innebär stämmer mycket väl. De orange gubbarna innebär att de angett svarsalternativ 4-5, vilket innebär att påståendena stämmer *ganska mycket till mycket väl*. n=28.

Flera av deltagarna vi intervjuat beskrev att det för dem var värdefullt att kunna diskutera med andra asylkoordinatorer och få möjlighet att ta del av deras erfarenheter, vilket ligger i linje med enkätsvaren där nästan nio av tio (85 %) uppgav detsamma.

Av utbildningens fem områden (motivation, flexibilitet, skapa en sammanhållen grupp, hantera trauma och negativitet) utgjorde trauma det område som flest deltagare uttryckte att fått mer kunskap om (det var också det område som flest uttryckte att de före utbildningen kände sig minst säkra inom).

Några av de intervjuade deltagarna (tjänstepersonerna) beskrev även att de tagit med sig påminnelsen om ett positivt mindset från utbildningen.

”

Vi pratade också om att vi inte ska vara psykologer. Inte fokusera på det negativa. När man kommer hit ska det vara en plats man får positiva erfarenheter från. Det tycker jag var... det paketerade hela utbildningen på något sätt. Jamen faktiskt. Det ska vara positivt hela vägen när man kommer hit. Redan när man kommer och anmäler sig här så ska vi ha ett bra bemötande. Vi hade mannen som kom och anmälde sig här igår till exempel. Han kunde inte ett ord svenska, knappt engelska. Men vi kunde göra oss förstådda ändå. Det skapar en positiv erfarenhet när man kommer hit redan från start och förhoppningsvis fortsätter det in i studiecirkelarna också.”

Utvärderingens resultat visar på att utbildningen ger koordinatörerna ökad kunskap, förståelse, påminner dem om ett positivt förhållningssätt, ger dem erfarenhetsutbytesmöjligheter med kollegor i landet, vilket bidrar till att stärka deras roll i arbetet som koordinatör samt ger dem möjlighet att utgöra en lokal koordinatör/samverkansaktör i EMINs utbildningskoncept, vilket i sin förlängning kan leda till att fler bland målgruppen asylsökande får möjlighet att ta del av *Krafttag Asyls* insats.

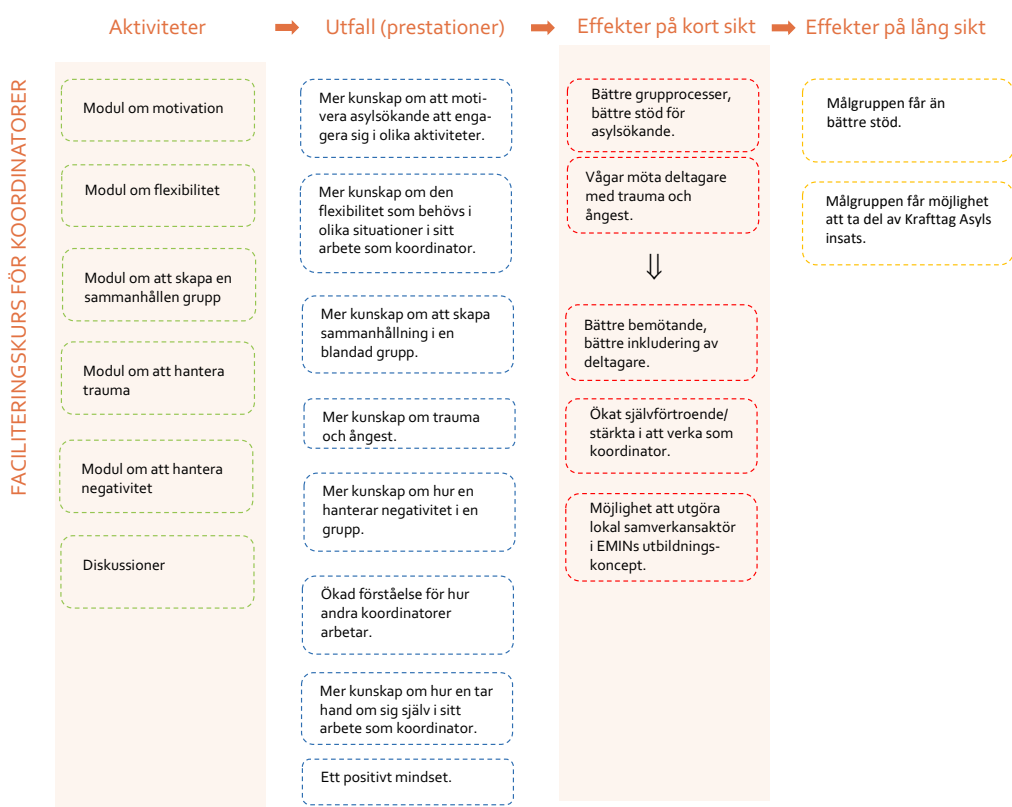

Illustration 4.4. Orsakskedja för Faciliteringskurs för koordinatörer.

4.3.4 Slutsatser och lärdomar

Krafttag Asyl

Krafttag Asyl utgör en viktig insats, både för individerna, deras familjer och för samhället.

- **Krafttag Asyl gör stor skillnad för de asylsökande som deltagit.** I samtliga intervjuer med deltagarna vittnar de om att det startat igång en process där de blir inkluderade och sedda, får kanaler för att lära sig svenska, gör tillitssprång till och lär sig om samhället, om lagar och regler, om det lokala närområdet och dess verksamheter och föreningar, de får kunskap om sjukvården och utbildningssystemet. I de fall där de har familj och barn har de också blivit stärkta i sin föräldraroll. Med att de blir förankrade i lokalsamhället ökar insteget att bli mer aktiv i lokalsamhället. I sin förlängning förkortar insatsen deltagarnas startsträcka, så att när de väl erhåller uppehållstillstånd **löper integrationsprocessen på smidigare** för dem.
- *Krafttag Asyl* leder till **betydande samhällsnytta** genom att utanförskap kan undvikas. Genom att deltagarna kan engagera sig eller upprätthålla sin integrationsprocess under tiden de väntar på uppehållstillstånd har de kortat startsträckan så att de är mer förberedda när de väl får uppehållstillstånd. Detta kan i sin tur underlätta när de börjar studera svenska och tar del av olika samhällsaktiviteter och sammantaget kan deras process där de går från att vara bidragstagare till att bli skattebetalare kortas.
- *Krafttag Asyl stärker även demokratin.* Ett av de största hoten mot demokrati är okunskap, oförståelse och utanförskap. Statsvetaren Robert A. Dahl lyfter att en liberal demokrati förutsätter kunniga medborgare⁵⁹. Genom *Krafttag Asyl* får deltagarna möjlighet att hålla sig uppdaterade och de erhåller korrekt samhällsinformation, vilket ger dem en ökad motståndskraft mot desinformation. Det är värdefullt även om deltagarna skulle få avslag på sina ansökningar och inte får stanna i landet, eftersom de med det har en bättre förståelse för Sverige och kan fungera som ambassadörer för det svenska samhället. Med att man bättre förstår sin asylprocess och de beslut som tagits ökar sannolikheten att man, även om man fått avslag, har en bild av Sverige som en rättsstat.
- Lärdomar från *Krafttag Asyl* har berikat och stärkt upp andra insatser i EMIN, exempelvis vid skapandet av *Vägar vidare* och hälsosatsningen i samhällsorienteringen.
- Lärdomar från *Krafttag Asyl* har utgjort en viktig del vid skapandet av koordinatorsutbildningen.

---

⁵⁹ Dahl, Robert A. (1998).

Faciliteringskurs för koordinatörer

- **Deltagarna på *Faciliteringskurs för koordinatörer* har en stor spännvidd.** Det kan vara ett alternativ att **genomföra två utbildningar**, en som vänder sig till dem som är nya i rollen och en som vänder sig till dem med lång erfarenhet. Med det sagt finns det en styrka i att ha en blandad grupp, så deltagarna kan inspireras och lära av varandra. En blandad grupp ställer dock högre krav på det pedagogiska arbetet, att både kunna gå djupare in och ändå få med sig de deltagare som inte besitter lika mycket kunskap som de med längre erfarenhet har.
- Koordinatorsutbildningen var uppskattad och bra. Innehållet var relevant och bra och deltagarna såg att det var rätt områden som togs upp.
- De områden som EMIN valt att lägga fokus på i utbildningen var väl avvägda. Däremot behöver vissa delar fördjupas för att kunna möta både de deltagare som har längre erfarenhet av att arbeta med asylsökande (utbildningen togs initialt fram för att rikta sig till "blivande koordinatörer", men flera av koordinatörerna som anmälde sig till utbildningen hade lång erfarenhet av att arbeta med asylsökande).
- Lärdomar från deltagarnas enkätsvar är:
  - Vikten av att vara **tydlig med syftet med utbildningen** och utbildningens innehåll, så att samtliga deltagare deltar utifrån samma premisser.
  - Det behövs **än mer tid för diskussioner** (tid för diskussion är viktig oavsett arbetsgrupp).
  - Kunskap runt **trauma** och att **hantera negativitet** i en grupp är eftertraktade kunskapsområden.
  - Sex tillfällen är **lagom antal utbildningstillfällen**. De deltagare som (utifrån egen önskan) genomförde utbildningen på färre tillfällen upplevde att det var en bra utbildning, men att den blev för komprimerad.
  - Att undervisningen genomfördes **online** var bra. Flera av deltagarna uttryckte att utbildningsledarna var duktiga på att involvera deltagarna och få till ett samtal i utbildningen och att det var någonting de såg fungerade bra online.
- En viktig lärdom att dra, och som är ett arbete som återstår, är hur man når ut till rätt personer som har behov av *Faciliteringskurs för koordinatörer*. Under projektet har de informerat samtliga TIA-projekt som beviljats medel via Länsstyrelsen om möjligheten att gå utbildningen och de har provat att nå ut via asylboenden.
- Ett syfte med koordinatorsutbildningen var att "testa" hur det fungerar att ta fram ett utbildningskoncept och utbilda koordinatörer som kan agera lokalt. Ytterligare ett led i processen var att "testa" hur det fungerar att genomföra i flera regioner och där knyta an till flera ekosystem. I konceptet har också testats att utbilda blandade grupper samt att utbilda koordinatörer på asylboenden. Nästa steg i att skala upp insatsen blir att testa *Krafttag Asyl* som en digifysisk utbildning, där de lokala, mer praktiska aktiviteterna genomförs med stöd av de utbildade koordinatörerna.

4.4 eHälsa Vux

eHälsa Vux är en förebyggande och hälsofrämjande insats riktad till vuxna tredjelandsmedborgare som studerar på sfi och vuxenutbildningen⁶⁰. Insatsen syftar till att ge deltagarna bättre hälsa och ökade kunskaper om det svenska sjukvårdssystemet.

EMINs elevhälsoteam (*eHälsa Vux*) är nya tjänster som tillkommit med *EMIN* och är en breddning utifrån tidigare erfarenheter från *BIU Online* och *BIU Online 2.0*, där de kommit till insikt om att de sett att många av deltagarnas studieprogression begränsats av faktorer som kan knytas till fysisk och psykisk ohälsa, till brist på kunskaper och strategier för att studera samt till inlärnings svårigheter. Mot den bakgrunden anställdes ett tvärprofessionellt team bestående av kurator, psykolog, sjuksköterska, lärare och studie- och yrkesvägledare. Till teamet har också två kulturlänkar funnits knutna som hjälper till att överbygga den kulturella aspekten och kunskapen i elevhälsoteamet.

4.4.1 eHälsa Vux har arbetat på flera nivåer

Under projektiden har elevhälsoteamet arbetat innovativt och utvecklande med att skapa verksamhet och arbetssätt, se mer i kapitel 3 *EMINs arbetssätt och kultur*. Elevhälsoteamet har arbetat på flera olika nivåer, både med att ta fram breda eller riktade insatser och utbildningar och att arbeta mer riktat i specifika ärenden, exempelvis arbeta rådgivande och stödjande för lärar-team på skolor eller riktade insatser till ett urval av elever. Fokus för det riktade arbetet har varit att kunna komma nära målgruppen och se vilka behov de har och med det kunna utveckla insatser som kan stärka det stora flertalet.

Stora delar av elevhälsoteamets arbete har skett online, i hela landet vilket bidragit till en mer jämlik hälsa oberoende av i vilken kommun eller region de nyanlända bor.

Under projektets gång har *eHälsa Vux* varit involverade i en mängd olika aktiviteter och utvecklingsarbeten:

- De har **tagit fram nya utbildningar/kurser/insatser**. Exempelvis har de varit med och tagit fram flera samhällsinformationskurser (orienteringskurser) som Upptäck vård och omsorg, Personlig utveckling, Aktivitetsrapportering, Studieteknik, Hushållsekonomi. De har även genomfört en utbildning inom Kost, motion och levnadsvanor för deltagare på Navigatorcentrum i Ronneby. Resultat från dessa kurser presenteras i 4.5 *BIU Online 3.0*.
- De har **vidareutvecklat EMINs befintliga utbildningar** med innehåll. Exempelvis har de tagit fram en pedagogik för samhällsorientering (SO), vidareutvecklat en struktur för likvärdighet i samhällsinformationsutbildningarnas /studiehandledarnas studiestödsmaterial.

---

⁶⁰ Utifrån de intervjuer vi haft med tjänstepersoner inom vuxenutbildningen är det få vuxenutbildningsförvaltningar som har elevhälsoteam (vuxenutbildningen saknar idag krav på elevhälsa).

- De har vidareutvecklat *Vägar vidare* (se avsnittet *Vägar vidare* nedan).
- De har även arbetat operativt och stöttat och rådggett lärarteam på skolor eller haft individuella samtal med ett urval elever (se avsnitt 4.4.3 *Stöd genom konsultativa samtal med enskilda individer och team*).
- De har skapat filmer som är tänkta att stödja studiehandledarna och samhällskommunikatörerna i arbetet kopplat till vårdkedjan eller för de samhällsorienteringsdelar som gränsar till psykisk hälsa (även om studiehandledarna och samhällskommunikatörerna inte är behandlare, är de ofta de yrkesroller som målgruppen möter frekvent och har förtroende för och som de kanske öppnar sig för och ställer frågor kopplade till psykisk ohälsa, mående och trauma till.

Några filmer riktar sig även till deltagarna som med de specifika filmerna får möjlighet att öva sig på det de lärt sig under lektionen.

- De har tagit fram en *triageringsmodell* för att få till stånd en effektiv hantering av ärenden (se illustrationen nedan som *EMINs* medarbetare tagit fram).

Det finns också en parallell tanke att modellen ska kunna utvecklas och användas i andra sammanhang, till exempel för kvalitetssäkring eller validering av exempelvis mikromeriter.

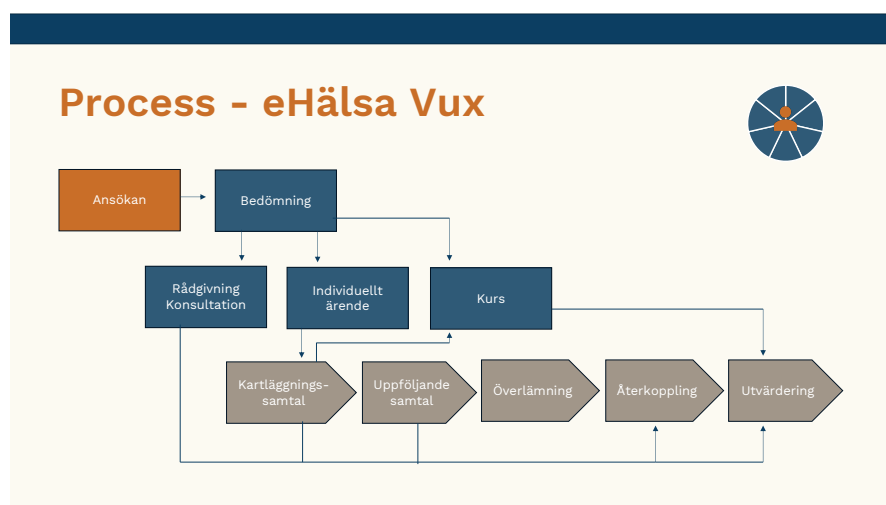

Illustration 4.5. Elevhälsoteamet har tagit fram process för eHälsa Vux. Illustrationen är hämtad från EMINs material.

Nedan har vi valt att fokusera på ett urval av det *eHälsa Vux* gjort under projektet. Först tar vi upp *Vägar vidare* och därefter stödet elevhälsoteamet gett genom individuella samtal med enskilda individer och team.

4.4.2 Vägar vidare

”Vägar vidare efter flykten” (fortsättningsvis enbart benämnt *Vägar vidare*) är ett vidareutvecklat projekt utifrån MILSA⁶¹, som syftar till att bidra med återhämtning för nyanlända som lever med en så hög stressnivå att den sätter hinder för integrationen i det svenska samhället.

I *EMIN*s utvecklings- och uppskalningsprocess har det ingått att testa och vidareutveckla lokalt med ambitionen att därefter kunna skala upp regionalt. Under våren 2023 träffades en grupp deltagare fysiskt i Ronneby (lokalt) och medverkade i den första konceptloopen för att säkerställa att konceptidén fungerar.

Utbildningen innehöll till viss del teori men byggde främst på dialog, delaktighet, genomförande av praktiska övningar och samtal i gruppen. Deltagarna gick under våren ett 12-veckorsupplägg där de träffades två gånger i veckan. Ett pass i veckan (3 timmar) träffade de ledarna och medverkade i diskussioner i gruppen. Det andra passet hade fokus på aktiviteter, vilket ofta tog sig form av studiebesök i lokalsamhället.

Undervisningen i *Vägar vidare* leddes av två samhällskommunikatörer (en kvinna och en man) från *EMIN*. På utbildningen hade deltagarna möjlighet att ta till sig kunskapen på samt diskutera på sitt modersmål. Utöver utbildningen fick deltagarna även samtala (enskilt) med kuratorn från *EMIN*s elevhälsoteam.

De två samhällskommunikatörerna och elevhälsoteamet på *EMIN* har vidareutvecklat/omarbetat MILSA-materialet så att det passar deras deltagare. Samhällskommunikatörerna är utbildade inom ”MILSA Migration och hälsa” och med stöd från bland annat kuratorn i *EMIN*s elevhälsoteam har de förberett lektionsuppläggen. Därefter testades konceptet på Ronneby-gruppen för att därefter utvärderas och justeras.

Exempelvis gjordes följande förändringar efter den första utbildningsomgången:

- Konceptet vidareutvecklades till ett 10-veckorsprogram från att ursprungligen ha omfattat 12 veckor. På så sätt matchas vuxenutbildningens upplägg, vilket underlättar för deltagarna.
- Vissa delar i upplägget gällande mående, ångest och oro förändrades. Exempelvis har de bytt ut till övningar deltagarna kan genomföra utanför hemmet, då målet är att få deltagarna aktiva och att de tar del av samhället samt få dem att komma ut från sitt hem (bryta eventuell isolering).

Under hösten genomfördes *Vägar vidare* med en grupp asylsökande, en målgrupp som befinner sig ett steg tidigare i asylprocessen än gruppen som tidigare deltagit i *Vägar vidare*. Därefter prövades även konceptet *Vägar vidare* med en grupp deltagare från Socialförvaltningen i Ronneby.

---

⁶¹ MILSA utbildningsplattform är ett nationellt utvecklingsprojekt till stöd för kapacitetsutveckling inom samhällsorientering och hälsokommunikation. Utbildningsplattformen är tillgänglig för medverkande verksamheter genom informationsverige.se. Projektet drevs med stöd av Europeiska Socialfonden och Socialdepartementet mellan 2017-2020. Källa: MILSA. Stödplattform för migration och hälsa. (u.å.).

Regional uppskalning

Tanken är att konceptet kommer kunna skalas upp för att genomföras regionalt. I den uppskalade versionen kommer utbildningen bli *digifysisk*, där de delar av utbildningen som berör teori, samtal och grupparbeten kommer genomföras online medan de delar som berör studiebesök och aktiviteter som genomförs i lokalsamhället kommer ske med hjälp av en lokal aktör som är på plats.

Vägar vidare gör skillnad

I vår analys kan vi konstatera att effekten av *Vägar vidare* har en hög verkningsgrad. Drygt åtta av tio uppger att insatsen **varit till hjälp för deras integration**⁶² och drygt nio av tio uppger att de **kan ta bättre beslut om sin framtid**, se illustration 4.6.

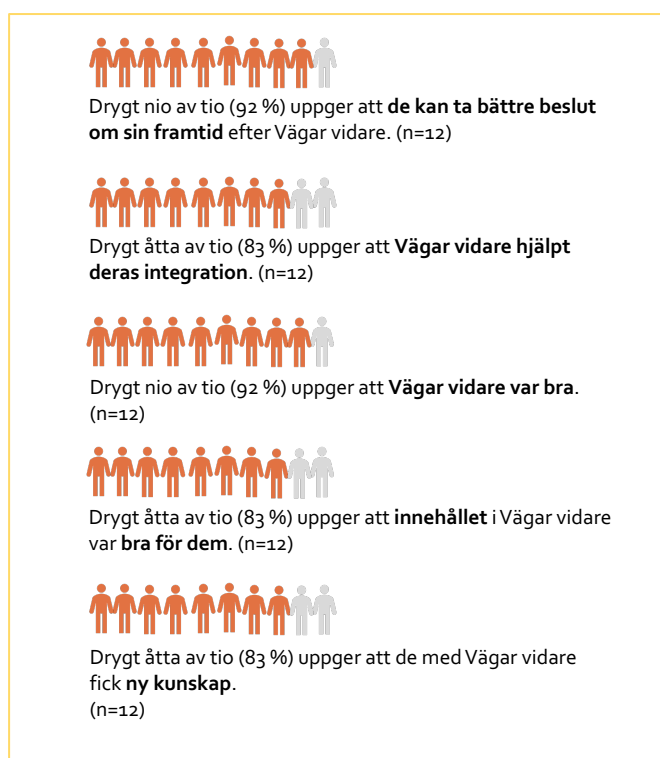

Illustration 4.6. Resultat från de två grupper som deltog i Vägar vidare under hösten 2023 (omgång 2 och 3). n=12. Svarefrekvensen var 100% (9 av 9) för omgång 2 och 50% (3 av 6) för omgång 3. Gruppen som deltog i omgång 1 fick besvara en annan enkät som var utformad lite annorlunda, vilket gör att den inte är fullt jämförbar med höstens enkät. Men deras resultat ligger i linje med resultaten ovan. För de tre nedersta frågorna i illustrationen har de svarande angett svar på en 5-gradig skala, där 1 innebär stämmer inte alls och 5 innebär stämmer mycket väl. De orange gubbarna innebär att de angett svarsalternativ 4-5, vilket innebär att påståendena stämmer *ganska mycket* till *mycket väl*. För den översta frågan innebär de orange gubbarna att de svarat ja på påståendet. För den andra frågan uppifrån (som var en flervalsfråga) innebär de orange gubbarna att deltagarna har angett jakande svar inom två av totalt fem olika områden som de olika svarsalternativen var indelade i.

⁶² Se 2.2.1 Programindikatorer och avsnittet om programindikator 4 för mer information om vilka områden deltagarna besvarat för att utifrån AMIF kunna räknas som att kursen varit till hjälp för deras integration.

Även om antalet deltagare i *Vägar vidare*⁶³ utgörs av få personer för statistisk bearbetning så har vi ändå valt att presentera materialet, då det som helhet ger en bra indikation på utbildningens kvalitet, relevans och effekter. Beskrivningarna från djupintervjuerna och enkätsvaren är också samstämmiga.

Det deltagarna främst beskriver att de lärt sig/tagit med sig från *Vägar vidare* som de ser är viktigt för framtiden⁶⁴ är:

- *Att ta hand om sin fysiska och psykiska hälsa.*
- *Genom denna aktivitet lärde jag mig hur man bibehåller sin hälsa genom mat, träning och sömn, och hur man hanterar svåra ärenden och hanterar stress.*
- *Att hantera stress.*
- *I have learnt how to release stress and live life happily, more decisively and set plans.*
- *Att kunna kontrollera sitt beteende.*
- *Att inte ge upp utan att kämpa hela vägen.*
- *Bli stark kvinna.*
- *Att det alltid finns hopp.*
- *Försoning.*
- *Att sätta mål.*
- *Att älska sig själv.*
- *Vad jag ska göra på framtiden.*

I intervjuerna beskriver deltagarna att *Vägar vidare* leder till flera effekter. Exempelvis får de med insatsen ökad kunskap om till exempel hälsa, det svenska sjukvårdssystemet, egenvård samt samband mellan kost, motion och hälsa som efter ett tag leder till förändrade beteenden, som i sin tur leder till bättre fysisk och psykisk hälsa samt livskvalitet. En av deltagarna beskriver:

”

Vi lära oss mycket information om hälsa och stress. Och vad ska vi göra när vi stressar eller när vi äter eller när hälsan inte bra. Mycket bra information. Vi också lära oss övningar, träna. Promenera. Jag gör 'svensk övning' [visar en armhävning] varje morgon.”

Flera av deltagarna har också beskrivit att de fått en mer nyanserad syn på psykisk ohälsa, att ämnet inte är lika tabubelagt för dem som tidigare samt att de fått med sig metoder för att kunna hantera stress och ångest.

”

*När man pratar mer och mer i gruppen, person blir frisk.
Eller uttryck vad person vill. Från hjärtat. Det är mycket bra.
Då kan man bli frisk.”*

---

⁶³ Totalt 20 deltagare (5 delt. i grupp 1, 9 delt. i grupp 2 och 6 delt. i grupp 3).

⁶⁴ I slutet av insatsen fick alla deltagare fylla i en enkät. På en öppen fråga "Beskriv vad du har lärt dig under *Vägar vidare* som du tycker är viktigt för din framtid" hade deltagarna möjlighet att svara på det språk de kände sig mest bekväma med att uttrycka sig på. Samtliga svar (förutom de på engelska) har översatts till svenska.

Insatser med information och kunskap om hälsa och motion påverkar inte bara deltagarna utan får också effekter för deras familjer och barn, enligt deltagarna.

Med stor sannolikhet leder EMINs insatser inom området till minskad belastning på regionernas akut- och primärvård.

Flera av deltagarna beskriver att de lärt känna närområdet och fått ökad kunskap om samhällsinstitutioner, verksamheter och föreningar (polisen, brandkåren, politiker, socialtjänsten, biodlare med flera). De blir därmed bättre rustade och får en ökad motståndskraft mot desinformation.

Exempelvis beskrev en av utbildningsledarna att de besökt kyrkogården, då flera deltagare fått desinformation om att man i Sverige inte får begravas enligt muslimsk tradition. Med besöket fick de korrekt information av kyrkogårdens medarbetare. (I *Vägar vidare*s koncept har man en grundtanke om att man med utbildningen ska få rätt information från rätt källa, men också att deltagarna ska få en vana av att hämta information från rätt källa för att motverka desinformation. Studiebesöken syftar till att deltagarna kommer ut i samhället, får en vana av att lära känna lokalsamhället samt till att minska steget till aktivt deltagande i samhället.)

I illustrationen nedan har vi gjort en översiktsbild över några av de orsakssamband som vi kan konstatera som berör *Vägar vidare*s deltagare.

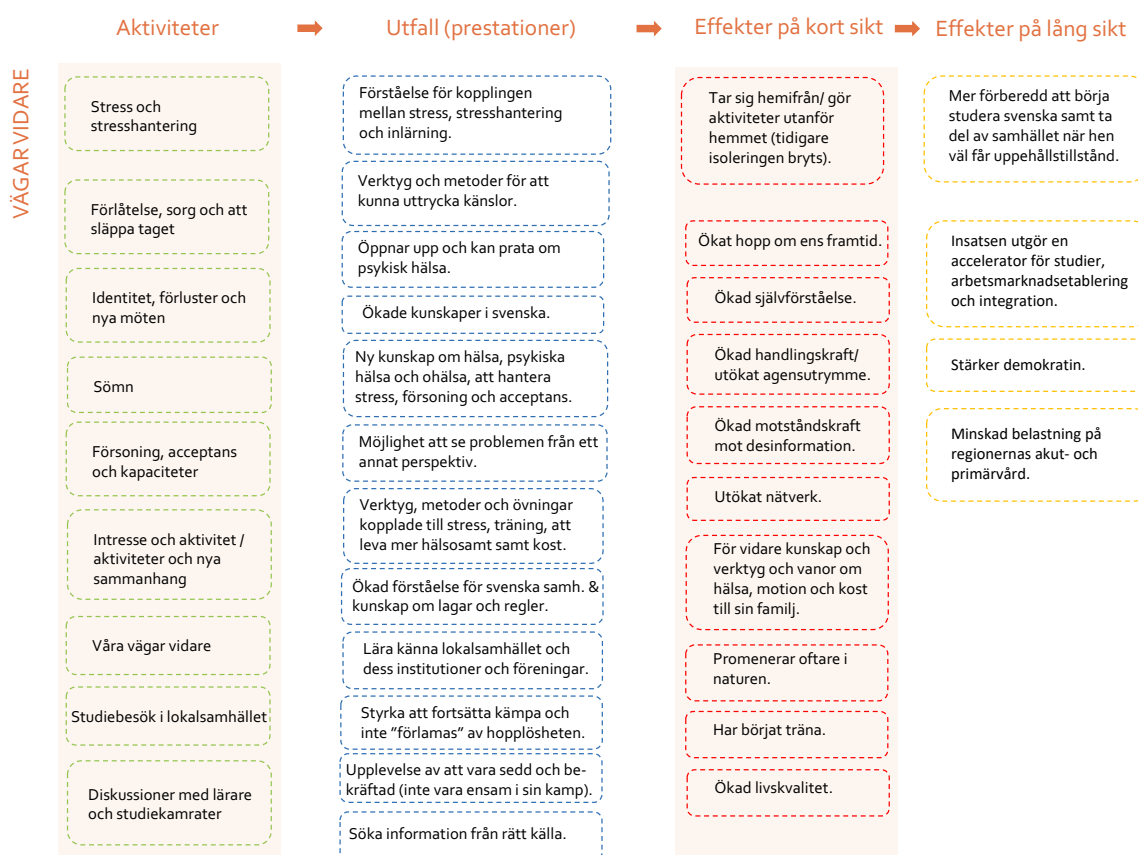

Illustration 4.7. Översiktsbild av orsakssamband för *Vägar vidare*.

4.4.3 Stöd genom konsultativa samtal med enskilda individer och team

Under året har elevhälsoteamet haft individuella samtal med deltagare från EMINs insatser, men också med elever som studerar på sfi/vuxenutbildningen (från olika kommuner i Sverige). De har också arbetat operativt och stöttat och rådggett enskilda tjänstepersoner samt arbetsgrupper/lärarteam på skolor från hela Sverige. Syftet med samtalen med både elever och lärargrupper har, utöver att stötta elever och arbetsgrupper, främst varit att komma målgruppen nära och få en ökad förståelse för deras situation och kontext i syfte att utveckla EMINs utbud med stöd och insatser där man kan nå större volymer. I utvärderingen kan vi konstatera att båda insatserna är mycket efterfrågade och visar på mycket gott resultat.

Vi kan konstatera att behovet av stöd bland deltagarna är stort och att målgruppen ofta själva har svårt att komma i kontakt med sjukvården. Det som blir tydligt är att för många av de deltagare som inte får stöd, stannar deras integrationsprocess och studieprogression av. Antingen i form av en långsammare progression eller att de hoppar av sina studier⁶⁵.

Även tjänstepersoner och arbetsgrupper på skolor har behov av än mer stöd och verktyg för att i sin tur på ett bättre sätt kan stödja sina elever. Lärare på sfi och vuxenutbildningen är de som i första led möter målgruppen och deras ohälsa och ångest och är de personer som kan göra de stora dagliga skillnaderna för målgruppen.

Att behovet av elevhälsoinsatser är stort lyfts även fram i Skolverkets kartläggning *Elevhälsa och stöd till elever inom komvux*⁶⁶, där de beskriver att elever inom sfi och vuxenutbildningen bedöms ha stort behov av stöd, socialt stöd och elevhälsa. De beskriver även att komvux ofta saknar kapacitet och rutiner för att möta samtliga elevers stödbehov och att kommunernas olika förutsättningar skapar en olikvärdig tillgång till stöd och elevhälsa i landet. I kartläggningen beskriver de att merparten av de intervjuade kommunpersonerna efterfrågar en utökad reglering av viss elevhälsa med lagkrav på vissa insatser och yrkeskategorier (främst specialpedagogiska och psykosociala insatser med specialpedagog och kurator). Avslutningsvis beskriver de att det pågår en statlig utredning om långsiktig och behovsanpassad yrkesutbildning för vuxna och de hoppas att deras kartläggning kan utgöra ett tillskott i den statliga utredningens analys.

Elevhälsoteamets samtal gör skillnad för deltagarna

I vår analys kan vi konstatera att effekten av elevhälsoteamets samtal har en hög verkningsgrad för deltagarna och eleverna, se illustration 4.8.

Deltagarna som elevhälsoteamet träffar har full anonymitet (och för några av deltagarna är det känsligt att de träffar elevhälsoteamet). Mot den bakgrunden har vi låtit elevhälsoteamet ta deltagarnas perspektiv och besvara en enkät efter deras sista möte.

---

⁶⁵ Skolverket. (2023).

⁶⁶ Skolverket. (2023).

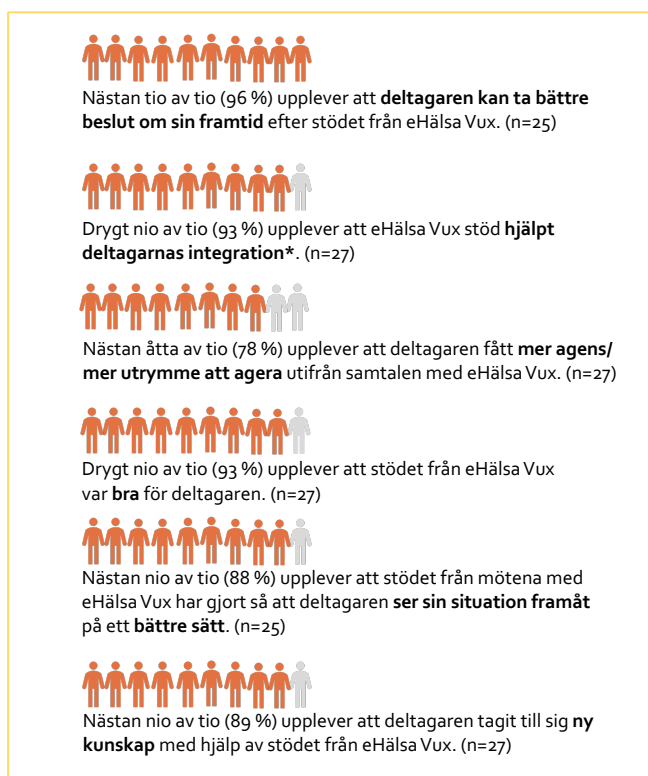

Illustration 4.8. Enkät svar gällande deltagare som fått konsultativt stöd av elevhälsoteamet under hösten 2023. I dessa fall har elevhälsoteamets medarbetare besvarat enkäten utifrån hur de uppfattar att det inverkat på deltagaren. För samtliga frågor ovan har de angett svar på en 5-gradig skala. De orange gubbarna innebär att de angett svarsalternativ 4-5, vilket i sin tur innebär att påståendena stämmer ganska mycket till mycket väl. n=27 * Se 2.2.1 Programindikatorer och avsnittet om programindikator 4 för mer information om vilka områden deltagarna besvarat för att utifrån AMIF kunna räknas som att kursen varit till hjälp för deras integration.

Flera av de deltagare vi intervjuat som fått stöd av elevhälsoteamet beskriver (fast med andra ord) att de med elevhälsoteamet fått hjälp att ta ett språng från en vardag i kaos, där de inte vet vad de ska ta sig till eller vart de kan vända sig för stöd, till en vardag, där de kanske inte ännu fått löst sitt problem, men där de uppnått en känsla av hoppfullhet och förvisning om att oavsett vad som händer kommer de fortsätta kämpa och de kommer kunna lösa sina problem. En av de intervjuade beskrev:

”

Medarbetaren i elevhälsoteamet jag träffade lyssnade på vad vi hade att säga. Det är något jag inte upplevt innan att någon lyssnade på vad jag har att säga. Hon presenterade mig för sin kollega. Han har lyssnat. Han har gått igenom alla beslut jag har fått från min handläggare. Han har tagit sig tid till att ge oss råd. Ber jag att få träffa honom är han tillgänglig. Även om alla problem inte är lösta är han alltid uppmuntrande att fortsätta kämpa och gå vidare.”

Elevhälsoteamet har med hjälp av närheten till målgruppen, och den kontext de verkat i, kunnat göra insatserna både relevanta för deltagarna (målgruppen) och omfångsmässigt lagom så att deltagarna kan hantera dem.

Med utgångspunkt från att EMIN arbetar utifrån ett holistiskt perspektiv, har deltagarnas samtal med elevhälsoteamet i flera fall kompletterats med att deltagarna erbjudits och tagit del av flera delar av EMINs insatser och kurser. Exempelvis kan en deltagare parallellt ha fått stöd i form av: samtalsstöd med elevhälsoteamets kurator samtidigt som hen får studiehandledning på modersmål i det ämne hen behöver stöd i samtidigt som hen går EMINs kurser Studieteknik och Personlig utveckling. Genom att skapa en digital värdekedja runt individen kan en snabbare progression nås. Värdekedjan samskapas med de aktiviteter deltagaren tar del av hos sin utbildningsanordnare (sfi/vuxenutbildning/arbetsmarknads- eller etableringsinsats) i sin kommun.

Summerar vi effekterna, visar utvärderingen att elevhälsoteamets stöd gör stor skillnad för individerna, oavsett om det gäller stöd till deltagarna/eleverna eller stöd till arbetsgrupperna och tjänstepersonerna på skolorna (se illustration 4.10). Några av de effekter vi kunnat urskilja gällande deltagarna presenteras i illustration 4.9.

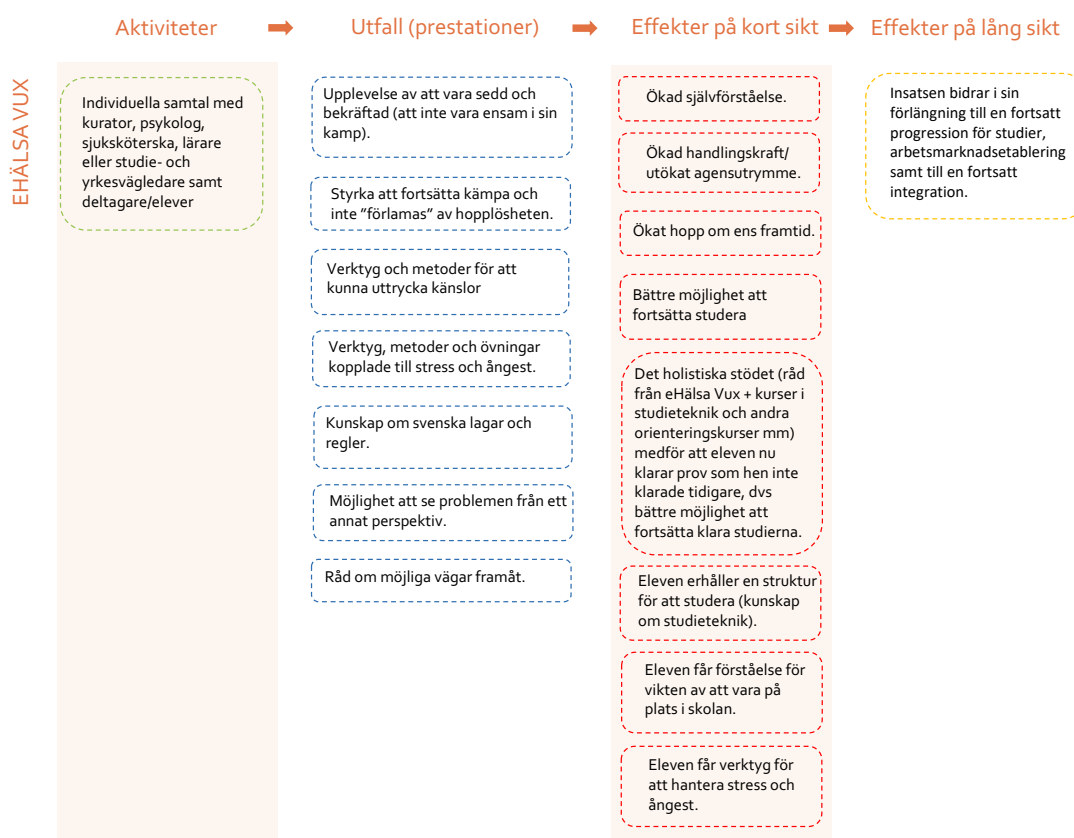

Illustration 4.9. Översiktsbild av orsakssamband för det stöd som elevhälsoteamet (eHälsa Vux) förmedlat i form av samtal med deltagare/elever i olika kommuner.

Elevhälsoteamets samtal gör skillnad för arbetsgrupper på skolor

De tjänstepersoner i arbetsgrupper och lärarteam på skolor i olika kommuner som vi intervjuat vittnar om att de fått bra konsultativt stöd som möjliggjort att de smidigare kunnat stödja sina elever. Detta då de inte har ett fullvärdigt elevhälsoteam på skolan.

”

Vi inom vuxenutbildningen har inte samma backup, samma möjligheter att arbeta med de olika funktionerna som ska finnas elevstödjande och hälsobefrämjande i skolan. Det gör att EMIN kompletterar vårt arbete så väldigt bra.”

”

Jag tog kontakt med BIU Online när jag förstod att vår elev behövde modersmålsstöd och då berättade de om EMINs tjänster. Vi arbetar utifrån ett holistiskt perspektiv, men vi har inte kunskapen och komvux har inte kravet med att ha specialpedagoger speciallärare och särskilt stöd. Så vi har inte det och därför kände vi att vi behöver mer insatser. Vi kände oss bekväma att arbeta med EMIN. Genom att vi är så små kommuner så är det svårt att ha anställda handledare eller stödjare på modersmål. Så det var väldigt bra! Och de på EMIN är otroligt snabba att besvara oss, ge oss tips och planera. Det är smidigt och lätt att jobba tillsammans med dem.”

Några av de effekter vi kunnat urskilja gällande tjänstepersoner och arbetsgrupper på skolorna presenteras i illustrationen nedan.

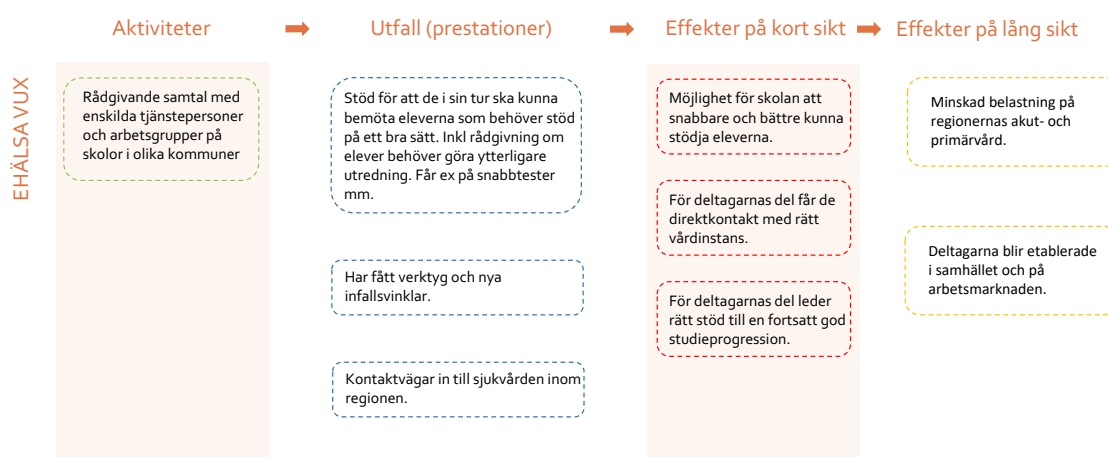

Illustration 4.10. Översiktsskild av orsakssamband för det stöd som elevhälsoteamet (eHälsa Vux) förmedlat i form av samtal med tjänstepersoner och arbetslag på skolor i olika kommuner.

Om elevhälsoteamets insatser

Elevhälsoteamet har utgjorts av en relativt liten grupp i förhållande till att arbeta riktat till hela Sverige. Syftet har varit att ta fram kurser, utbildningar, insatser, mikrolösningar och även komplettera befintliga utbildningar och insatser för att kunna stärka många deltagare och elever.

Elevhälsoteamet har utgjorts av välutbildade professioner med lång erfarenhet inom området, vilket gör att de i arbetet kanske mer fått bekräftelse på kunskap de redan har snarare än ny kunskap. Det har dock gett dem möjligheter att kunna avgöra vad som är relevant och hur de kan arbeta för att skapa breda insatser (som når många inom målgruppen).

De insatser som elevhälsoteamet gjort har gjort skillnad. Behovet av elevhälsa och riktade elevhälsoinsatser är stort. Många av de kontakter elevhälsoteamet haft är personer som det skulle ta lång tid för innan de skulle söka hjälp inom primärvården för den situation de befinner sig i.

Vi kan också, baserat på intervjuer med ledningspersoner på skolor i olika kommuner, konstatera att behovet av samtliga professioner i EMINs elevhälsoteam är stort, men även av stöd från en specialpedagog (vilket inte funnits hos elevhälsoteamet).

4.4.4 Slutsatser och lärdomar

- **Elevhälsoteamet har åstadkommit väldigt mycket på kort tid.** Arbetsgruppen har haft en extremt hög verkningsgrad. Utöver de utbildningar de tagit fram, förbättrat och/eller vidareutvecklat, har de bland annat fått ihop elevhälsoteamets arbetsgrupp och utvecklat arbetsprocesser, metoder, tillvägagångssätt. De har även synkat in arbetsgruppen i befintlig verksamhet (se 3.1.1 *Ja och...-kultur*). De har varit delaktiga vid skapandet av utvecklingsmodellen (se 3.1.2 *Innovation och nätverksbygge*), varit delaktiga vid skapandet av uppskalningsmodellen för insatserna (se 3.1.3 *Uppskalning*), strukturerat upp hur elevhälsoarbetet ska genomföras och tagit fram en modell för hur elevhälsoteamet tar emot flödet av elever.
- Elevhälsoteamet har varit **viktiga för EMINs andra insatser** också. De har tagit fram eller förstärkt kurser, som exempelvis hälsodelen i samhällsorienteringen. De har omarbetat utbildningar och förstärkt vissa utbildningar både pedagogiskt och innehållsmässigt samt skapat struktur för likvärdighet.
- Elevhälsoteamet har till mångt och mycket själva utvecklat och drivit processerna under projektiden (**tillitsbaserad styrning**). Ser vi till resultatet elevhälsoteamet åstadkommit har det varit **framgångsrikt**, även om det till viss del utgjort en utmaning för arbetsgruppen och grupprocessen.

- Det **mervärde** EMIN kan **erbjuda samtliga kommuner i landet** med **elevhälsoteamets verksamhet** är **stort**. Det bekräftar ett mönster vi sett i flera av de tidigare utvärderingar vi genomfört gällande insatser riktade till liknande målgrupper⁶⁷. Nästan i samtliga fall där studieprogressionen inte går som tänkt finns det en koppling till fysisk och psykisk ohälsa, avsaknad av studieteknik eller brister i svenska språket.
- Utifrån ett **holistiskt perspektiv** har elevhälsoteamet kunnat **identifiera** kunskapsluckor eller faktorer hos deltagarna som utgör **begränsningar i studieprogressionen** eller som begränsar dem att kunna få ett flöde i sin integrationsprocess. De har därefter kunnat gå in med mer breda satsningar och kunnat komplettera med utbildningar utifrån deltagarnas behov (och med hänsyn till integrationsprocessens mångdimensionalitet). På så sätt har deltagarna kunnat hantera sin psykiska och fysiska hälsa, vilket i sin tur gjort att de kunnat fokusera på studierna.
- Vikten av att få orienteringskunskaper i lokalsamhället bland målgruppen är något vi mötts av i flera av de utvärderingar vi genomfört som berör nyanlända⁶⁸. Oavsett om det handlar om teater, kultur, friluftsområden, idrottsaktiviteter, parker har vi sett den positiva kraften i att få kunskap om ytterligare en offentlig plats att kunna ta sin familj till eller ett ansikte på någon utomstående tjänsteperson i närområdet. Ändå är det få insatser där nyanlända eller asylsökande får det stödet att kunna introduceras till lokalsamhället och de offentliga arenorna för att kunna er hålla ett större nätverk och socialt kapital.

---

⁶⁷ Exempelvis *NUEVO* (Splitvision Research, 2014 c) som omfattade att ta fram metoder för att kunna arbeta med stegförflyttning för unga vuxna som stod långt från arbetsmarknaden och där tidigare insatser inte passat dem. Eller *Uppföljningsanalys av invånarens flöde* (Splitvision Research, 2020) där vi följde Helsingborgs invånarens flöde och det stöd de är i behov av från Arbetsmarknadsförvaltningen från det att de söker ekonomiskt bistånd till det att de kommer i egenförsörjning. Eller en kartläggning av vägledningsfunktionen hos Vuxenutbildningen i Göteborgs Stad eller effektundersökningar vi genomförde för Göteborgsregionens Kommunalförbund gällande studerande på sfi, vuxenutbildningen (2005–2010) och yrkesvux (2011–2014). (Splitvision Research, 2010, 2014 b samt 2014 d).

⁶⁸ Splitvision Research. (2019).

4.5 BIU Online 3.0

BIU Online 3.0 utgörs av orienterande samhällsinformationskurser som riktar sig till personer i behov av stöd. Det omfattar allt från personer i etableringsprogrammet som omfattas av utbildningsplikt till studerande på sfi, vuxenutbildningen och yrkesvux, till personer som läser en kurs via arbetsmarknadsförvaltningen eller försörjningsstöd. I BIUs hela utbud ingår också studiehandledning på modersmål, samhällsorientering samt modersmålsundervisning.

Under projektets gång har EMIN tagit fram flera samhällsinformationskurser som har en förberedande eller kompletterande roll. Detta avsnitt omfattar kurserna Aktivitetsrapportering, Arbetsmarknadskurs, Datorkurs grund, Hushållsekonomi, Uppäck vård & omsorg, Matematik De fyra räknesätten, Matematik Problemlösning⁶⁹, Personlig utveckling samt Studieteknik.

4.5.1 Kurserna gör skillnad

I vår analys kan vi konstatera att effekten av *samhällsinformationskurserna* har en hög verkningsgrad. Detta återspeglas både i intervjuer med deltagare och i den enkät som kursdeltagarna fick besvara under hösten 2023⁷⁰.

Drygt nio av tio deltagare uppger att de efter kursen **kan ta bättre beslut om sin framtid** och drygt sex av tio uppger att kursen **varit till hjälp för deras integration**⁷¹, se illustration 4.11.

Vi kan konstatera att de deltagare som **deltagit i flera samhällsinformationskurser** uppger en än högre måluppfyllelse⁷², vilket ligger i linje med EMINs holistiska tanke, där de olika orienteringskurserna ska kunna utgöra en del i den digitala värdekedjan runt individerna.

---

⁶⁹ Vid utvärderingen av samhällsinformationskursernas effekt ingår kurserna *Matematik De fyra räknesätten* och *Matematik Problemlösning*. Observera att de två matematikkurserna *inte* ingår i redovisningen av programindikator 4 i kapitel 2 Måluppfyllelse.

⁷⁰ Under hösten 2023 fick totalt 313 deltagare (tredjelandsmedborgare) möjlighet att besvara en enkät efter genomförd utbildning. Av dessa besvarade 145 deltagare enkäten (46-procentig svarsfrekvens). Bland de svarande har nästan sex av tio (55 %) enbart deltagit i en EMIN-insats och nästan fem av tio (45 %) deltagit i flera EMIN-insatser.

⁷¹ Se 2.2.1 *Programindikatorer* och avsnittet om programindikator 4 för mer information om vilka områden deltagarna besvarat för att utifrån AMIF kunna räknas som att kursen varit till hjälp för deras integration.

⁷² För de personer som deltagit i flera insatser uppger nästan nio av tio (85 %) att utbildningen varit till hjälp för deras integration (jämfört med 48 % av dem som deltagit i enbart en EMIN-kurs som uppger detsamma). Likaså uppger samtliga (100 %) av de personer som deltagit i flera insatser att de efter insatserna kan ta bättre beslut om sin framtid (jämfört med 85 % av dem som deltagit i enbart en EMIN-kurs).

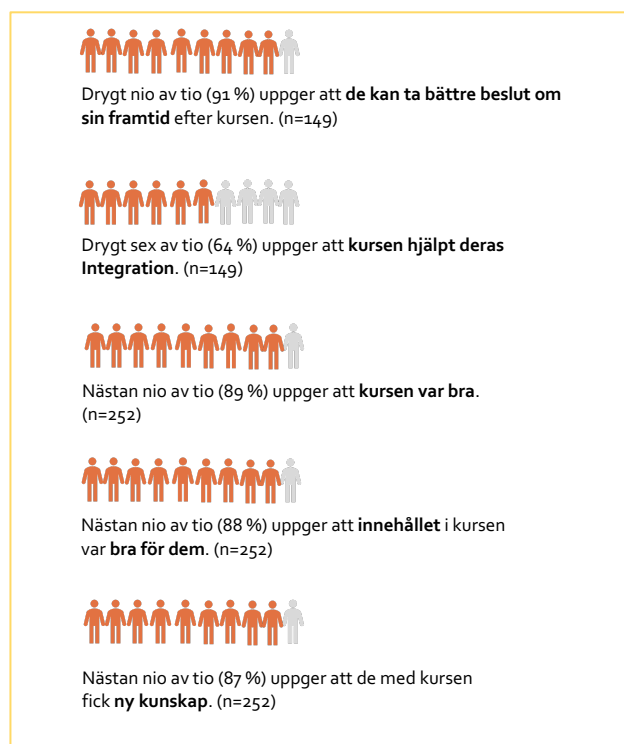

Illustration 4.11. Resultat från uppföljande enkät till samhällsinformationskurser hösten 2023. Det var 149 unika individer (tredjelandsmedborgare) som besvarade enkäten. Sett till kurser var det 252 svar (men i denna siffra ingår att en unik individ kan ha tagit del av flera olika kurser). För de tre nedersta frågorna i illustrationen har de svarande angett svar på en 5-gradig skala, där 1 innebär stämmer inte alls och 5 innebär stämmer mycket väl. De orange gubbarna innebär att de angett svarsalternativ 4-5, vilket innebär att påståendena stämmer *ganska mycket* till *mycket väl*. För den översta frågan innebär de orange gubbarna att de svarat ja på påståendet. För den andra frågan uppifrån (som var en flervalsfråga) innebär de orange gubbarna att deltagarna har angett jakande svar inom två av totalt fem olika områden som de olika svarsalternativen var indelade i.

Att kurserna har stor effekt har med stor sannolikhet en koppling till relationen med studiehandledarna och deras sätt att undervisa online, se 3.2.3 *Anpassad pedagogik för undervisning online*, men också till relevansen av kursens innehåll samt att deltagarna får möjlighet att lära sig på svenska samtidigt som de får stöd på sitt modersmål.

I vår analys av intervjuer med deltagare och de öppna enkätsvaren kan vi konstatera att effekten av kurserna är förberedande, förebyggande/hälsofrämjande, stödjande/coachande samt etablerande och därmed påskyndas deltagarnas process och insatsen blir en accelerator för studier, arbetsmarknadsetablering och integration.

I illustrationen nedan presenteras en översiktsskild av orsakssamband vi kan konstatera för samhällsinformationskurserna.

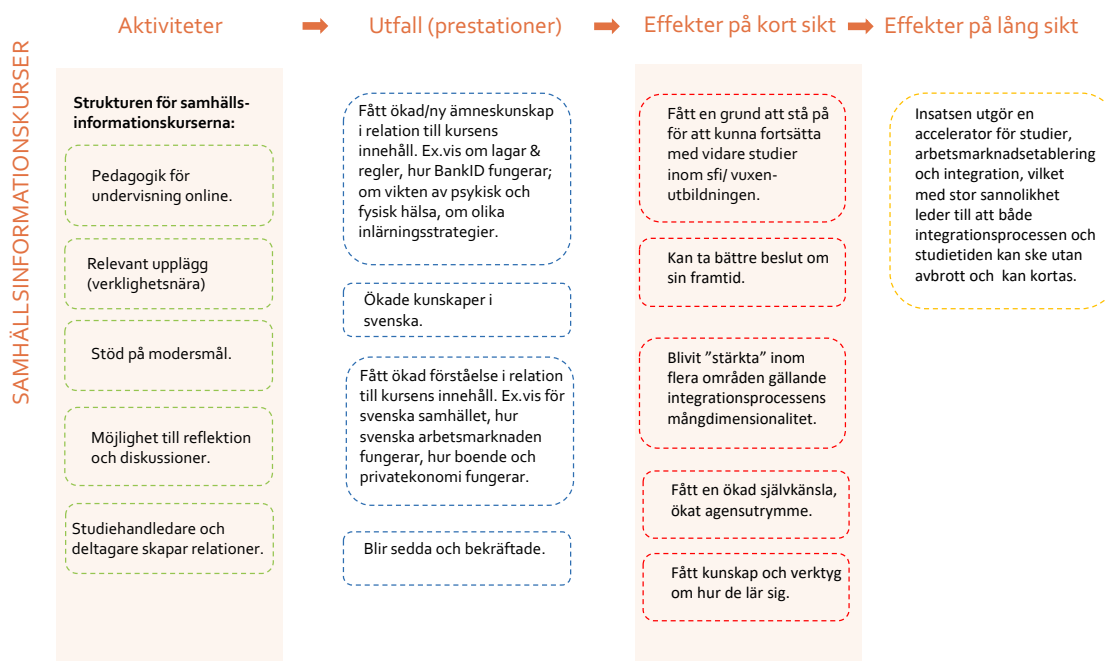

Illustration 4.12. Översiktsbild av orsakssamband för EMINs samhällsinformationskurser.

Vi kan konstatera att samtliga kurser haft en inverkan på deltagarnas möjligheter att **lära sig svenska**. Det är även någonting som framkommer när deltagarna i enkätens öppna frågor själva fick beskriva vad de har lärt sig under kursen som de tycker är viktigt för sin framtid:

– Jag lärde mig addition och subtraktion och lite svenska. Läraren var underbar.

(Matematik De fyra räknesätten)

– Jag lärde mig av detta kurs att utveckla mig, och hur jag lär mig svenska på ett sätt så jag inte kan glömma.

(Personlig utveckling)

Deltagarnas svar ligger i linje med studiehandledarnas pedagogiska intentioner att oavsett ämne stärka deltagarna i det svenska språket, se 3.2.3 Anpassad pedagogik för undervisning online.

Ser vi till deltagare som studerat **Upptäck vård och omsorg** kan vi konstatera att kursen **fungerar orienterande** och ger deltagarna en ökad förståelse för ämnet och förbereder dem inför Vård- och omsorgsutbildningen. Den ger dem också en orientering om ämnet är något för dem innan de tar del av Vård- och omsorgsutbildningen.

– Jag bestämde mig för att studera denna specialitet.

– Jag ville bara testa [Upptäck vård och omsorg] för att se om det här är något lämpligt för mig. Men det tror jag nog inte att det är.

– Jag lärde mig olika saker om kroppen och det ska hjälpa mig när ska jag börja jobba i vården.

Deltagare från **Studieteknik** beskriver att de lärt sig olika **inlärningsstrategier** som kommer hjälpa dem i deras studier framöver:

– Jag lärde mig om hjärngymnastik och hur man använder båda hjärnhalvorna för att lära mig nya ord, jag lärde mig också om repetitionsteknik och planering.

– Att stärka minnet, att planera min studietid och veckomål.

Flera deltagare poängterar vikten av att **lära sig hur samhället fungerar, vad som gäller i samhället** och att de fått med sig kunskap som **rustar dem för arbetsmarknaden**.

*– Det var viktigt för mig för att jag faktiskt har lärt mig nya saker om Sveriges arbetsmarknad exempelvis lite historia om A-kassans lagar, körkort, värdering. Det fanns också arbetsmiljö, arbetslivet, anställningsformer, diskriminering och mer.
(Arbetsmarknadskurs)*

*– Jag har haft mycket nytta av er, exempelvis, mina rättigheter och skyldigheter, hur jag ska var försiktigt med bankärende och med mera.
(Hushållsekonomi)*

Flera beskriver även att de lärt sig **grundläggande kunskaper** som de har nytta av i vardagen:

*– Att handla ekologiska och nyttiga mat och tränar också.
(Personlig utveckling)*

*– Jag lärde mig att använde mall bankid, Swish-inloggning och så vidare som är viktiga för mig.
(Datorkurs grund)*

*– Jag har lärt mig privatekonomi och veckopengar, månadspengar att ge barnen. Hur man skriva sin budget.
(Hushållsekonomi)*

4.5.2 Slutsatser och lärdomar

- Samhällsinformationskurserna har en **hög verkningsgrad** som **stärker deltagarna i integrationsprocessens mångdimensionalitet**. Dess effekter är förberedande, förebyggande/hälsofrämjande, stödjande/coachande samt etablerande och därmed påskyndas deltagarnas process och insatsen blir en accelerator för studier, arbetsmarknadsetablering och integration.

I vår analys framträder följande **inverkande faktorer**: relationen med studiehandledarna, relevansen av kursens innehåll och sättet det förklaras på samt möjligheten att få lära sig på svenska samtidigt som deltagarna får stöd på sitt modersmål. Det finns en närhet och begriplighet som gör att deltagarna kan ta till sig innehållet. Med att deltagarna får orienteringskunskaper och färdigheter får de krocka att hänga upp kunskaperna och färdigheterna på och de "förflyttas" till nästa nivå av kunskap. De får reflektera, diskutera och dela kunskaper som gör att det leder till någonting mer för deltagarna.

- **Kursernas innehåll, form och pedagogik har samskapats på ett bra sätt**. Vid framtagningen av samhällsinformationskurserna har EMINs områdeexperter och studiehandledare löpande stämt av, diskuterat och förfinat innehåll och pedagogik i enlighet med EMINs iterativa och agila arbetssätt.

Från intervjuer med både EMINs medarbetare, deltagare och från det vi kan se i deltagarnas öppna enkätsvar framgår tydligt hur samhällsinformationskurserna skapar en helhet i den digitala värdekedjan runt individerna. Vi kan också konstatera att det finns utrymme för fler kurser och insatser. Exempelvis skulle introduktionskurser som *Upptäck vård och omsorg* kunna skapas för fler av de yrkesutbildningar som finns inom vuxenutbildningen.

I tidigare utvärderingar vi genomfört för andra kommuner runt effekter inom sfi, vuxenutbildningen och yrkesvux⁷³ har vi med oss att vissa avhopp från utbildningar beror på att deltagarna hoppat på fel utbildning, att de inte riktigt hade insikt om vad yrket eller yrkesutbildningen innebar, men också att de var språkligt dåligt förberedda, vilket dessa orienteringskurser kan förebygga.

- Ett medskick vi önskar göra är att EMIN utökar sitt utbud med en insats som riktar sig till föräldralediga nyanlända med fokus på att under föräldraledigheten hålla det svenska språket levande, ha fokus på studier och framtida arbete samt som stärker de nyanlända i jämställdhetsperspektivet och jämställt föräldraskap.

---

⁷³ Splitvision Research. (2014 d).

4.6 Hälsa Skola Jobb

Hälsa Skola Jobb riktar sig till elever på gymnasieskolans Individuella program som är tredjelandsmedborgare och har som mål att skapa förutsättningar för eleverna att stärka sig själva och sin plats i samhället. Detta genom att ge dem hälsofrämjande insatser som varvas med matchning, coachning och mentorskap. Eleverna har fått möjlighet att pröva på att vara idrottsledare (ledarskaps erfarenhet) samt möjlighet att göra praktik⁷⁴ i föreningslivet. I utbildningen har, utöver hälsa, kost och träning, även arbetsmarknadskunskap ingått, vilket i sin förlängning väntas leda till att de lättare blir anställningsbara.

Insatsen *Hälsa Skola Jobb* har genomförts i samverkan med RF-SISU Blekinge. BIU och RF-SISU Blekinge har tidigare samarbetat i hälsoprojekt riktat till nyanlända vuxna i de tidigare AMIF-projekten BIU Online och BIU Online 2.o. Som vi fått det beskrivet för oss gjordes det med stor framgång. *Hälsa Skola Jobb* är en förlängning av tidigare samverkansinsatser, fast riktat till en yngre målgrupp och med ett annat upplägg. Även gymnasieskolan Knut Hahn i Ronneby och BIU har tidigare samverkat i ett projekt riktat till Introduktionsprogrammen (IM). Som vi fått det beskrivet för oss gjordes även det med stor framgång.

Under projekttiden har *Hälsa Skola Jobb*-utbildningen genomförts med totalt fyra grupper. Under våren 2023 testades inledningsvis Hälsa Skola Jobb-konceptet lokalt på Knut Hahn i Ronneby (grupp 1) med ett positivt resultat. Under hösten genomfördes ytterligare en grupp i Ronneby (grupp 2). Konceptet skalades även upp för att testas regionalt med en grupp på Vägga gymnasieskola i Karlshamn (grupp 3) och en grupp i på Nordenbergsskolan i Olofström (grupp 4).

Både tredjelandsmedborgare och elever som inte är tredjelandsmedborgare (grupp 2–4) har deltagit i *Hälsa Skola Jobb*. Bakgrunden till att elever som inte är tredjelandsmedborgare varit med är för att det skulle vara möjligt att genomföra aktiviteten på skolan, då det av schematekniska skäl inte gick att splittra grupper. Men det har inte krävt några extra resurser eller medfört extra kostnader för Hälsa Skola Jobb. I denna utvärdering redovisas enbart resultat för dem som är tredjelandsmedborgare⁷⁵, då det är de som är i fokus för projektet EMIN.

I Ronneby deltog sju av eleverna från den första gruppen (grupp 1) även i den andra gruppen (grupp 2) som genomfördes under hösten, då det inte gick att

---

⁷⁴ Under ledarskapsutbildningen hade eleverna praktik. Den första gruppen (grupp 1) fick följa en ledare i en idrottsförening för att observera och reflektera över hur de leder. De skulle även planera, genomföra och leda ett idrottspass för en grupp barn. För eleverna i grupp 2–4 genomfördes praktiken på annat sätt, då det var en utmaning att finna idrottsföreningar med möjlighet att handleda elever och därutöver genomfördes idrottsföreningarnas aktiviteter främst på kvällstid medan elevernas verksamhet var på dagtid. Eleverna i grupp 2–4 genomförde studiebesök till olika idrottsföreningar. De var även på fritids och genomförde ett idrottspass med en grupp barn.

⁷⁵ Sammanlagt var 46 av totalt 80 elever tredjelandsmedborgare. (I grupp 1 i Ronneby var 16 av 20 elever tredjelandsmedborgare, i grupp 2 i Ronneby var 10 av 20 elever tredjelandsmedborgare, i grupp 3 i Karlshamn var 9 av 19 elever tredjelandsmedborgare och i grupp 4 i Olofström var 11 av 21 elever tredjelandsmedborgare.)

splittra gruppen av schematekniska skäl. De tog då enbart del av de idrottsmässiga delarna (inte i ledarskapsdelarna).

Det fanns en öppenhet för att eleverna, utöver idrottsaktiviteter, även kunde besöka kulturaktiviteter och att de skulle kunna tillämpa sina ledarkunskaper för kulturaktiviteter. Detta tillämpades, som vi har förstått det, av några deltagare i grupp 1.

I början av utbildningen fick eleverna göra en kroppsskanning med RF-SISU, där muskelmassa mättes och de såg hur kroppshälsan ser ut. Detta pass genomfördes på ett träningscenter i Karlskrona. Eleverna fick i slutet av insatsen även genomföra en kroppsskanning på nytt för att se eventuella skillnader. Träningsledarna på RF-SISU beskrev att olika elever hade olika utmaningar. För några elever handlade det om att gå ner i vikt och andra elever hade som mål att gå upp i vikt.

Som vi ser det kan den här sortens mätningar leda till en bra diskussion med eleverna kring vikten av att äta en hälsosam kost. Samtidigt är det en utmaning, då flera av eleverna lever under ekonomiska begränsningar, vilket kan göra att de har små ekonomiska medel att leva på och av den anledningen inte har möjlighet att äta "bra mat". Exempelvis lever eleverna från Ukraina på en dagersättning på 50 kronor per dag om de är under 17 år och 61 kronor per dag om de är vuxna och delar hushållskostnader med andra i familjen. Dessa pengar ska räcka till mat, kläder och skor, sjukvård, medicin, tandvård, hygienartiklar, andra förbrukningsvaror och fritidsaktiviteter.

En av eleverna från grupp 1 som vi intervjuade beskrev att hen fått information om näringsriktig kost på utbildningen, men att hen inte fört vidare informationen till sina föräldrar, utan att hen åt det som serverades hemma. För en annan elev har vi fått det beskrivet för oss att hen främst åt måltider enbart bestående av ris.

Det faktum att eleverna fick möjlighet att åka till Karlskrona för att genomföra kroppsskanningen har av flera elever lyfts som något positivt och stort i sig. För vissa av dem kan det vara någonting de själva inte har möjlighet att göra på grund av brist på resurser (tid, kostnad) eller kunskap om hur de tar sig dit eller att de upplever sig utestängda från vissa arenor. Att vid ett sådant studiebesök få besöka och ta plats på en ny arena där de känner att de kan vara på berikar.

4.6.1 Effekter av Hälsa Skola Jobb

I vår analys kan vi se att effekten av *Hälsa Skola Jobb* har ett bra utfall. Detta återspeglas både i intervjuer med elever och i den enkät som eleverna fick besvara under hösten 2023⁷⁶.

Sju av tio uppger att de **mår bättre idag** tack vare *Hälsa Skola Jobb*, drygt sex av tio elever uppger att de efter insatsen **kan ta bättre beslut om sin framtid** och nästan nio av tio uppger att insatsen **varit till hjälp för deras integration**, se illustration 4.13.

---

⁷⁶ 23 av 30 tredjelandsmedborgare från Ronneby, Karlshamn och Olofström besvarade enkäten (77 % svarsfrekvens).

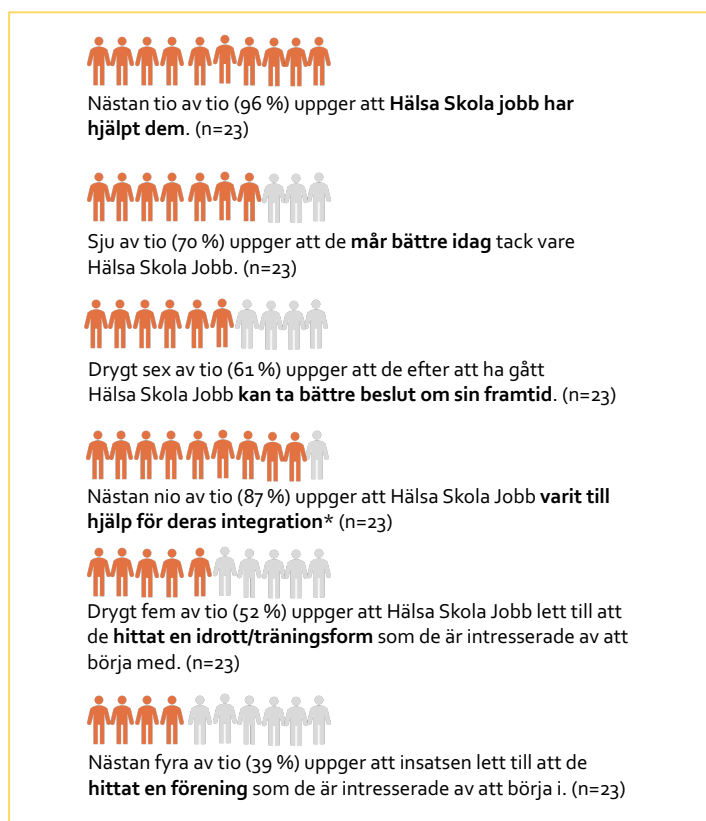

Illustration 4.13. Enkät svar gällande de elever som tagit del av Hälsa Skola Jobb under hösten 2023. De tre översta samt två understa frågorna är ja/nej-frågor. De orange gubbarna innebär andelen elever som svarat jakande på frågan. För den fjärde frågan uppifrån (som var en flervalssfråga) innebär de orange gubbarna att deltagarna har angett jakande svar inom två av totalt fem olika områden som de olika svarsalternativen var indelade i. * Se 2.2.1 Programindikatorer och avsnittet om programindikator 4 för mer information om vilka områden deltagarna besvarat för att utifrån AMIF kunna räknas som att kursen varit till hjälp för deras integration. n=23

I intervjuer med elever från grupp 1 i Ronneby beskrev de att insatsen gjort så att de **kommit igång att träna**. Flera av dem beskrev att de tidigare varit aktiva och tränat i hemlandet och att insatsen **påmint dem om vikten av träning** samt visat dem hur de kan träna på ett bra sätt.

De beskrev att träningen och kunskaper de fått under utbildningen lett till att de börjat äta nyttigare mat och kommit igång med träningen.

”

I mitt hemland vi studerade mer professionell. Vi jättejätteträna och efter träna jättetrött. Jag gillar det!

Men projekt här bra. Jag gillar träna. Efter projekt jag gick ner ett kilo och spände kroppen lite stark [fick mer muskler]. Jag sover bättre och jag har kanske glad. Jag tror att när människor göra träning och göra sak som personen gillar person blir mer glad.”

”

Nu förstår jag vikten av sport i mitt liv, jag vill idrotta mer.”

”

På två månader gick jag ned ett kilo och blev lite starkare (mer muskler). Det var jättebra!”

Eleverna beskrev även att de lärt sig **ny kunskap** under utbildningen, exempelvis om ledarskap. De beskrev att även om de haft motsvarande ämnen i hemlandet var ofta innehåll och upplägg annorlunda här. De beskrev också positiva följder med att de fick göra **praktik** i olika föreningar, där de både fick lära sig hur föreningslivet fungerar och de fick även möjlighet att öva svenska språket, vilket de såg som positivt.

I likhet med beskrivningarna ovan, beskrev eleverna i enkäten att de med *Hälsa Skola Jobb* fått med sig vikten av en bra kost och träning och ledar- och självledarkunskap. Utöver ovan beskrev eleverna även, apropå vad de lärt sig med insatsen som de ser är **viktiga för sin framtid**, att de fått med sig en förändring av livsfilosofi, arbetsmarknadskunskap samt en ökad kunskap i svenska språket. Någon av eleverna beskrev även att *Hälsa Skola Jobb* gjort så att hen blivit bättre i andra skolämnen, exempelvis matematik.

I illustrationen nedan presenteras en översiktsbild av orsakssamband vi kan konstatera för *Hälsa Skola Jobb*.

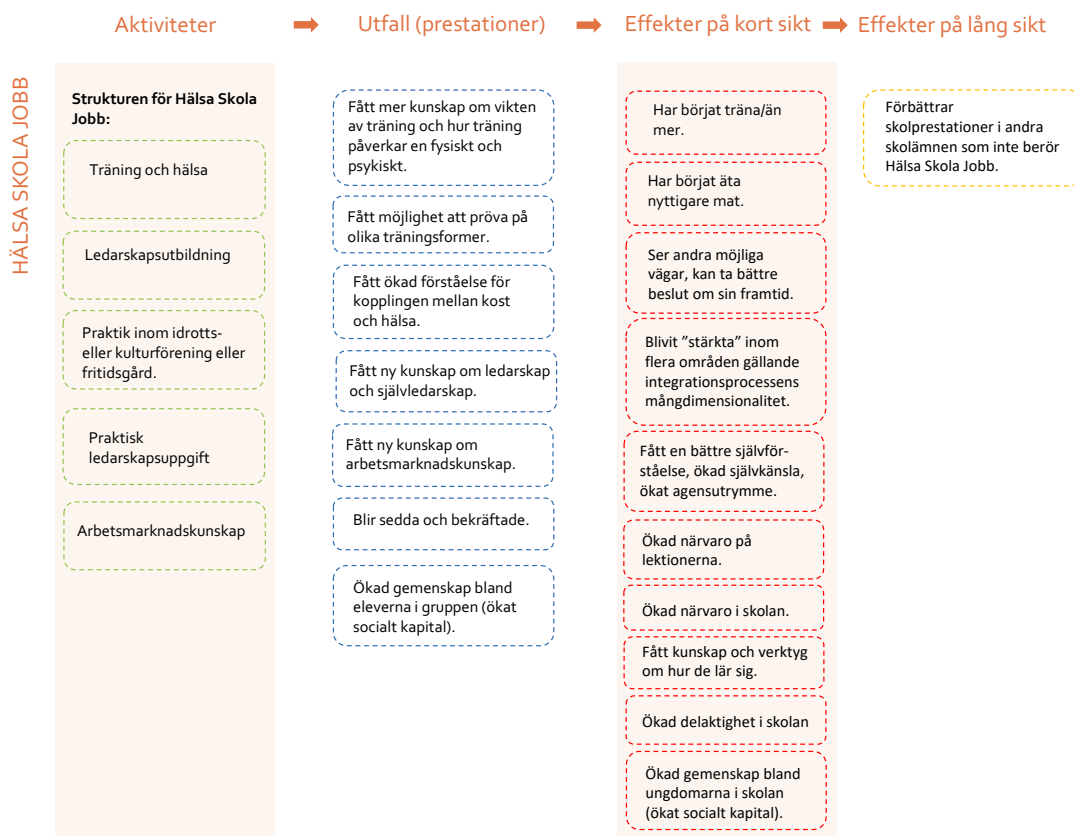

Illustration 4.14. Översiktsbild av orsakssamband för *Hälsa Skola Jobb*.

Samordnaren, RF-SISU och skolledning om vad insatsen gjort för skillnad

Både projektsamordnaren, skolledning samt RF-SISU (nedan hänvisade till som "tjänstepersonerna") beskriver att det blev en fin sammanhållning i grupperna och att ungdomarna **lärde känna varandra** väldigt bra. Det skapades en **gemenskap** både elever emellan och mellan elever och lärare/ mentorer.

Det vi fått beskrivet för oss av tjänstepersonerna är att det blev en bättre sammanhållning i gruppen efter det att eleverna tränat och fått göra andra aktiviteter tillsammans. Exempelvis utgjordes grupp 1 av delar av två olika klasser som sattes ihop, där cirka hälften av eleverna ursprungligen kom från Syrien och andra hälften från Ukraina samt några elever från andra delar av världen. Gällande den gruppen beskriver en av tjänstepersonerna följande:

”

De har aldrig träffats tidigare och sen ska de integreras, sitta i grupper och jobba tillsammans. Det var en process att få dem att fungera ihop, men nu pratar de med varandra på rasterna, spelar pingis med varandra. Det hade ju aldrig hänt om de inte gått här [Hälsa Skola Jobb]. Så det har varit såna mervärden bland deltagarna. Och det har spridit sig i skolan sen. Det har lärarna varit glada för. Det har varit en barriär som brutits under våra gemensamma träningar, som sen kunnat fortsätta i skolan.”

I vår analys kan vi konstatera att delvis tack vare ovan nämnda gemenskap med klasskamraterna **vågar eleverna göra förflyttningar och pröva på nya aktiviteter, nya träningsformer, bege sig till nya arenor**. Detta är något som Rachel Botsman⁷⁷, som forskar om tillit, brukar referera till som *tillitssprång*. Tillit kan byggas upp av olika komponenter. Vi kan se tre delar som skapar tillit i *Hälsa Skola Jobb* som gör att de själva också vågar göra tillitssprånget: I) Miljön i gruppen, pedagogik på lektionerna II) Tilliten till ledaren III) Tilliten till klasskamrater.

Tjänstepersonerna beskriver också att insatsen lett till ett **ökat välmående** bland eleverna, vilket också eleverna beskrivit. Resultat från de kroppsskanningar som genomfördes visar att samtliga elever gjorde **hälsoförbättringar**, även om inte alla ökat muskelmassa eller sänkt fettprocenten så minskade det dåliga fettet på insidan för majoriteten.

De beskriver att eleverna med utbildningen i **ledarskap** och träning har fått möjlighet att **våga tro på sig själva** och sin framtid. En av ledarna beskriver ett gott exempel där tre fotbollsinresserade *Hälsa Skola Jobb*-elever som haft det tufft med studierna fick chansen att ta plats som hjälptränare i en fotbollsförening i närområdet. Inom ramen för föreningen har de nu fått gå sin första tränarutbildning och de har fått sitt första lag att leda. De beskrivs vara väldigt aktiva och engagerade och tar arbetet på största allvar.

Tjänstepersonerna beskriver även att de, utöver ovan nämnda skillnader, har noterat att vissa elever börjat komma i tid till Hälsa Skola Jobb-lektionerna (vilket även spridit sig till att de börjat komma i tid till andra ämneslektioner).

---

⁷⁷ Botsman, Rachel. (2017).

Tjänstepersonerna beskriver att de inte hade förväntat sig att *Hälsa Skola Jobb* skulle få så stor inverkan på skolans ordinarie verksamhet. Mot bakgrund av det samt de positiva effekterna de sett att det gör för eleverna, planerar gymnasieskolan Knut Hahn att själva (utan externa samverkansaktörer) fortsätta med en light-version av *Hälsa Skola Jobb* under våren 2024, vilket innebär att gruppen som gick under hösten 2023 med hjälp av mentorer och lärare på skolan får fortsätta med insatsens träningsdel (inte de teoretiska delarna).

Insikter och lärdomar från processen som samordnaren, RF-SISU och skollledning beskrivit att de tagit med sig från insatsen är:

- **Vikten av förberedelse, förankring och kommunikation** innan insatsen startar är tydlig. Tjänstepersonerna poängterar att det **tydligt behöver förankras vad som förväntas av respektive part**. Samtliga parter behöver vara förberedda för att kunna agera på rätt sätt när insatsen väl sätter igång.

Som vi förstått det var det väl förankrat och förberett på Knut Hahn i Ronneby, till skillnad från när det skalades upp regionalt i Karlshamn och Olofström, där vi kan konstatera att det engagemang och alla de resurser som krävs från skolans sida inte fanns med fullt ut. Vad det beror på är osäkert. Vi kan misstänka att *Hälsa Skola Jobb* varit angelägna om att få med skolorna och därför valt att inte vara för hårda i sin kravställan. Med facit i hand var det ändå ett rimligt beslut, då det genererat möjlighet att dra lärdomar om att kunna skala upp projekt likt *Hälsa Skola Jobb* regionalt.

Vi ser inte att ovan nämnda utmaning påverkat eleverna utan det har framförallt gjort projektet mer tungjobbat. Som vi förstått det fick skolorna i Karlshamn och Olofström möjlighet att låna personal av gymnasieskolan Knut Hahn, vilket var positivt.

- Tjänstepersonernas råd om vad de själva eller andra aktörer behöver tänka på om de skulle göra en liknande insats igen skulle vara att:
  - Tänka på att det behövs en lång förankringsperiod, där skolan inledningsvis behöver förankra med ledningsgrupp och personal vad insatsen är och vad det skulle innebära för de engagerade.
  - Även organisatoriskt krävs det en skicklig schemaläggare som förstår vikten av insatsen.
  - De behöver sätta policyer för samverkan samt rutiner och ordningsregler för eleverna.
  - De olika samverkansaktörerna behöver träffas och gå igenom förväntningar, praktiska spørsmål, vilka lärare och mentorer som ska medverka.
- Träningsrådgivarna från RF-SISU såg det sätt de arbetat på där de **delat upp "rollerna"** som positivt. De beskrev att **de** enbart behövde hålla i träningen och på så sätt kunde skapa en nära och fin **relation med eleverna** (utan att parallellt med det behöva ta en roll där de behöver

- "tjata" på eleverna). Om det behövdes fick **samordnare och mentorer** hålla i "**besvärliga uppgifter**" som att påminna eleverna om olika saker med mera.

4.6.2 Slutsatser och lärdomar

- *Hälsa Skola Jobb* har gjort **skillnad för de elever som medverkat**. De har fått ökat välmående, bättre hälsa som gör att de har större chans att klara av skolarbetet, ökat socialt kapital. De har fått lära sig om självledarskap och om att leda andra i grupp, de har fått röra på sig, upptäcka nya träningsformer samt fått kunskap om kopplingen kost och motion. Allt det här har de fått göra i en trygg miljö, där de blivit sedda och bekräftade. De har lärt sig lite om arbetsmarknaden, vilket gör att de mentalt har börjat förbereda sig för det. Vissa har även skickat in ansökningar om sommarjobb (grupp 1).
- Det har **skapats en tillit i gruppen**, vilket **möjliggjort för elever att själva våga pröva att ta steget ut i det okända** och pröva nya träningsformer, genomföra nya aktiviteter, ta sig till nya platser. Genom att det exempelvis finns tillit till en träningsledare, mentor eller till andra i gruppen vågar eleverna ta språnget från det kända till det okända. Detta ligger i linje med det som Rachel Botsman⁷⁸, som forskar i tillit, beskriver som tillitssprång. Hon beskriver att det behövs något ankare till det okända för att en person ska våga ta språnget. Det kan vara att personen har tillit till formen där det sker eller till en annan person eller vänner omkring sig som vågar ta språnget.
- Insatsen har medfört att **elevernas upplevelse av att skolan är en plats för dem har ökat**. De har blivit sedda och bekräftade och känner sig hemma i verksamheten, fått fler vänner i skolan och **upplever en skoltillhörighet**⁷⁹. Vår tolkning är att detta är en av anledningarna till att gymnasieskolan Knut Hahn beslutat fortsätta med *Hälsa Skola Jobb*-träningen i ordinarie verksamhet under våren 2024.
- En lärdom till projekt som arbetar med barn, ungdomar och nyanlända är att **studiebesök och möjlighet att besöka närliggande orter** har stor betydelse för ungdomarna. Dels upplever många att det är roligt och positivt i sig, dels kan möjligheten att få tillträde till nya platser stärka deras självförtroende och ge dem kunskap om lokalmiljön, vilket är speciellt värdefullt om de får besöka arenor och platser som de inte skulle besöka på egen hand (för att det ligger utanför deras komfortzon eller på grund av okunskap eller begränsade resurser i form av tid eller pengar).
- I projektansökan omnämns *Hälsa Skola Jobb* som en etablerande insats. I vår analys av insatsen ser vi den mer som en **förberedande och stödjande insats**, där eleverna har blivit stöttade. De har fått förståelse för ledarskap och självledarskap, de har fått kunskap om och i många fall en rutin av träning. De har fått möjlighet möta olika former av

---

⁷⁸ Botsman, Rachel. (2017).

⁷⁹ Jahamanhan, Farhad; Trondman, Mats. (2021).

föreningsliv. De har fått bättre rutiner och bättre möjligheter för sina fortsatta studier. Eleverna beskriver även att de i hög grad fått med sig arbetsmarknadskunskap, men vad gäller insatsen som helhet ser vi att den mer är förberedande och stödjande.

- Vi rekommenderar att EMIN inte går vidare med *Hälsa Skola Jobb* i sin projektportfölj. Detta mot bakgrund av att insatsen ligger inom ramen för gymnasieskolans ordinarie uppdrag att stärka elever i deras studier och studieprogression samt förbereda dem för att kunna etablera sig på arbetsmarknaden.

Vi rekommenderar med andra ord gymnasieskolan att inspireras av och arbeta vidare med *Hälsa Skola Jobb*-konceptet. Därtill rekommenderar vi också EMIN att sprida kunskap och erfarenheter från *Hälsa Skola Jobb* till gymnasieskolan.

- Om vi däremot ser det ur perspektivet att EMIN skulle rikta sin verksamhet till ungdomar med flerspråkighet som är hemmasittare, skulle vi tillfullo rekommendera EMIN att fortsätta driva *Hälsa Skola Jobb*.

I EMINs diskussioner runt de välfärdsutmaningar samhället står inför är ungdomar (med flerspråkighet) som är hemmasittare⁸⁰ ett område som ofta kommit upp, där EMIN ser att de har de förmågor som krävs för att kunna utveckla och driva en sådan verksamhet på kvalitativ grund (antingen tillsammans med annan aktör eller själva). Detta mot bakgrund av de erfarenheter EMIN har av att arbeta med flerspråkighet, modersmålsundervisning, att kunna ge studiehandledning i kärnämnen på modersmål samt att de med *Hälsa Skola Jobb* fått en grund för hur det kan göras i digifysisk form.

- Oavsett spår i de två punkterna ovan, rekommenderar vi att EMIN fortsätter samarbeta med RF-SISU Blekinge.

---

⁸⁰ Skolverket. (2021).

5. Utredning av förutsättningar för långsiktigt ägarskap

Vi kan konstatera att EMIN under projektperioden visat på att de har en användarvänlig och skalbar arbetsmodell som möjliggör en gemensam samproducerad digital värdekedja runt individen. Den digitala värdekedjan levererar insatser för målgruppen med hög verkningsgrad. Se Kapitel 3. *EMINs arbetssätt och kultur* samt Kapitel 4. *Resultat från insatser*.

Där projektet är i dag ligger fokus på att få finansiell stabilitet för att fullt ut kunna erbjuda konceptet nationellt, inte på att visa ytterligare belägg för att EMINs modell fungerar.

Ett av EMINs projektmål (projektindikator 3) har varit att:

Utreda förutsättningar för ett långsiktigt ägarskap och förvaltning av plattformen.

5.1 Utredningen av förutsättningar

Utredningen av förutsättningar för ett långsiktigt ägarskap och förvaltning av plattformen har genomförts utifrån flera parallella utgångspunkter:

1. **Identifiera, utreda** och kontakta tänkbara ägare eller finansiärer.
2. **Genomlysning av befintliga och kommande utlysningar av medel (publicerade 2023–2024).**
3. **Omvärldsanalys** av offentlig sektors strategier, samverkan och initiativ inom välfärd samt den nationella digitaliseringsstrukturen.
4. Identifiera och **specificera vilka krav EMIN har på ägare och/eller finansiärer.**
5. **Synliggöra styrkorna** i EMINs affärsmodell och plattform.
6. Sammanställning av **teknisk IT-utveckling och drift.**

Nedan beskrivs ett sammandrag av det arbete som genomförts inom respektive utgångspunkt samt en sammanfattande reflektion och analys. Sammandraget baseras på det utredningsunderlag⁸¹ som EMIN sammanställt samt de diskussioner som ägt rum under projektiden.

---

⁸¹ BIU (2024).

5.1.1 Ägande och finansiering

Arbetsgruppen har arbetat systematiskt med att identifiera och kontakta tänkbara ägare eller finansiärer med utgångspunkt från projektets olika områden. I listan nedan (5.1) visas ett urval av de kontakter som tagits inom respektive område.

Område	Potentiella ägare/ finansiärer
Asyl- och migrationsprocessen	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Migrationsverket Asyl-, migrations- och integrationsfonden (AMIF). ▪ Länsstyrelsen (samlade medel för integration).
Välfärdssektorn (koordinering och samordning)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Sveriges kommuner och regioner (SKR). ▪ Civilminister Erik Slottner, med ansvar för digitaliseringspolitik och kommuner och regioner. ▪ Arbetsmarknads- och integrationsminister Johan Pehrson. ▪ Kompetenscenter för social innovation (Mötesplats Social Innovation, vid Malmö universitet).
Digitalisering	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regeringens digitaliseringsråd. ▪ Ordförande för Tech Sverige. ▪ Forskningskonsortiet Digital förvaltning/Swedish Center for Digital Innovation, Johan Magnusson.
Utbildning	Skolverket.
Samhällsinnovation	Vinnova.
Välfärdsområdet	Privata aktörer med intresse att stötta välfärdsområdet. Riskkapitalföretag.
Partnerskap och samverkansaktörer med utgångspunkt på plattformens potential (transaktions- och logistiksystemet)	Flera kontakter har tagits med aktörer inom branschvalidering kring yrkesprofiler med koppling till mikromeriter och inestegsjobb ur ett integrationsperspektiv. Bland annat Sobona, Myndigheten för Yrkeshögskolan, branschorganisationer och fackförbund.

Tabell 5.1. Lista över ett urval av de kontakter som EMIN tagit i arbetet med att identifiera och kontakta tänkbara ägare eller finansiärer med utgångspunkt från projektets olika områden.

EMINs arbetsgrupp hade initialt ambitionen att i en transparent process samskapa utredningen av ägarskap och förvaltning med några offentliga aktörer, som exempelvis Migrationsverket och SKR. Men då samtliga aktörer visat ett lågt intresse för delaktighet och eventuellt ägarskap fick denna intention lämnas därhän.

Då flera av de kontakter som tagits har varit med personer som i sina befattningar har ett samordnings- eller samverkansansvar har det också funnits en förhoppning att, om de inom sin verksamhet inte kunnat erbjuda ett ägande eller finansiering av EMIN, ändå kunnat "agera dörröppnare" och leda vidare till en annan aktör eller bistå med sina kunskaper om alternativ för ett fortsatt EMIN.

Flera av de kontakter som tagits har möjliggjorts via representanterna i EMINs styrgrupp som varit mycket aktiva i att "agera dörröppnare" och dela kontakter via sina nätverk. Likaså har möte med Berättarministeriets ordförande och team lett vidare till nya potentiella samverkansaktörer.

Utöver kontakter med potentiella ägare och finansörer har projektet under året presenterat EMIN och dess utbud för över 100 aktörer (projektindikator 2).

EMIN har under projektet haft en nära dialog med Utbildningsförvaltningen i Ronneby kommun. Skolområdeschef för Gymnasie- och vuxenutbildningen genomförde under hösten 2023 en fördjupad utredning kring BIU och EMIN om dess framtid och dess finansiering på uppdrag av kommunstyrelsen. Kommunstyrelsen beslutade (december 2023) att kommunen inte har ekonomiska möjligheter att själv bära ett så stort projekt som EMIN utan extern finansiering.

Det innebär att BIU efter projektavslut får återgå till den omfattning av verksamhet och organisation som rådde före EMIN. Det innebär att BIU kan fortsätta i mindre skala och söka nya projektmedel samt sälja befintliga tjänster. Plattformens drift, utveckling och support skalas ner i paritet med verksamheten för att minimera kostnader.

Ägarformer

I arbetet har också olika ägarformer för EMIN utvärderats.

Den ägarform som av EMIN varit mest eftersträvad under utredningsperioden har varit att Ronneby kommun blir kvar som huvudman och ägare av EMIN, men med finansieringsstöd av en extern aktör med nationellt intresse. Detta är mot bakgrund av att Ronneby kommun har lång erfarenhet av att driva integrationsarbete och att kommunen utgör en stabil offentlig aktör. En kommun är också en verksamhet där alla delar av integrationsarbetet finns med i ett "mikrokosmos" av det nationella arbetet.

Andra ägarformer som diskuterats och som lyfts i EMINs utredningsdokument är:

- Socialt företag
- Stiftelse
- Aktiebolag med vinstutdelningsbegränsning (svb)⁸²
- SKR Företag AB (Inera och Adda)
- Offentlig-privat samverkan (OPS)⁸³
- Partnerskap/samarbete med exempelvis branschorganisation, fackförbund
- Ett kommunalt bolag eller flera kommuner/regioner i samverkan

I huvudparterna av organisationsformerna ovan krävs en extern finansiär. Utöver statlig finansiering och finansiering via SKR eller via EU-fondsmedel har det även inom EMIN diskuterats olika riskfinansiärer som har ett välfärdsengagemang. Tänkbara finansieringsmodeller som då diskuterats har bland annat varit impact-investeringar som sociala utfallskontrakt (Social Impact Bonds), sociala obligationer och investeringsfonder. Även idéburet offentligt partnerskap (IOP) har nämnts.

5.1.2 Utlysningar

Under projektperioden har både befintliga och potentiellt kommande utlysningar under perioden 2023–2024 sonderats. Här har vi tillsammans med EMIN konstaterat att det saknas utlysningar för projekt som gått förbi ”pilot- och testfasen” och där verksamheten har behov av stöd i uppskalning och förvaltning. De projektmedel som finns att söka omfattar ofta tidigare ”faser” i en utvecklingsprocess.

Det som också blir tydligt i EMINs genomgång är att det saknas medel för ”basvälfärd” och för ”basvälfärd” som utformas med ett brett anslag för hela Sverige, som greppar över flera sektorer.

Här kan vi konstatera att denna brist står i stark kontrast till de många uttalade intentioner hos politiker och tjänstepersoner inom välfärdssektorn, om att förbättra samordningen i de frågor som behöver lösas gemensamt nationellt och digitalt mellan olika välfärdsområden.

---

⁸² **Aktiebolag (svb)** är en bolagsform med särskild vinstutdelningsbegränsning (Aktiebolagslagen kap 32). Grundläggande skall vara att verksamheten primärt drivs i ett annat syfte än att ge aktieägarna vinst. De särskilda reglerna syftar till att säkerställa att vinsten huvudsakligen stannar kvar i bolaget för nya investeringar.

⁸³ **Offentlig-privat samverkan, OPS eller Public Private Partnership, PPP** är en form av offentlig upphandling där ett privat företag eller konsortium tilldelas uppdraget att finansiera, bygga och under en längre tid driva en offentlig nyttinghet, exempelvis sjukhus, motorväg eller annan infrastrukturinvestering. (Upphandlingsmyndigheten, 2024).

5.1.3 Omvärldsanalys

En gedigen omvärldsanalys har genomförts av områdena nationella digitaliseringsstrukturer, regioner och kommuners samverkan, utbildning samt integrationsarbete.

Omvärldsanalysen visar entydigt på EMINs relevans, att EMIN ligger helt rätt i tiden och väl möter väl upp mot de behov som identifierats samt den efterfrågan av handlingskraft som många beskrivit behövs i Sverige när det gäller digitalisering inom offentlig sektor.⁸⁴

I flera rapporter lyfts att det **görs för lite** och **går för långsamt i digitaliseringen av välfärdstjänster**. Återkommande i artiklar och uttalanden på konferenser lyfter både politiker och tjänstemän behovet av samverkan, digitalisering, digital transformation och behov av att identifiera kostnadseffektiva lösningar för att möta de samhällsutmaningar som vi står inför.⁸⁵

Flera **kommuner och regioner står inför utmaningar** som inkluderar *kompetensbrist, demografiska förändringar, ekonomiskt motstånd* samt *varierande förutsättningar*. Det är också nödvändigt att hantera invånarens höga förväntningar på ett genomtänkt sätt.

Vi kan också konstatera att det finns en **mognad** hos kommuner och målgruppen tredjelandsmedborgare att använda undervisning och elevhälsa online. Digital fjärrundervisning och digitala möten är inte längre något främmande.

I SKR:s *”Ekonomirapporten”, oktober 2023*⁸⁶ lyfts **fjärrundervisning** (det som är basen i EMINs utbud) som en viktig komponent för att öka tillgången till lärare, dels i vissa ämnen, dels i regioner där bristerna är stora. I en intervju om Ekonomirapporten uttalar Ola Odebäck (Direktör och Avdelningschef för Ekonomi och styrning hos SKR):

*– Vi behöver också bli bättre på att stimulera de kommuner och regioner som är längre fram, att just vara längre fram och inspirera samt visa på möjligheter. Baserat på dessa erfarenheter ska vi kunna både skala upp de goda exemplen och tillgängliggöra dem.*⁸⁷

Det finns också tydliga samband mellan stödsystem och att lyckas i sina studier och i integrationsprocessen.⁸⁸ Likaså finns tydliga samband för barn och unga mellan god skolprogression och språkkunskaper i svenska.

En utvecklad språklig förmåga blir som en vaccination mot de svårare förhållandena, skriver Fredrik Zimmerman i sin bok *Nya vägar till en likvärdig skola*.⁸⁹

---

⁸⁴ Magnusson, Johan (2023) samt Lindgren, Mats (2023).

⁸⁵ Bland annat i PWC (2023); Magnusson, Johan och Lindroth, Tomas. (2023); Lindgren, Mats (2023) samt flera seminarier under Almedalsveckan 2023.

⁸⁶ Wallenskog, Annika & Ershammar, Marcus. (Red.) (2023).

⁸⁷ Bengtner, Therese. (2023).

⁸⁸ Bunar, Nihad (red.) (2021).

⁸⁹ Zimmerman, Fredrik (2022, s.83).

5.1.4 Krav på ägandet

Summerar vi EMINs kravspecifikation och förväntningar på ett alternativt ägarskap eller finansiär (benämns nedan som "aktör") ser vi följande:

- Att aktören har ett strakt samhällsengagemang som ledstjärna för att möta upp EMINs visionskultur. EMIN-kulturen karaktäriseras av en stark mission där: Alla nyanlända barn och vuxna ska ha rätt att nå målen i skolan, oavsett var i Sverige de bor; Alla har rätt till en tidig aktiv start i Sverige; Alla vuxenstuderande ska ha fysiska, psykiska och sociala förutsättningar att klara sina studier; Alla som kommer till Sverige ska ha ett meningsfullt arbetsliv, Alla lyckade integrationsinsatser behöver samordnas för att bli kostnadseffektiva och tillgängliga.
- Att aktören har ett holistiskt perspektiv på asyl-och integrationsprocessen. Då integrationsprocessen omfamnar flera samhällsutmaningar inom bland annat: skola, hälsa, etablering på arbetsmarknaden samt möjliggörandet av ett digitalt delaktigt och självständigt liv (oberoende ålder).
- Aktören bör ha finansiell ekonomisk uthållighet. För att få ekonomisk bärighet i plattformen (transaktions- och logistiksystemet) behövs större volymer än vad EMIN har idag. För att täcka kostnaderna för transaktions- och logistiksystemet innan volymen nått break-even behövs en långsiktig ägare som är beredd att investera i uppbyggnaden under 2024–2028.
- Alla vinster (åtminstone största delen) bör återinvesteras i utvecklingen av transaktions- och logistiksystemet och utbudsportföljen. En framtida ägare bör därför ha ett starkt samhällsengagemang och säkra den långsiktiga utvecklingen med fokus på en hållbar samhällsutveckling och en välfärdsökning som kan tillfalla alla, speciellt de med stora behov av stöd.
- Att det finns en acceptans för och en ambition att använda plattformen (transaktions- och logistiksystemet) för att möta fler välfärdsutmaningar och minska de geografiska klyftorna för tillgång till en effektiv och likvärdig välfärd i Sverige.
- En acceptans för och en vilja att stödja EMINs arbetssätt som karaktäriseras av användardriven innovation, där förmågan i personer, organisationer med mera står i centrum istället för tekniken som sådan.

5.1.5 Synliggöra styrkorna i EMINs affärsmodell och plattform

Under utredningen av förutsättningar har arbetsgruppen kontinuerligt arbetat för att synliggöra styrkorna i EMINs koncept och affärsmodell i syfte att nå ut till och attrahera potentiella ägare samt finansiärer. Bland annat har det producerats en serie med informationsfilmer där EMINs koncept och digitala samhällsplattform beskrivs.⁹⁰

I utredningen har intäkter och kostnader för den digitala samhällsplattformen separerats från EMINs utbud. Bakgrunden till att dessa har separerats är att den digitala plattformen (logistik- och transaktionssystemet) även skulle kunna finansieras via att andra välfärdstjänster distribueras via plattformen.

I underlaget som tagits fram finns det också tydliga specifikationer gällande finansieringsbehov.

I avsnitt 3.1.4 *Plattform* beskrivs den Digitala samhällsplattformen.

I utredningen finns också en sammanställning av personalbehov och roller som behövs för att förvalta, driva och utveckla plattformen. Nedan översiktsbild kommer från utredningen och illustrerar transaktions- och logistiksystemets administrativa struktur.

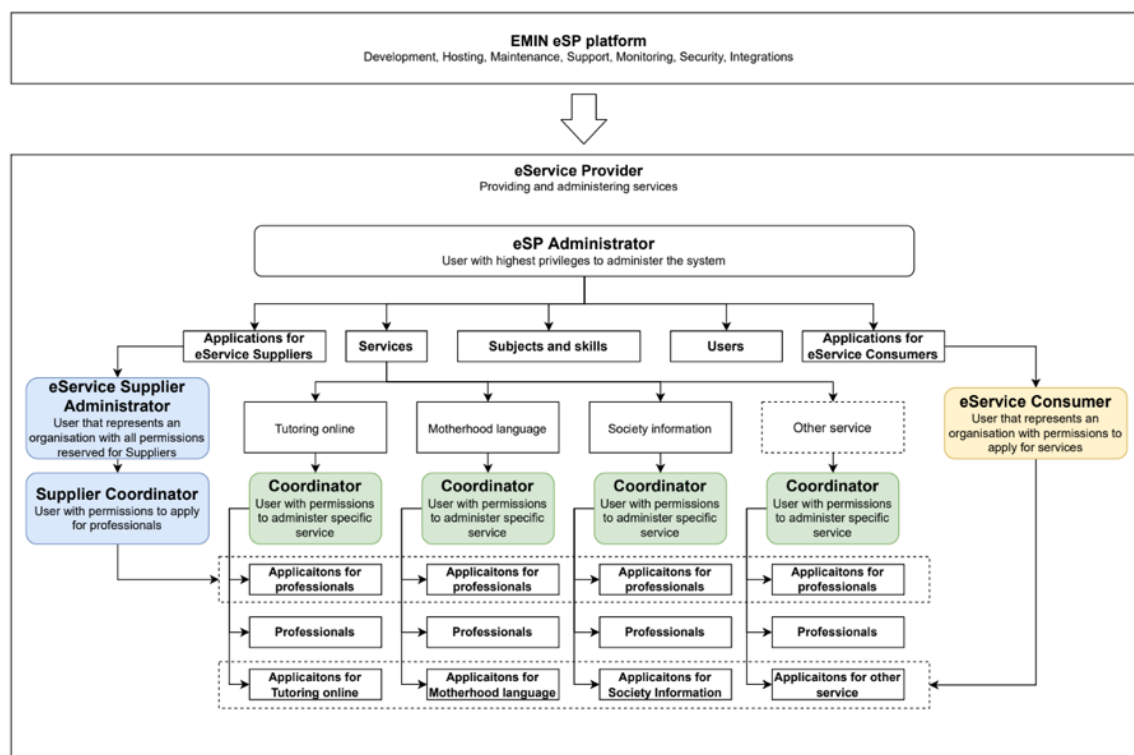

Illustration 5.1. Översiktsbild från EMINs utredning som illustrerar transaktions- och logistiksystemets administrativa struktur.

⁹⁰ BIU Online (u.å.).

5.1.6 Sammanställning av teknisk IT-utveckling och drift

Vi kan konstatera att det genomförts en sammanställning av teknisk IT-utveckling och drift (Tech-stack, drift och skalning samt säkerhet och integritet). Dock analyserar och utvecklar vi inte detta område närmare, då vi som följeforskare inte har den djupare kompetens som krävs inom området.

5.2 Reflektion och analys av utredningsarbetet

5.2.1 Komplext och silofierat

I vår analys av arbetet med att hitta en finansiär eller framtida ägare kan vi konstatera att EMIN möts av en utmaning i och med att EMINs insatser skär både igenom flera olika myndigheters och kommuners ansvarsområden samt att det omfattar både integrationsarbete och utbildning.

Om vi bara ser till integrationsarbetet delas ansvaret mellan stat (arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Migrationsverket samt 21 länsstyrelser) och 290 kommuner. Till det kommer att utbildningsdelen i integrationsarbetet (sfi, vuxenutbildning) regleras via Skolverket samt att hälsofrågor sker i samverkan mellan Sveriges 21 regioner och respektive kommun.

Ytterligare en utmanande aspekt är att EMINs erbjudande tenderar att "gå under radarn", då det handlar om att erbjuda "basvälfärd" på ett nytt, innovativt sätt, men som kanske inte ses som "tekniskt revolutionärt" och "flashigt".

Vi kan konstatera att det under perioden inte varit någon aktör som valt att ta ett helhetsansvar, även om det ligger i deras intresse och uppdrag att säkerställa att vår välfärd sker på ett kostnadseffektivt och jämlikt sätt, oberoende av var i Sverige invånarna bor.

Ur vårt perspektiv kan vi se att det främst finns fyra tänkbara finansiella scenarion. Den ena är att en aktör som har ett nationellt samhällsansvar, där det finns en uppgift att effektivisera "basvälfärd", går in som finansiär, exempelvis SKR eller Vinnova. (Till exempel genom en utlysning av medel till innovativ "basvälfärd"). Det andra alternativet är att flera offentliga aktörer går samman (exempelvis inom ramen för Samverkansdelegationen) och tar ett gemensamt ansvar för finansieringen. Det tredje alternativet är att en privat aktör kliver in som finansiär, där det finns ett engagemang och en vilja att förändra Sverige samt där det finns en frihet att tänka utanför regleringsbrev och sektoriella stuprör. Ett fjärde tänkbart scenario är att ett antal kommuner och eventuellt regioner går samman och verkar genom ett samverkansavtal med EMIN och Ronneby kommun för en längre period.

5.2.2 Ser styrkan med den digitala värdekedjan i kommuners operativa arbete

Två barriärer som är vanligt förekommande vid utvecklingsarbete, som omfattar sektorsövergripande insatser och som till viss del kan kopplas till beskrivningen i föregående avsnitt är:

“The not-invented-here-syndrome”, att något som inte är utvecklat av mottagande organisation inte tas emot väl. Det kan finnas en negativ attityd till extern kunskap eller till något som inte är utvecklat, upfunnet eller framtaget av den egna organisationen.⁹¹

“The not-sold-here-syndrome” innebär att organisationer inte vill släppa ifrån sig kunskap/insikter, att de vill monopolisera sina egna idéer. Det kan göra att samarbeten eller utveckling som sker tillsammans kan försvåras.⁹²

Vi vill dock påpeka att detta inte har utgjort ett problem bland de 50 kommuner som under projekttiden tagit del av EMIN tjänster. Det har tvärtom visat sig vara en styrka att utbudet omfattar flera sektorer och ansvarsområden när det handlar om att stötta nyanlända att komma ut på arbetsmarknaden. Det har setts som en styrka att tillsammans skapa en digital värdekedja runt individerna.

Den slutsats vi drar av detta är att det i den operativa verksamheten ofta finns ett pragmatiskt och holistiskt förhållningssätt, men när det kommer till det finansiella ledarskapet och ansvaret för helheten saknas den handlingskraft som krävs. Undantaget Ronneby kommun som under 2016–2023 uppvisat mod och ett handlingspatos att drifva EMIN och de tidigare BIU Online-projekten med delfinansiering via AMIF.

Summerar vi de kostnader som EMIN har stipulerat för att driva verksamheten nationellt, handlar det inte om stora summor per kommun som behövs, sett till vilka kostnader som dagens integrationsinsatser kräver.

---

⁹¹ Frishammar, Johan & Björk, Jennie (2019, s.99).

⁹² Ibid.

6. Slutsats, reflektion och rekommendationer

6.1 Slutsats och reflektion

Vi kan sammanfattningsvis konstatera att EMIN är ett välskött projekt med hög måluppfyllelse. De aktiviteter som har genomförts ligger helt inom ramen för projektansökan. Aktivitetsplanen har varit mycket ambitiös, då innehållet ursprungligen var disponerat för ett 3-årsprojekt.

Vi vill särskilt lyfta följande slutsatser och reflektioner från projektet:

- Det är ett **anmärkningsvärt bra resultat**. Det är exempelvis nio av tio (90 %) av deltagarna som uppger att de efter att ha deltagit i utbildningen eller insatsen kan ta bättre beslut om sin framtid. Därtill är det nästan sju av tio (69 %) som uppger att de har fått med sig kunskaper och färdigheter, "blivit stärkta", inom minst två områden i integrationsprocessens mångdimensionalitet. EMINs deltagare blir med andra ord mer delaktiga i samhället, bättre rustade, mer matchningsbara och kan ta aktiva beslut om sin framtid och sin yrkeskarriär efter insatserna.
- **Några delar i EMINs arbetssätt utmärker sig särskilt** som del av framgången. De har ett **helhetsperspektiv på integrationsprocessen** där alla delar i insatsen ses utifrån ett **holistiskt perspektiv** där det skapas en samlad **värdekedja runt respektive individ** och där varje individ får möjlighet att ta del av insatser utifrån sina specifika behov.
- Ytterligare en framgångsfaktor i arbetet har varit att det funnits ett **elevhälsoteam som har möjliggjort och bidragit till det holistiska perspektivet** runt deltagarna. Utvärderingens resultat visar tydligt den betydelse som de breda hälsoinsatser och utbildningar som elevhälsoteamet tagit fram haft för deltagarnas studieprogression och integrationsprocess.
- Vi kan också konstatera att **Krafttag Asyls insats** samt deras koordinatorsutbildning har varit viktiga delar då personer i asylprocessen är en grupp som annars ofta står utanför stora delar av integrationsinsatser och möjligheter att studera sfi. Med att arbeta med målgruppen, likt Krafttag Asyl, kan vi konstatera att de asylsökande stärks i att bli en del av samhället, att bättre förstå asylprocessen och de beslut som tas rörande deras ärende. Detta gör att de oavsett beslut i asylprocessen får en bättre bild av Sverige och en bild av Sverige som ett rättssäkert land. Insatsen ökar deras möjligheter att ha en motståndskraft mot desinformation eller att bli missledda av illasinnade krafter.

- Projektet har etablerat en **innovativ projektkultur** med ett utforskande, iterativt och agilt arbetssätt. Det har tagits fram en tydlig utvecklingsmodell och en process för uppskalning.
- Hela affärsmodellen har som grund att bidra till välfärden på ett effektivt och **kostnadseffektivt** sätt, **utan vinstintressen**.
- Den **plattform** som vidareutvecklats under EMIN-projektet, och dess fokus på förmågor, visar tydligt på sin **potential att kunna erbjuda och utveckla olika former av välfärdsinsatser** lokalt, regionalt och nationellt. I plattformen ingår utöver den tekniska lösningen och "transaktions- och logistiksystemet" även kulturen, den mellanmänniska organisationen, relationer, lärande- och kunskapsmiljöer.
- Verksamheten har framgångsrikt **tagit sig förbi pilot- och testfaser och erbjuder nu en fullskalig plattform** som kan användas lokalt, regionalt och nationellt, där kommuner kan vara både bidragande och bidragstagande.
- EMINS modell är en "**öppen tjänstemodell**" där kommuner kan samproducera sociala välfärdstjänster på ett nytt sätt och tillgängliggöra dessa för medborgarna samt sprida dessa effektivt över hela landet. Det innebär att ett stort tjänsteutbud kan göras tillgängligt till alla kommuner oavsett storlek eller geografisk placering. Samproduktioner innebär kostnadsbesparingar, effektivitetsvinster och nationell likvärdighet. För att EMIN ska kunna **nå sin fulla potential behövs dock extern finansiering**.
- Det har varit **utmanande att hitta en finansiär som tar ansvar för helheten** i den fas som EMIN befinner sig. Det blir tydligt att det saknas ett finansiellt ledarskap i offentliga Sverige för insatser som skär "på tvären" (både igenom flera olika myndigheters och kommuners ansvarsområden samt att det omfattar både integrationsarbete och utbildning). När detta ledarskap saknas hjälper det föga att potentiella aktörer med "ordens magi" lovordar samverkan, samskapande och digital transformation för en effektiv välfärd.
- Vi önskar också lyfta fram det **ledarskap, mod och handlingspatos som Ronneby kommun uppvisat** genom att under 2016–2023 drifva EMIN och de tidigare BIU Online-projekten med delfinansiering via AMIF. Detta har bidragit till en bättre integrationsprocess för nyanlända i stora delar av Sverige.

6.2 Rekommendationer

Baserat på utvärderingens resultat önskar vi lämna nedanstående rekommendationer.

Övergripande rekommendationer

- **Satsa på EMINs koncept.** Baserat på utvärderingens resultat konstaterar vi att såväl EMIN som den digitala plattformen är framgångsrika koncept/tjänster som effektivt, kostnadseffektivt och kvalitativt bidrar till en bättre integrationsprocess och en bättre välfärd.
- **Säkerställ att det utlyses offentliga medel eller finansieringsformer för "basvälfärd" som erbjuds på ett nytt sätt.** Det som blir tydligt i EMINs sökande efter finansiering är att det finns en brist på medel som går bortanför sektoriella gränser och regleringsbrev. Om det finns en ambition att lösa de utmaningar som samhällets välfärdsfrågor står inför, behöver det finnas en öppenhet och vilja att finansiera och ta emot lösningar inom "basvälfärd" som skär mellan dagens "stuprör" i samhället.

Rekommendationer till BIUs och EMINs verksamhet

- **Fortsätt att synliggöra EMINs vision.** Under projektperioden påbörjades ett arbete med att summera upp EMINs riktning och arbetssätt i sju visionsmål. Vi rekommenderar att detta arbete slutförs. Visionsmålen kan användas för att skapa tydlighet och trygghet för nya medarbetare, kunder och samverkansaktörer, så att de lättare blir del i verksamheten.
- Säkerställ en medvetenhet i att **balansera förvaltning med ett fortsatt innovativt arbete** och kvalitetssäkringsarbete. Majoriteten av de som arbetar hos EMIN i dag är personer som brinner för EMINs innovativa arbetssätt. Det kan vara en utmaning att behålla personal om verksamheten får en för stor övervikt på förvaltning.
- **Behåll styrgruppen.** Oberoende av hur framtiden blir för EMIN ser vi en styrka med att det finns en styrgrupp för verksamheten. Det skapar en "positiv press" i att summera och reflektera över vad som har åstadkommit och de möjligheter och utmaningar som ligger framåt. Ett medskick är dock att balansera jämställdheten gällande styrgruppsrepresentanter.
- **Behåll elevhälsoteamet** samt stärk upp arbetsgruppen med en specialpedagog.
- **Fortsätt med "Krafttag Asyl"** som insatsområde samt växla upp insatsen nationellt.

- **Arbeta än mer aktivt för att vara en central aktör** gällande fjärrundervisning, flerspråkighet och jämlikt integrationsutbud för hela Sverige i syfte att stärka bilden av EMIN som experter på praktisk tillämpning inom området. Det kan exempelvis göras genom att anordna konferenser och föreläsningar on-line, månatliga webinarier och/eller poddar på temat. Formerna för dessa aktiviteter skulle exempelvis kunna vara att bjuda in till diskussion med olika externa aktörer och koppla an till EMINs verksamhet. Detta blir då också ett sätt att löpande "sälja" EMIN som koncept.
- Prioritera att **vidareutveckla kund- och deltagarmodulen i EMINs plattform**. I dag krävs stor handpåläggning för att hämta ut uppgifter ur systemet. I arbetet med att utveckla denna modul rekommenderar vi också att automatisera utskicken av utvärderingsenkäter till deltagare.
- Fortsätt arbetet med att **rikta EMINs införsäljning av tjänster till både arbetsmarknadsförvaltningar, socialförvaltningar och utbildningsförvaltningar** i kommunerna.
- Fortsätt **vidareutveckla** det påbörjade arbetet med att **komplettera EMINs digitala värdekedja** med yrkesförberedande orienteringskurser, yrkeskurser, mikromeritsutbildningar för att möta de kompetensförsörjningsbehov med matchning och utbildning som både näringslivet och offentlig sektor har nu och framåt.
- Fortsätt att **samverka med olika externa aktörer**. Under projekttiden har EMIN haft flera täta och framgångsrika samarbeten med olika aktörer.
  - En central aktör har varit **Linnéuniversitetet** där samarbetet har berikat såväl EMIN som forskning på Linnéuniversitetet. EMINs verksamhet ligger i framkant vad gäller praktisk tillämpning samtidigt som det finns en öppenhet för att vara väl förankrade i forskning. Linnéuniversitetet kan bistå EMIN med ett värdefullt akademiskt forskningsperspektiv. Vi rekommenderar ett fortsatt nära samarbete.
  - **RF-SISU Blekinge och Storumans kommun** har också varit viktiga samarbetspartners som haft stor betydelse för EMINs resultat. Vi rekommenderar därför också ett fortsatt nära samarbete med dem.

Referenslista

Bengtner, Therese. (2 oktober 2023) *SKR: Digitaliseringen viktig utifrån senaste Ekonomirapporten*. Voister. Hämtad 240219:
<https://voister.se/artikel/2023/10/skr-digitaliseringen-viktig-utifran-senaste-ekonomirapporten>

BIU Online. (u.å.) Hämtad 240219:
<https://biuonline.skillboost.io/activity/9a4c1483-3be4-4805-96b3-dc096096f352/page/9a4c1938-5705-4977-b484-60c2111fb2a4>

BIU (2024). Ej publicerat utredningsunderlag inom ramen för EMIN: Utredning av förutsättningar för ett långsiktigt ägarskap och förvaltning av plattformen.

Bonnedahl, Karl Johan; Egan Sjölander, Annika; Lindberg, Malin. (Red.) (2022). *Social innovation för hållbar utveckling*. Studentlitteratur.

Bornemark, Jonna. (2020). *Horisonten finns alltid kvar: Om det bortglömda omdömet*.

Botsman, Rachel. (September 2012). *The currency of the new economy is trust*. TED-talk. Hämtad 240223.
<https://www.youtube.com/watch?v=kTqgiF4HmgQ&feature=youtu.be>

Botsman, Rachel. (Juni 2016). *We've stopped trusting institutions and started trusting strangers*. TedSummit. Hämtad 240223.
https://www.ted.com/talks/rachel_botsman_we_ve_stopped_trusting_institutions_and_started_trusting_strangers

Botsman, Rachel. (Augusti 2016). *The State of the Sharing Economy*. RSA. Hämtad 240223.
<https://www.youtube.com/watch?v=A15OorflGk4&feature=youtu.be>
<https://www.youtube.com/watch?v=oMHRkeG5HiQ>

Botsman, Rachel. (2017). *Who Can You Trust? How Technology Brought Us Together and Why It Might Drive Us Apart*. Public Affairs.

Bunar, Nihad (red.) (2021). *Inkludering och skolframgång. För nyanlända elever*. Natur och Kultur.

Bunar, Nihad; Hagström, Mirjam och Rojas, Carlos. (2021). *Barn och Ungdomar i stadens olikheter. Om segregation, gränser och möjliggörande interventioner i det uppdelade urbana rummet*. Natur och Kultur.

Bunar, Nihad. (2024). Opublicerad skriftlig kommentar till EMIN som stöd till EMIN vid deras avvikelserapportering till AMIF.

Dahl, Robert A. (1998) *On Democracy*. New Haven Yale University Press.

Dahl, Robert A. (2002) *Demokrati och dess antagonister*. Ordfronts förlag.

Diaz, José Alberto. (1997) *Primärintegration och bidragsberoende. Studie av integration och tidigt bidragsberoende inom det kommunala flyktingmottagandet*. Statens invandrarverk.

Ehn, Billy; Lövgren, Orvar. (1996). *Vardagslivets etnologi: Reflektioner kring en kulturvetenskap*. Natur & Kultur.

Eriksson, Erik. (2019). Centrum för kommunstrategiska studier. *Perspektiv på integration och etablering – Kunskapsunderlag för ett strategiskt arbete med stöd till nyanlända*. Rapport 2019:5. Linköpings universitet.

Frishammar, Johan & Björk, Jennie (2019). *Innovationsstark. Planera, utvärdera och lär nytt genom innovationsmätning*. Trydells Tryckeri. Hämtad 240219: <https://www.innovationsstark.se>

Hattie, John. A.C. (2008). *Visible Learning. A Synthesis of over 800 Meta-analyses relating to achievement*. Routledge.

Jahanmahan, Farhad; Trondman, Mats. (2021). "Jag vill aldrig tappa bort den nyckeln" – om skolan som möjlighetsstruktur för ensamkommande flyktingbarns skolframgång i Sverige. I Bunar, Nihad (Red.), *Inkludering och skolframgång för nyanlända elever* (s.78–119). Natur & Kultur.

Karlberg, Martin. (2015) Hattie: Synligt lärande (inifrån) (Kapitel 1). Uppsala universitet. Hämtad 240219: <https://www.youtube.com/watch?v=hCV4VrrkhzA&t=815s>

Lindgren, Mats. (15 augusti 2023). *Digitaliseringen av det offentliga – dags för en rejäl kraftsamling?* Kairos Future. Hämtad 240219: <https://www.kairosfuture.com/se/publikationer/nyheter/digitalisering-av-det-offentliga-dags-for-en-rejal-kraftsamling/>

Magnusson, Johan. (2023). *Digital mognad i offentlig sektor. Statusrapport 2023*. SCDI och Göteborgs universitet.

Magnusson, Johan & Lindroth, Tomas. (2023). *Offentlig sektors digitalisering: Om mognad, styrning, organisering och strategi*.

Migrationsverket. (230524). *Programindikatorer – Specifikt mål 2 Laglig migration och integration*. Hämtad 240219: <https://www.migrationsverket.se/Andra-aktorer/EU-fonder/Programperiod-2021-2027/Handbok/Programindikatorer-AMIFs-riktlinjer/Programindikatorer-specifikt-mal-2-Laglig-migration-och-integration.html>

MILSA. Stödplattform för migration och hälsa. (u.å.) Hämtad 230927. <https://partnerskapskane.se/milsa/>

Modig, Niklas. (2016). The Efficiency Paradox TEDxUmeå. Hämtad 240219: <https://www.youtube.com/watch?v=hGJpez7rvco>

Olseke, Rickard. (2022). *Avslag på asylansökan. Upplevelser av att leva som asylsökande i Sverige.* Svenska Röda Korset.

Persson, Martin; Larsson, Bengt Arne. (2018). *Studiehandledning online på modersmål. Resultat och erfarenheter från ett utvecklingsprojekt.* Utvärdering av projekt BIU Online, Ronneby kommun.

Persson, Martin; Dahlberg, Lars. (2023). *Studiehandledning online på modersmål. Resultat och erfarenheter från ett utvecklingsprojekt.* Utvärdering av projekt BIU Online 2.0, Ronneby kommun.

Popper, Karl. (2020) *Det öppna samhället och dess fiender.*

PWC. (2023). *Digital mognad i kommuner och regioner. Så bedömer 159 kommuner och regioner sin digitala mognad – 2023.*

Richardson, J.G. (Ed.). 1986. *Handbook of theory and research for the sociology of education.* (S.241-258). Westport, Connecticut: Greenwood Press.

Senge, Peter. (2000). *The Fifth Discipline Fieldbook: Strategies and Tools for Building a Learning Organization.* Broadway Business.

SFS 2010:800. Skollag (2010:800). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800/#K3

SFS 2010:2039. Gymnasieförordning (2010:2039). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/gymnasieforordning-20102039_sfs-2010-2039/#K9

SFS 2011:185. Skolförordning (2011:185). https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skolforordning-2011185_sfs-2011-185/#K5

SFS 2011:1108. Förordning (2011:1108) om vuxenutbildning. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-20111108-om-vuxenutbildning_sfs-2011-1108/

SFS 2013:156. Lag (2013:156) om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare. https://www.riksdagen.se/sv/dokument-och-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-2013156-om-samhallsorientering-for-vissa_sfs-2013-156/

Skolinspektionen. (2020). *Fjärr- och distansundervisning vid kommunal vuxenutbildning: Iakttagelser baserade på intervjuer med rektorer och elever från 54 verksamheter under covid-19-pandemin.* DNR:2020:9019

Skolinspektionen. (2021). *Studieavbrott i kommunal vuxenutbildning: Huvudmäns och rektorers arbete med att främja fullföljande av studier och motverka avbrott.* Diarienummer: 40-2020:6278.

Skolinspektionen. (2023). *Undervisning inom kommunal vuxenutbildning i svenska för invandrare: Att lära sig och utveckla ett funktionellt andraspråk.* Diarienummer: SI-2021:7631.

Skolverket. (2021). *Nationell kartläggning av elevfrånvaro. De obligatoriska skolformerna samt gymnasie- och gymnasiesärskolan.* Rapport 2021:10.

Skolverket. (2023). *Elevhälsa och stöd till elever inom komvux. En kartläggning.* (2022:241).

Skolverket. (230608). *Elever och studieresultat i komvux 2022.* Hämtad 240222.
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/statistik/ fler-statistiknyheter/statistik/2023-06-08-elever-och-studieresultat-i-komvux-2022>

Splitvision Research. (2010). *Effektundersökning gällande vad Vuxenutbildningens fd studerande gör efter sin studietid.* Göteborgsregionens Kommunalförbund, GR.

Splitvision Research. (Våren 2014 a). *Effektundersökning gällande fd studerande på yrkesvux.* Göteborgsregionens Kommunalförbund, GR.

Splitvision Research. (Hösten 2014 b). *Effektundersökning gällande fd studerande på yrkesvux.* Göteborgsregionens Kommunalförbund, GR.

Splitvision Research. (2014 c). *Halvtidsutvärdering av NUEVO.* Örebro kommun.

Splitvision Research. (2014 d). *Halvtidsutvärdering av yrkesutbildning med språkstöd.* Göteborgsregionens Kommunalförbund, GR.

Splitvision Research. (2019). *"Mitt bästa sommarlov". Etnografisk utvärdering av Göteborgs Stads Sommarlovssatsning 2019.* Göteborgs Stad.

Splitvision Research. (2020). *Uppföljningsanalys av invånarens flöde.* Arbetsmarknadsförvaltningen, Helsingborgs stad.

Sundström, Patrik. (2022). *Världsklass i Västerbotten.* MDV22. Hämtad 240225.
<https://www.youtube.com/watch?v=1kSwLBZxRc&t=578s>

Sörlin, Sverker. (2019). *Till bildningens försvar: Den svåra konsten att veta tillsammans.*

Thomas, William Isaac & Thomas, Dorothy Swaine. (1928). *The child in America: Behavior problems and programs.*

Trondman, Mats; Bouakaz, Laid. (2021). *"Många frågor sen jag kom till Sverige" – skolinformation som möjlighetsstruktur för föräldrar med migrationsbakgrund och barn i svensk grundskola.* I Bunar, Nihad (Red.), *Inkludering och skolframgång för nyanlända elever* (s.206–261). Natur & Kultur.

Upphandlingsmyndigheten. (18 februari 2024).
<https://www.upphandlingsmyndigheten.se>

Vedung, Evert. (2009). *Utvärdering i politik och förvaltning.* Studentlitteratur.

Wallenskog, Annika & Ershammar, Marcus. (Red.) (Okt 2023). *Ekonomirapporten, oktober 2023: Om kommunernas och regionernas ekonomi*. Sveriges Kommuner och Regioner.

Wikforss, Åsa. (2023) *Filosofiska klarlägganden i en grumlig tid*.

Wikforss, Åsa; Wikfors, Märten. (2021). *Därför demokrati: om kunskapen och folkstyret*.

Wittberg, Lennart. (2021). *Förnya offentlig sektor: igen! En onödig bok om något nödvändigt*.

Zimmerman, Fredrik. (2022). *Nya vägar till en likvärdig skola*.

Om Splitvision Research

Splitvision Research är ett etnografiskt undersöknings- och utvärderingsföretag och vi som arbetar i företaget är utbildade socialantropologer/etnologer och följeforskare.

Vi genomför undersökningar och utvärderingar där våra uppdragsgivare vill nå en djupare och bredare kunskap om företags och kunder. Grunden i vårt arbete är det etnografiska hantverket. Med hjälp av det kan vi förstå människors beteenden på djupet och sätta dem i relation till den kulturkontext som de ingår i.

Vi har kunskap och metoder för att kunna analysera och förstå komplexa och känsliga sammanhang.

Vi är ett oberoende konsultföretag. Företaget startade 2001 och vi är det företag i Sverige som har arbetat längst med etnografiska undersökningar och utvärderingar.

I egenskap av socialantropologer och etnologer kan vi skapa förståelse för hur tillvaron upplevs ur användarnas perspektiv. Som vi ser det är det en viktig grund vid alla former av utvärderingar och undersökningar.

För mer information besök gärna vår webbsida:
www.splitvisionresearch.se

Ni är även varmt välkomna att kontakta oss:
Nancy Aponno: 0730-39 78 33, nancy@splitvisionresearch.se
Jonas Modin: 0702-24 24 70, jonas@splitvisionresearch.se

Medfinansieras av
Europeiska unionen

"Vi främjar migrationens möjligheter genom att driva ett projekt som medfinansieras av Asyl-, migrations- och integrationsfonden.